

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XIII.

V Ljubljani, 3. aprila 1941.

Štev. 14 (598)

Narod, ki se bori za svojo svobodo, je nepremagljiv.

Karl v. Clausewitz,
pruski general
(1780—1831)

»DRUŽINSKI TEDNIK«

Izšla ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva 14/III. Poštalni predal št. 545. Telefon št. 55-52.
— Račun pošte hranilnice v Ljubljani št. 15.593. — Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 dni znak.

NAROČNINA

1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din vsr leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolara. Drugod sorazmerno. — Računino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV

V tekstnem delu: enostolpčna petlinja vrsta ali njen prostor (vširina 2 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglašnem delu 450 din. V dvoberavnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasi: davek parafod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

Karadordeviči, osvoboditelji Jugoslovancov

(Gl. str. 9.)

27. marec, praznik naše svobode

„Skrbimo zase, za svojo neodvisnost in dostojanstvo.“ (General Dušan Simović.)

V Ljubljani, 2. aprila

Zivimo v dobi, ko nam ure in dnevi ničesar več ne pomenijo, tako neznansko hiti čas mimo nas. To, kar je bilo še včeraj veliko in pomembno, je danes skoraj že utonilo v pozabljenju, ker je Usoda zapisala v koledar morda še večji, še pomembnejši jutrišnji dan.

Tudi 27. marec 1941. je morda takšen veliki dan. Jutri, po jutrišnjem utegne biti prejšnji četrtek za povprečne sodobnike samo še obledel praznik, ker jim bodo delavniki trdih dolžnosti zabrisali njegov lesk in sijaj.

Zgodovina bo pravičnejša. Zapisala bo, da pomnijo celo veliki narodi malo tako svetlih in slavnih dni, čeprav je zadnja leta skoraj sleherni datum koledarja zasekal brazde v nas.

27. marec 1941. pojde v zgodovino kot dan, ki je vtisnil sedanjosti dobi neizbrisen pečat. Jugoslavija je dobila svojega kralja, sina Zedinitelja, vnuka Osvoboditelja, potomca velikega Karadjordja. Ze v normalnih časih bi bilo to velik praznik za nas. Izredni časi, ki jih preživljamo, so pa našemu prazniku podelili še širši pomen: 27. marec je postal mejnik tudi v zgodovini človeštva.

Nič več ne begamo brez cilja in poti. Cilj nam je spet postal jasen in svetel kakor zvezda vodnica mornarju na morju; pot je ravna in bela, čeprav drži strmo na vrh.

Velik je dan 27. marca, velik tudi za sodobnike, ki gledajo naprej v koledar. Ta dan ne bo obledel, ker ne sme, če ne bomo zaresiti bele poti in izpregledali svetlega cilja na vrhu. Njegov lesk bo minil, ker je takšen zakon narave; umaknil se bo še zlahtnejši patini, simbolu vsega, kar kljubuje zubi časa in viharjem.

27. marec 1941. nam je postal simbol, kakor so nam simbol 11. junij 1903., 28. junij 1914. in 1. december 1918.

Zakaj, tudi za 27. marec bo prišel nov, še slavniji 1. december. Glejmo, da ga bomo vredni: to je naše sveto po-

slanstvo v teh delavnikih trdih dolžnosti, ki nam jih je naložil praznični dan.

... (text partially obscured)

Naš kralj

V »Političnem tedniku« na 2 strani so utegnili brati kratko in stvarno registriranje dogodkov: odstop maršala Grazianija; vzajemno izjavo Sovjetske Rusije in Turčije, da ne bosta druga druge napadli, če bi se katera izmed njih zapletla v vojno proti komu drugemu;

Od tistih dob so se pripetile še mnogo važnejše stvari. Tudi to pot jih bomo zgolj registrirali. Trenutki so takšni, da se nam zdi primernejše, odstopiti del našega prostora klenim in zdravim mislim drugih ljudi.

V četrtek 27. marca, ... (text partially obscured) ... mladi kralj Peter II. prevzel vladavino v svoje roke. Kraljevski namestniki so na to pristali; knez-namestnik Pavle se je s svojo rodbino odpeljal v Atene. Novo vlado je sestavil letalski general Dušan Simović; v njej so zastopane vse bišve in vse opozicijske stranke naše države.

Isti dan so britanske imperijske čete zavzele Keren (eritrejski »Gibraltar«) in Harar v Abesiniji. Dva dni nato je bila tudi Diredava v britanskih rokah. S tem je bila edina železniška zveza med abesinsko prestolnico Adis Abebo in morjem pretregana.

V torek so Angleži vkorakali v Asmaro, prestolnico Eritrije. Njihov prihodnji cilj je rdečemorsko pristanišče Masaua. Z likvidacijo italijanskega odpora v Eritreji bo Angležem zelo olajšano prediranje v Abesinijo tudi s severa.

V Libiji so Nemci in Italijani zavzeli El Agelio, skrajno zahodno točko, do katere so bile prodirle britanske imperijske armade v Libiji. Angleži sami izjavljajo, da je navzočnost nemških oklepniških oddelkov v Cirenaiki resna stvar, prepričani so pa, da bi vsa italijanska Vzhodna Afrika v njihovih oblastih preden jih bodo mogli Nemci in Italijani nevarno ogručati v Libiji. Imperijske armade v Vzhodni Afriki štejejo po nevtralnih centvah 250 do 350.000 mož; po likvidaciji afriške vojne jih mislijo Angleži poslati zvečine na Grško.

V petek se je pripetila še ena važna stvar: pri Kreti se je vnela največja

Kadar rjove vihar čez gmajne in gozdove, se drevesa zavedo svojih korenin.

Vladimir Pavšič, profesor v Kočevju.

Vladimir Pavšič je še mlad, a plodovit književnik in kritik. Naši bralci ga poznajo po prevodu Vespevega dela Za kuhinjo japonskega imperijalizma.

morska bitka sedanje vojne; o nje izidu poročamo na drugem mestu. Angleži trde, da je po tej njihovi zmagi italijanska vojna mornarica v Sredozemlju tako šibka, da lahko pošljejo dobršen del svojega ladjevja na Atlantik.

Ameriška vlada je odredila zaplenitev trgovskih ladij osnih držav. Washington je s tem ukrepom priznal, da stopa bitka za Atlantik, kakor je Churchill krstil napovedano nemško podmorniško vojno proti Angliji, v odločen štadij; hkrati je pa s tem tudi naznačil, da bodo Združene države prav vse storile, kar morejo (izvzemši vstopa v vojno) da podpro Anglijo, ne glede na proteste iz Berlina in Rima. Značilno je, da planijo nemške in italijanske ladje tudi južnoameriške države — dckaz, da je vsa Amerika, Severna in Južna, v tej točki svoje zunanje politike enotna.

Observer

Ob odločilni uri

Spodnje misli povzemamo iz članka katoliškega duhovnika dr. J. Janžekoviča v letošnji 3.4. številki obzornika Časa.

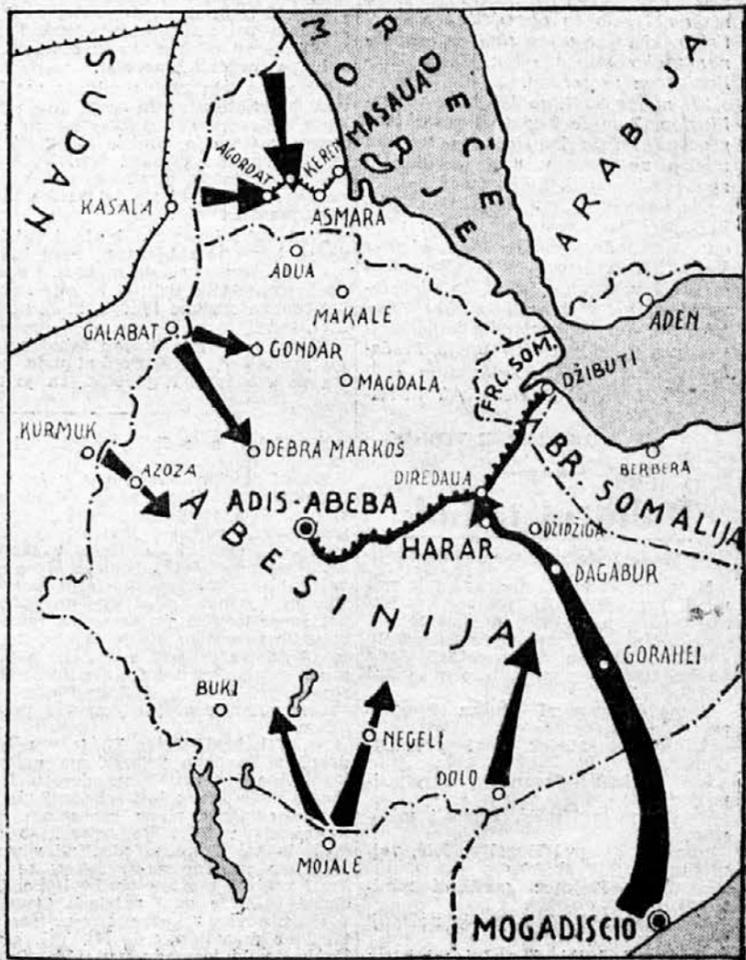
Naš fant ni šema, življenje v njegovih očeh ni najvišja dobrina. Zato so bili tudi naši Janezi vedno sijajni vojaki, tudi takrat, ko so jih tuje vodili za svoje koristi v boj. Niso vedeli, za kaj so se borili, le to so vedeli, da je strahopetnost sramota. (Str. 75)

Morda naletiš na koga, ki strahopetno jadrkuje: »Glavno je, da je mir, drugo pa naj bo kakor hoče.« All tudi ponoči tako rečeš, »ga vprašaj, »če slišiš, da so tatovi v hiši? Ali jih ne preženeš? Menda se bomo vendar branili, če nam kdo hoče vzeti, kar je naše! Saj nismo šlevali.« (Str. 79)

Če si hočemo res ohraniti časten mir, tedaj je prvo, da odločno napravimo konec sistemom mevsastemu javkanju: »oh, samo da bo mir! glavno je, da je mir! Stotine plačanih špijonov se kladi med nami, da pazi, kakšno je naše razpoloženje, in vsako malenkost sporoča sovražnikom.« (Str. 79)

Kot ljudje in kot kristjani odločno izjavljamo, da mir ni glavno. Svoboda, to je naše geslo, ne mir za vsako ceno! (Str. 79)

Kadar volkovi napadejo žrebe, konji niso nevtralni, ampak se vsa čreda strne v krog, vzame žrebeta v sredo in jih brani s svojimi kopiti.

K bojem v Abesiniji. Puščice kažejo smer britanskega prodiranja

... (text partially obscured) ... (Str. 80)

Na kolienih zahvalimo Boga, če bomo lahko do konca brez sramote in brez nevarnosti ostali nevtralni; če pa voditelji, ki so nam in zgodovini odgovorni za pametno vodstvo, uvidijo, da je postala nevtralnost za bodočnost Jugoslavije poguba, se strinimo kot en človek za njimi. Kamor bo udarila enotna jugoslovanska pest, tam se bo poznalo. (Str. 80-81)

Več zgledov junaštva v naše liste! Gospodje uredniki, naprosite zgodovinarje, naj nam v teh časih izkopljejo zgled junaških prednikov vseh treh jugoslovanskih narodov, ki so se borili za vero in svobodo. Njihovo junaštvo nam bo zgled, da ne bomo kje z malodušnostjo tega zapravili svojim otrokom, kar so nam oni s krvjo pridobili. (Str. 81)

Boste videli, če se bo splošno vedelo, da smo vojaško do kraja izvez-

bani, složni, neustrašni ter da nameravamo prav drago prodati svoje življenje v borbi za svobodo, tedaj bomo ohranili brez boja sebi in svojim otrokom življenje, mir in svobodo. (Str. 83)

Ljubezni domačije noben naj vam ne usmrti strup! Ker po nas bode vas jo srčno branit klical čas.

Prešeren

Prijatelja si ohrani, ki le prijateljstvo ljubi, po tujem ne kani.

Slovenski rek

Japonski zunanji minister Matsuoka. (K njegovina pravkaršnjima obiskoma v Berlinu in Rimu.)

Amerika se pripravlja. Njena vojna industrija dela z vso paro. Ne samo za Anglijo; treba je pripraviti tudi mnoga nova oporišča, ki so jih Združene države dobile zadnje čase od Angležev. Pri tem ima veliko vlogo Aljaska. Naša slika kaže vkrcavanje vojakov in nakladanje vojnega materiala v Seattlu za Aljasko.

27. marec 1941.

V četrtek, na zgodovinski dan 27. marca, je Družinski tednik privedil dve posebni izdaji. Uradnice uredništva in uprave so brezplačno razdelile 10.000 iztisov lista med ljubljansko občinstvo.

Ni navada, da bi tedniki, posebno nepolitični in neustrankarski, kakor je naš, tiskali posebne izdaje. Še manj je v navadi, da bi izdajatelj listov delili takšne izdaje zastonj.

Toda 27. marec je bil tako velik in tako pomemben dan za našo bodočnost, da se nismo mogli ne smeli oklepati okorele tradicije. Morali smo povedati ljudstvu, da se je začel pisati nov slaven list naše zgodovine, morali smo to povedati predvsem tistim, ki težko utrpe tudi en sam dan preko strogo odmerjenega življenjskega proračuna.

27. marec 1941. je bil izjemno velik dan. Zato je bila tudi zastonjska posebna izdaja Družinskega tednika izjema ne samo v naši časnikarski zgodovini, ampak tudi za naš list.

Na obzoru je nov Veliki dan. Kdaj bo prišel, ne vemo, le slutimo: vsak dan, vsako uro nam je bližji. In tisti Veliki dan bo Družinski tednik v drugo izšel v posebni izdaji, morda slovesni, morda skromni in zaslini. Toda izšel bo, ker bo imel povedati blagovest vsem, ki vztrajno upajo in čakajo.

NAŠ NAROD JE UČAKAL VSTAJENJA DAN!

DRUŽINSKI TEDNIK

Politični tednik

Vlada narodnega sporazuma

V četrtek, dne 27. marca, ko je naš mladi kralj Peter II. prevzel kraljevsko oblast, je poveril mandat za sestavo nove vlade armadnemu generalu Dušanu Simoviću, ki je sestavil vlado široke narodne koncentracije. Člani nove vlade so:

Armadni general Dušan Simović predsednik vlade;

dr. Vlado Maček, prvi podpredsednik;

prof. Slobodan Jovanović, drugi podpredsednik;

dr. Momčilo Ninčić, zunanji minister;

armadni general Bogoljub Ilić, vojni minister;

dr. Fran Kulovec, gradbeni minister;

dr. Srdjan Budisavljević, notranji minister;

dr. Juraj Šutej, finančni minister;

dr. Ivan Andres, minister za trgovino in industrijo;

dr. Boža Marković, pravosodni minister;

Miša Trifunović, prosvetni minister;

dr. Džafer Kulenović, minister za gozdove in rudnike;

dr. Branko Čubrilović, kmetijski minister;

Bogoljub Jevtić, prometni minister;

Milan Grol, minister za socialno politiko in narodno zdravje;

dr. Josip Torbar, minister ppti;

Sava Kosanović, minister za prehrano;

Bogoljub Ilić, namestnik ministra za ljudsko telesno vzgojo;

dr. Miha Krek, minister brez portfelja;

Bariša Smoljan, minister brez portfelja;

Marko Daković, minister brez portfelja;

Jovo Banjanin, minister brez portfelja;

dr. Milan Gavrilović, minister brez portfelja.

Nj. Vel. kralj Peter II. je prevzel kraljevsko oblast v četrtek, 27. marca. Izdal je na narod proglas, v katerem mu je sporočil veselo novico. Hkrati je pozval vse Srbe, Hrvatce in Slovence, naj se zberejo okrog prestola in tako ohranijo red in mir na znotraj in na zunan. Veselo novico so po vsej Jugoslaviji sprejeli z velikim navdušenjem. Mnogi prebivalstva so navdušeno manifestirale za kralja in domovino, posebno v Beogradu in Ljubljani, pa tudi po vseh drugih mestih. Mnogostevlilna društva so imela slavnostne zборе in pošiljala vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru, prisegajoč mu zvestobo do konca.

Mandat za sestavo nove vlade je Nj. Vel. kralj Peter poveril armadnemu generalu Dušanu Simoviću, ki je sestavil vlado široke koncentracije in narodne sloge. Na prvi seji nove vlade, ki se je udeležil tudi ban hrvatske banovine dr. Šubašić, je predsednik vlade general Simović častnikarjem izjavil: »S sosedi hočemo živeti v miru in prijateljstvu. To je prva in glavna naloga nove vlade.«

Apeliral je pa na državljane in oblasti, naj podpro kraljevsko vlado pri njenem delu. Apeliral je tudi na vse rodoljubne Jugoslovane, naj opuste različne manifestacije, ki bi otežkočale odnose s sosedi, s katerimi želimo živeti še nadalje v miru in prijateljstvu. Širog red in korektno zadržanje so prvi pogoji za izvajanje nalog, ki so pred nami.

Kraljevo namestništvo je podalo ostavko. Nj. Vis. knez Pavle je na

Prekletstvo pohlepa po denarju

Človek, ki je uradno mrtev, težko spet oživi

Čudno življenje nekdanjega vojnega ujetnika, ki mu je brat ugrabil vse premoženje

Velika Kikinda, marca.

Te dni se bo končal v Novem Sadu zanimiv proces, ki sta ga obravnavali že več let sodišči v Novem Sadu in Veliki Kikindi. Toženec in obtoženec sta dva brata, izmed katerih je prvi najbogatejši posestnik v severnem Banatu, drugi pa siromak in šele pred nekaj meseci uradno »od mrtvih vstal«.

Ta dva brata sta Stevan in Dragič Vučan. Njun oče Srbljav ju je na svoji smrtni postelji poklical k sebi in jima zabilil, da se morata razumeti, med seboj podpirati in zmerom živeti v bratski ljubezni in slogi. Zapustil je vsakemu pol premoženja; Dragič in Stevo sta se zaklela, da se bosta ravnala po njegovih nasvetih.

Do vojne leta 1914. sta brata res živele v prijateljstvu in slogi. Julija tistega leta sta oba takoj morala na fronto v Galicijo. Služila sta v istem polku, toda ne pri isti četi. Večkrat sta se pa videla in se pogovarjala o svojih družinah, ki sta ju pustila tam v daljnem Banatu.

Pred neko bitko sta brata izvedela, da se bosta morala ločiti. Pred bitko sta drug drugemu dala bratovsko častno besedo, da bo tisti, ki bo ostal, skrbel tudi za družino tistega, ki bi utegnil pasti.

Po tej prisiği je Stevan takoj napisal pismo svoji ženi. Popisal ji je, kaj sta se z bratom dogovorila, in jo iz-

podbujal, naj ne bo v skrbeh za otroke, če bi slučajno padel. Bil je večer pred bitko. Kmalu nato so zagrmeli topovi na obeh straneh. Ta bitka se je pa končala z rusko zmago. Avstrijski vojaki, ki niso padli, so morali v ujetništvo. To je bilo februarja 1916. leta. Ujetnike — med njimi je bil tudi Stevan — so odpeljali v Sibirijo. Pred svojim odhodom je pa Stevan še izvedel, da njegov brat ni padel, ker so ga pred bitko z nekim važnim sporočilom poslali v notranjost. Ob spominu na bratovsko prisego se je Stevan gorko razjokal, potem se pa begovdano napotil v ujetništvo.

V sibirskem ujetniškem taborišču je Stevan Vučan prebдел mnogo noči v mislih na ženo, družinco in brata. Z nekaj svojimi tovariši je skušal zbežati, toda niso imeli sreče in v Turkestanu so jih ujeli in poslali še globlje v Sibirijo. Od onod je pogosto pisal domov, toda nikoli ni dobil odgovora. Šele leta 1917. je preko ameriškega Rdečega križa dobil pismo od svoje žene, da se je brat Dragič že vrnil domov. Tedaj se je Stevan v svoji osamelosti vsaj malo razveselil. Siromak ni vedel, kaj se godi doma.

Ko so sestavljali srbsko prostovoljsko divizijo, se je Stevan takoj prijavil. Ruske voje oblasti so ga pa odklonile — najbrže zaradi poskusa pobega — in tako je še nadalje ostal v ujetništvu.

Ta čas se je pa doma godilo vse tako, kakor bi Stevan, po Dragičevi prisiği sodeč, najmanj pričakoval. Dragič se je vrnil domov in kmalu nato pogoljal iz hiše svojo svakinjo in njene otroke. In ker od Stevana dolgo ni bilo nobenega sporočila, ali je mrtev ali živ, je na podlagi lažnih pričevanj drugih ujetnikov dokazal, da je njegov brat v ujetništvu umrl. Tako je okrožno sodišče v Veliki Kikindi proglasilo Stevana Vučana za mrtvega.

Jeseni leta 1921. je pripotoval v Crno Baro v Banatu neki sivolas, zgaran stavec. Poznal se mu je, da je od trpinjenja in stradanja prežgadol ostarel. Nič ga ni spoznal. Bil je Stevo Vučan. Namesto rojstne hiše je zagledal moderno vilo. Na dvorišču je stal brat Dragič, ki ga je Stevo takoj spoznal.

Ko ga je hotel objeti, ga je Dragič odrinil in mu dejal, da ga ne pozna. Ves razočaran je Stevo kmalu spoznal, kako je njegov brat prelomil svojo prisego in ga zatajil.

Prva njegova skrb je bila, da je do bil od oblasti potrdilo, da je živ. Ko se mu je po dolgem trudu to naposed posrečilo, je včlil tožbo proti bratu, ki je bil medtem tako obogatel, da ima okrog 800 juter zemlje.

Te dni bo apelacijsko sodišče v Novem Sadu razsodilo ta nenavadni spor in vrnilo osleparjenemu Stevi njegove pravice.

svojo željo z rodbino odpotoval v Atene.

Srbski patriarh Gavril je v četrtek popoldne govoril po radiu. V imenu vseh srbskih vladik je pozdravil svoje pravoslavne vernike. Poudaril je, da je večni ideal, ki ga nosijo v svojih srcih vsi pravoslavni Srbi in ki so ga varovali in gojili v svetih pravoslavni hramov, ostal čist in svetel kot sonce, očiščen in opran od prahu, ki se je nabral na njem. Glavni nosilec tega narodnega vzora je postal mladi kralj Peter II. Karadjordjević, sin viteškega kralja Aleksandra in dostojen potomec svojih junaških prednikov.

Nj. Vel. kralj Peter II. je v petek popoldne svačeno prisegel na ustavo kraljevine Jugoslavije na dvorcu Dedinju. Navzočni so bili vsi člani vlade s predsednikom vlade generalom Simovićem na čelu. Po prisiği so se kralj in vsi navzočni odpeljali v prestolniško saborno cerkev, kjer se je kralj udeležil svečane službe božje. Po službi božji je imel patriarh Gavril daljši nagovor, v katerem je poudarjal zvestobo državljanov do Nj. Vel. kralja Petra, ki je up in nada 16 milijonov jugoslovanskih sinov in hčera.

Hrvatski ban dr. Šubašić je bil pretekli petek v avdenci pri Nj. Vel. kralju Petru II. Med drugim je obiskal tudi vojnega ministra generala Bogoljuba Ilića in zunanjega ministra dr. Momčila Ninčića.

Kraljica Marija je poslala svojemu sinu, Nj. Vel. kralju Petru tole brzojavko: »Naj Bog blagoslovi Tebe, mojega sina in kralja, kakor tudi milo domovino. — Tvoja mati Marija.« Hkrati sta poslala svojemu bratu vdanostno brzojavko princa Tomislav in Andrej.

Beograjski radio je v soboto objavilo našo vlado, v kateri opozarja na senzacije tujih radijskih postaj, ki bi utegnile slabo vplivati na odnose naše države s sosedi, če ne bi bile izmišljene. Stališče naše države je poudaril predsednik vlade Simović na prvi vladni seji. Proti tistim, ki širijo izmišljene vesti, bo vlada izdala potrebne ukrepe. Če so pa to tujci, ki ne znajo ceniti našega gostoljublja, se bodo pa izgnali.

»Hrvatski dnevnik«, glasilo dr. Mačka, je priobčilo svoje mnenje o sedanjem položaju. List pravi, da so v Zagrebu mirno in dostojanstveno sprejeli veselo vest iz Beograda in vest

o spremembi vlade. Pisec poudarja, da dr. Maček z živim zanimanjem spremlja razvoj dogodkov in je prepričan, da more samo politika častnega miru s sosedi in izgradnja skupnega življenja Srbov, Hrvatov in Slovencev na podlagi spoštovanja njihove individualnosti, enakosti in enakopravnosti dati potrebno moč Jugoslaviji in jo usposobiti pri izvrševanju njenega poslanstva. Nova vlada se še ni izjavila o svojih pogledih na notranjopolitična vprašanja. Dejstvo pa, da so v vladi ostali vsi dosedanja hrvatski ministri, ki so pripravljani z njo sodelovati na podlagi že znanih podstav politike sporazuma, pa kaže, da so v Beogradu polagali važnost tudi na to.

Šef centralnega presbitorja pri predsedništvu vlade je postal častnikar dr. Milorad Radovanović, novi ravnatelj Agencije Avale je postal Gavro Velikić, ki je bil nekaj časa tudi dopis.

Knjžnice, arhive, znanstvene institute, sodišča, advokate itd.

obveščamo, da z novim VITOFLEX aparatom vse dokumente itd. hitro in poceni preslikamo. Priporoča se

DROGERIJA Gregorić
KRALJEVSKI DVORNI DOBAVITELJ
LJUBLJANA, Prešernova ul. 5

nik AA v SSSR, glavni urednik in vršilec dolžnosti ravnatelja »Vremena« je postal Gojđilo Mitrović, dosedanja urednik istega časopisa.

Novi minister dvora je postal na predlog predsednika vlade prof. Radoje Knežević.

Naša vlada je na prvi delovni seji v soboto 29. marca uzakonila državni proračun, ki ga je izdelal finančni minister dr. Šutej. Novi proračun je stopil in veljavno 1. aprila.

Hrvatski politiki so imeli več sestankov v Zagrebu s podpredsednikom vlade dr. Mačkom. Nekaterih se je udeležil tudi minister za prehrano Kosanović.

Vest, da je Nj. Vel. kralj Peter II. prevzel kraljevsko oblast v svoje roke, je zbudila veliko veselje po vsej kraljevini. Ze ves teden se po vseh

krajih vrše svečane proslave tega veselo dogodka. Pisarna Nj. Vel. kralja Petra je dobila že na stotine vdanostnih brzojavk, v katerih mu njegovi podložniki prisegajo vdanost in zvestobo. Pisarna Nj. Vel. kralja se je pisмено zahvalila vsem, ki so poslali brzojavke in se vpisali v dvorne knjige. Med brzojavkami je nemalo čestitk iz tujine, kjer je odločno dejanje našega mladega kralja zbudilo veliko pozornost in odobravanje.

Nekaj nemških državljanov se je izselilo iz naše države. Do tega je po poročilu agencije Avale najbrže prišlo zaradi nekaterih izgredov neodgovornih oseb med domoljubnimi manifestacijami 27. in 28. marca. Izgrede pa vlada obžaluje in obsoja. Zaradi teh dogodkov vlada opozarja državljane, naj ob sleherni priložnosti ohranimo mir in hladnokrvnost in se ne damo vznemirjati po kakršnih koli senzacionalnih vesteh. Naša vlada dela in stremi za tem, da bi ohranila dobre odnose z našimi sosedi.

Na predlog predsednika vlade generala Simovića se z ukazom Nj. Vel. kralja upokojeni nekateri bivši ministri, med njimi Dragiša Cvetković, dr. Cincar-Marković in beograjski župan Jevrem Tomić.

Staroste vseh sokolskih žup v Jugoslaviji pod vodstvom namestnika staroste SKJ dr. Vladimira Bejačica so se sestali v Beogradu. Sprejeli so program za nadaljnje delo. Izjavili so, da so pripravljani vse svoje sile posvetiti službi kralja, naroda in domovine.

Poziv vsemu prebivalstvu je izdal predsednik vlade. V njem svari pred alarmantnimi vestmi, ki jih širijo po naši državi tuji agenti, da bi zasejali nemir. Ljudstvo naj se ne da zavajati s temi netočnimi vestmi, ker ni vzroka za vznemirjenost. Kraljeva vlada vodi prijateljsko politiko z vsemi našimi sosedi in si prizadeva ohraniti dobre odnose. Predsednik vlade prepoveduje sleherni izseljevanje iz dedanjih hiš ali v domov, ker za to ni povoda, utegnulo bi pa imeti škodljive posledice. Koristi države in naroda zahtevajo, da vsak čuva svoj dom in na njegovem pragu če treba, da življenje za blaginjo domovine, kralja in naroda.

Generalna direkcija državnih železnic sporoča, da vsi potniški vlaki nemoteno vozijo. Odpravila ni še nobenih potniških vlakov, če bo pa treba, bo uvedla še nove.

*

Velika pomorska bitka med italijanskimi in angleškimi brodomjem se je razvila v nedeljo v Jonskem morju. To je bila prva pomorska bitka med obema ladjevma po več mesecih in po nekaterih poročilih najhuša v sedanjih vojni. Angleška oklopnica »Warspite« je potopila italijansko 10.000 tonsko križarko »Flume«, »Zaro« in »Polo«, najhitreje in najmoderneje italijanske ladje tega tipa, ter rusiše »Giobertie«, »Maestrale« in »Alseria«. Angleži so pri tem pogrešili samo dve letali, ki so tudi uspešno sodelovala pri napadu. Mornarji s potopljenih italijanskih ladij, skupaj okrog 3000 mož, so se srečali v Aleksandriji. Razen te je bilo v Redozemlju še več drugih spopadov.

Japonski zunanji minister Matsouka je iz Moskve, kjer se je sestel z Molotovom in Staljinom, pretekl teden prispel v Berlin, kjer se ga nad vse slovesno sprejeli. Večkrat se je sestel z nemškimi zunanji ministrom Ribbentropom, v avdenci ga je pa sprejel tudi kancler Hitler. Pri nekem sprejemu, ki ga je privedil minister Ribbentrop svojemu tovarišu Matsouki, je poudaril, da sta danes usodi Nemčije in Italije usoda Japonske in narobe. Vse tri države so združene na življenje in smrt. Po obisku v Berlinu, kjer je Matsouka ostal štiri dni, je odpotoval v Rim. Tudi tu so ga navdse slovesno sprejeli. Casopisi so v Nemčiji kakor tudi v Italiji polni poročil o bivanju japonskega zunanjega ministra v obeh državah. Častnikarjem ni hotel dati o svojih razgovorih v Nemčiji nobenih izjav in tudi uradnega poročila ni bilo.

Incident med angleškimi vojnimi ladjami in francoskim konvojem, ki ga je spremljal rušilec, se je pripetil v bližini Alžira. Angleško uradno poročilo pravi, da je konvoj vozil vojno blago za Nemčijo, zato je imelo angleško brodogojstvo pravico ga ustaviti. Francosko obalno topništvo je začelo obstreljevati angleško ladje, ki je na strele odgovorilo. Francoske ladje so naposed pobegnile v alžirsko pristanišče Nemurs. Pariški listi z ogorčenjem pišejo o angleškem napadu na francoski konvoj, češ da je to nova kršitev mednarodnega prava.

Angleške čete v Abesiniji so pretekli teden izvajale več zmag. Vkorakale so v močno trdnjavo Keru, ki so jo Italijani dalj časa trdovratno branili. Prodrli so že dalje proti vzhodu in ogrožajo že tudi edino cesto, ki drži iz Addis Abebe proti Džibuti. Italijani so namreč v svojem uradnem poročilu priznali umik iz Diredaue in s tem prekinili železniško zvezo med abesinskim glavnim mestom in pristaniščem Džibuti.

Letalska vojna na zahodu je pretekli teden več dni počivala. Nemci šest dni niso napadali angleškega otočja. V noči od sobote na nedeljo so pa nemška letala silovito bombardirala Bristol in okolice. Angleška letala so napadla Köln in Düsseldorf.

Na albanskem bojišču je zadnje dni zatišje. Razen obstreljevanja patrol ni bilo večjih bojev. Zvičajneje je bilo delo grških in angleških letal. Več letalskih spopadov je bilo v bližini Krete. Angleško vojno poročilo priznava izgubo nekaterih letal. Prav tako so sovražna letala napadla Malto.

Angleški zunanji minister Eden in šef imperialnega generalnega štaba Dill sta ponovno prispela v Atene, da nadaljujeta razgovore in posvetovanja z grško vlado glede preprečenja vojne na Balkanu.

Predsednik britanske vlade Churchill je pretekli teden govoril na zborovanju konservativne stranke v Londonu. Omenil je najnovejšo dogodke v Jugoslaviji, potlej je govoril o angleških uspehih v sedanjih vojni. Izprone je poročal o angleških ciljih in zborovalce pozval, naj opuste vse predsodke, ki bi utegnili otežkočati dosego skupnih ciljev.

Mislite, da ustvarjeni iz plehke snovi in nam je šala, če nevarnost nas za brado ruje?

Shakespeare, Hamlet

Listek „Družinskega tednika“

Zakonsko življenje v Sovjetski Rusiji

Kuriozitate z moskovskih sodišč

Sovjetska javnost in ruski tisk zadnji čas posvečata veliko pozornost ne samo gospodarskim in vojaškim vprašanjem, temveč tudi družabnim, posebno pa še zakonskim vprašanjem. Skoraj vsak dan pišejo ruski listi o problemu ruskega zakona.

Pred nedavnim je sovjetski vladni list Izvestija priobčil v eni izmed svojih zadnjih številik zanimiv članek z naslovom: »Pripombe o zakonu in družini« ki ga je napisal sodnik višjega sovjetskega sodišča. Pisec tega članka nam daje nešteto primerov iz svoje prakse in nam tako živo osvetljuje rusko zakonsko življenje.

Registriran in neregistriran zakon

Določbe Sovjetske Rusije priznava jo dve vrsti zakona: registrirani in neregistrirani. Čeprav dajejo prednost registriranemu zakonu, vendar drugega tudi priznavajo. Razlika med obema zakonoma je samo ta, da člana registriranega zakona laže dosežeta svoje pravice na sodišču, ker je njun zakon po vseh pravilih pravomočen. Če v takšnem zakonu pride do kakšnega nesporazuma, je sodba kaj lahka. Narobe morata pa zakonca

neregistriranega zakona ob kakem nesporazumu najprej zapositi sodišče, da jima njun zakon prizna za pravomočen, šele potem lahko drug drugega uspešno tožita.

Takšne sodbe so pa navadno zelo zapletene. Ni namreč redek primer, da mož in žena samo iz materialnih ozirov živita v zakonu, čeprav je njun zakon vse prej ko zakon.

Pisec tega članka nam v sledečem primeru nazorno kaže, kakšne primere mora razsojati rusko sodišče.

Sovjetski državljan R. je umrl in zapustil precejšno premoženje. Takoj naslednji dan je prišla na sodišče neka Rusinja Z. in zahtevala, da jo, prizna za pokojnikovo zakonsko ženo. Ta sodni proces se je potem vlekel dolgi dve leti. Sodišče je skušalo po najboljših močeh razmerje med pokojnikom in tožiteljico razčistiti, vendar se mu to ni posrečilo, zato je vsoto tožbo oddalo višjemu sodišču. Tu so pa tožbo zavrnili samo zato, ker tožiteljica ni mogla dokazati, da je bila s pokojnikom res kdaj v razmerju, kakršnega ima zakonska žena. Po zakonu se more namreč samo tisto skupno življenje med možem in ženo imeti za pravo zakonsko življenje, kjer zakonca živita v skupnem gospodinjstvu, skupaj vzgajata otroke, si medsebojno gmotno pomagata in ju vežejo skupni duševni in gmotni interesi. Sama spolna zveza med možem in žensko še zdalec ne dokazuje pravomočnega zakona in sama na sebi tudi ne zadošča za priznanje zakona.

Čudno sliko zakonskih razmer v

Sovjetski Rusiji daje tudi tale sodni proces:

Ruska državljanka S. je na sodišču vložila tožbo proti gospodu B. češ, da jo je z obljubo zakona osteparil za stanovanje. Gospod B. je namreč pred nekaj meseci obljubil gospodini S., da se bo z njo poročil, če ga sprejme v svoje stanovanje. Potem, ko se je pa v njeno stanovanje res preselil, ni hotel o poroki nič več slišati, pa tudi izseliti se ni hotel.

Sodišče je ugotovilo, da se je hotel B. samo okoristiti z obljubo zakona, in ga je postavilo iz stanovanja na cesto.

Sovjetski list Izvestija piše dalje o slabi vzgoji otrok, za katere očete in matere ni prav nič mar. Sodišču je včasih zelo težko ugotoviti otrokovega očeta. Moški, ki ga je otrokova mati navedla za očeta, se izmika in ne priznava očetovstva; potem se včasih zgodi, da sodišče odda na alimente kakšnega drugega možkega, s katerim so ljudje otrokovo mater večkrat videli v kinu ali v kavarni. Kakšen je potem takšen prisljen oče za otroka, si lahko mislite. V vsakem takšnem primeru pa zmerom trpi samo otrok, ki ga ne vzgaja očetovska roka, največkrat pa tudi mati popušča in se otrok lepega dne znajde sam na svetu.

V to skupino precehih zakonskih vprašanj spada tudi izjava pravosodnega komisarja o strogi prepovedi splavov. Velik del prepovedanih splavov ostane po ugotovitvi pravosodnega komisarja nezakovan in krivci se nikdar ne najdejo. Bolnišnice in druge zdravstvene ustanove navadno

takšnih primerov enostavno ne prijavijo ali jih pa prijavijo šele potem, ko je že prepozno in krivcev ne morejo več najti. Tako so na primer v Jalti, kjer je mnogo bolnišnic in so splavi na dnevem redu, v enem letu poklicali na odgovor samo pet žensk, čeprav bi jih v resnici morali več sto. Sploh imajo o prepovedanih splavih razni sodniki zelo različna mnenja. Tako je na primer neki sodnik v moskovskem okraju Sverdlovu obsodil samo na eno leto prisilnega dela babico Sabočinsko, ki je napravila dosti prepovedanih splavov. Policijski sodnik v Lenjurgadu je pa obsodil neko babico kar na tri leta težkega zapora za isto pregreho.

»Nepravilno je,« pravi pravosodni komisar, »da spisi takšnih prepovedanih splavov včasih mesece in mesece leže v pisarnah državnih tožilcev. V večini primerov se potem tisti, ki so takšno hudodelstvo zagrešili, sploh ne kaznujejo, ker jih sodišče ne more več najti, pač pa trpe samo ženske, ki so splav dovolile.«

Pravosodni komisar pravi, da se bo v bodoče, kar se nedovoljenih splavov tiče, sodilo zelo strogo. Vsakemu zdravniku, ki bo izvršil splav, bodo odvzeli zdravniško diplomu.

Iz vseh teh izjav se vidi, da je sovjetska vlada sklenila za vsako ceno ugotoviti zakonsko in družinsko življenje, posebno pa še zaščiti nedolžne otroke. Doslej je samo teoretično omejila svobodo zakona in reguliranja porodov, zdaj bo pa svojo teorijo tudi praktično izvajala.

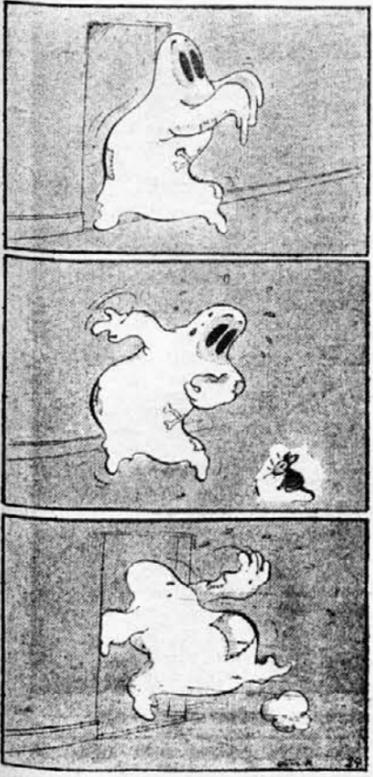
OKVIRJI

za SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE,

KLEIN

LJUBLJANA, Walfava 4

VSAK TEDEN DRUGA

„Žena 1941“ za april je izšla!

Iz njene pestre vsebine: Pozdrav Slovenk mlademu kralju; Bodrilne besede slovenskim ženam in dokletom; izvorna crtica o ljubezni tovarniški delavke „Tretja oblika je bila črna...“; priljubljeno kramljanje o vzgoji polodrasle mladine „Razgovor z matorami“; nadaljevanje rubrike „V znamenju štorčkov“ bo zanimalo vse mlade mamice; „Zakaj so filmske igralke tako lepe“ — ta članek odkriva poglede v njihovo zakulisno življenje in daje migtaje vsem, ki bi bile tudi rado lepe. O otekanju nog in drugih težavah okrog nosečnosti piše članek „Devet mesecev skrajne previdnosti“. Izredno posrečena je razprava o prijateljstvu med ženami in dekleti. Za gospodinje so napisani praktični članki: Pozornost je lep čednost; Previdnost je mati modrosti; Kadar kupujemo posode; v Zbirki 22 receptov bo vsaka našla nekaj dobrega. Zlasti koristna so dietična navodila o prešni hrani. Višja šola lepih manir prinaša aktualen članek „Ne nosimo srca na dani!“ Slede novi napeti zapletljivi romani „Prezare gosposkično Klaros“.

Spoštovani naročniki!

S 1. aprilom se pričena novo četrtletje. Prosimo, poslužite se priloženih položnic in nakažite naročnino!

Uprava „Družinskega tednika“

umetno svilo in prizrensko platno prodajala s skoraj 100 odstotnim dobičkom.

70.500 članov imajo gasilske čete na področju banovine Hrvatske. Imetje vseh društev pa cenijo na 63 milijonov 500.000 Din. Svojim članom je gasilska zveza dovolila, da smejo poleg društvenega znaka nositi tudi hrvaški grb na svojih uniformah.

Ponarajeni 10 dinarski kovaneji so pričeli te dni krožiti po Jesenicah. Od pravih se precej očitno razlikujejo. Vsakdo mora takšen primer takoj javiti policiji ali orožniški postaji.

100.000 Din v kovčegu je odnesel iz nekega avtomobila v nedeljo izpred nebotičnika neznan tat. Okrog avtomobila se zmerom sukajo nepridivri in čakajo na plen. Lastnik je obljubil tistemu, ki izsledi tatulo 20.000 Din nagrade.

Vsi potniški vlaki redno vozijo in niso bile predvidene nobene ukinitve, poročja generalno ravnateljstvo državnih železnic. V primeru potrebe bodo pa uvedli še izredne potniške vlake.

Če večijamete ali ne

V vasi Rogatici v Bosni živi Mirko Obradović, ki že dvajset let prodaja po okoliških vaseh in mestih koledarje in pesmarice. To samo po sebi ne bi bilo nič čudnega, če ne bi Mirko knjige nosil v navadni raztrgani košari, s kakršno hodijo pri nas gospodinje na trg. V svoji zbirki ima največ narodnih pesmi o kraljeviču Marku in drugih narodnih junakov. Teža nenavadnega prodajalca poznajo vsi okrog. Kratko ga imenujejo „knjižaraz“ in kar na cesti sklepajo z njim kupčije.

Pred nekaj dnevi so imeli ribiči iz vasi Postira na otoku Braču, nedaleč od Splita, nenavadno srečo. Na trnek so ujeli tri metre dolgega in 300 kil težkega delfina. Žival je požrla ribico na trniku, potem se je pa oмотala z vrvo in se ni mogla več rešiti.

V vasi Banji nedaleč od Karlovača so lani češplje slabo obrodile. Tistih nekaj kil, ki so jih kmetje obrali, so deloma prodali, deloma predelali v slivovko in popili. Zaradi pomanjkanja slivovke so pričeli zdaj kmetje izdelovati žganje iz koruze. Ker je to žganje baje zelo dobro, se je navada prav kmalu raznesla, tako da kmetje prav veliki nakuhajo tega žganja, ki ga sami imenujejo „kliparoz“. Oblasti bodo kuhanje tega žganja prepovedale predvsem zaradi pomanjkanja žitaric.

Smrtna nesreča pri podiranju dreva se je zgodila nedavno v Kiearju pri Ptuj. 42letni Franc Pegan, ki je podiral drevesa, se je padajočemu drevesu prepoznoma umaknil in mu je razbilo lobanjo. Pegan je obležal mrtev.

180 gramov težko jajce je znesla kokoš strojevodje Alojzija Hartnika iz Vinokovca. V tem, skoraj štirikrat večjem jajcu od navadnega, je bilo še eno jajce normalne velikosti. Takoj ko je kokoš znesla to veliko jajce, je poginjala.

Obšni zbor so imele vse gasilske čete mesta Ljubljane. V vsej Ljubljani je 11 gasilskih čet z 800 izvršujočimi člani, samarijani in naraščalniki. Lani so gasili 42 požarov in so tako obvarovali narodno premoženje za 5.210.000 Din.

Namesto tisočakov je izročil narezane časopisne odrezke neki železničarski sprovednik. Neke beograjska tvrdka je poslala sprovednika v Vrbsko s 70.000 Din. Toda ko so ovoj odprli, v njem ni bilo denarja. Ker je denar izginil, ne vedo, sprovednika so pa zaprli.

Tri brezmesne duerve v tednu je uvedlo ministrstvo za oskrbo in prehrano. Novi brezmesni dnevi bodo v sredo, četrtek in petek; naredba bo v kratkem stopila v veljavo.

Referente za promet blaga in kontrole cen bo postavil minister za oskrbo in prehrano v 47 mestih naše

Tradicija jamči za kakovost!

Prosim tale zaviteki! Zelo ljubim dobro belo kavo. Mati mi je rekla: „Pravo Kneippovo sladno kavo dobiš samo v zavitkih s sliko in podpisom župnika Kneippa.“

Kneippova SLADNA KAVA

države. Tak referent bo neposredno podrejen banu; mestno poglavarstvo mu mora dati na razpolago potrebne prostore, kurjavo in razsvetljavo. Službo referenta lahko dobe diplomirani pravniki in diplomirani absolventi komercialne šole s stopnjo fakultete. Vsi morajo ustrezati splošnim pogojem po zakonu o uradnikih. Prošili za ta mesta naj pošljejo svoje prošnje najkasneje do 4. aprila ministrstvu za prehrano.

Izvoz konopljenega semena je prepovedala vlada na predlog finančnega ministra in na podlagi zakonskega predloga o splošni carinski tarifi.

Do konca meseca junija je podaljšala kraljevska banska uprava veljavnost dovolil za vožnje z motornimi vozili.

Tovorni tank za prevažanje nafte so našli na odprtem morju, nedaleč od Dubrovnika. Tank je brez posadke plul po morju, opazil ga je pa neki naš parnik, ga privezal k sebi in privekrel v luko Sobra na otoku Mljetu. Tank je skoraj nov, ima 20 do 25 vagonov nosilnosti in je last Halije.

Nakaznice za mestni krompir, ječmen in premog izdaja odslej mestni preskrbovalni urad v svojih prostorih v drugem nadstropju Mestnega doma vsako dopoldne od 8 do 11.

Saditev tobaka bo zvišala uprava državnih monopolov. Za monopolsko postajo v Mostarju bodo nasadili 2 milijona sadik več, za Stolac 2 milijona, za Čapljino 4 in pol milijona, za Ljubuški 4 milijone, za široki Brijun pa 4 milijone sadik več ko lani. Skupaj bodo torej v Hercegovini nasadili letos 20 milijonov sadik več ko lani.

Naš parnik „Kralj Peter“ je nasedel pri izlivu Tise v Donavo blizu Starega Slankamena. Parnik bo na tem mestu ostal toliko časa, da bo narasla voda upadla, potem ga bodo pa z lahkoto rešili.

S cigareto je nekdo zažgal suho travo na površini 6000 m² precej velikog ojenj. Pogorela je vsa trava, v nevarnosti so bili pa tudi bližnji nasadi. Ogenj so omejili trije dijaki, ki so bili slučajno tam blizu, in neki uslužbenec mestne vrtnarije.

Štiri samostojne železniske upravne enote bomo dobili v naši državi po največjem načrtu iz Beograda. Beograjski strokovnjaki so namreč vsi za decentralizacijo železniske uprave. Po tem načrtu bi imela banovina Hrvatska sedež železniske upravne enote v Zagrebu, Slovenija v Ljubljani, Srbija v Nišu, Bosna pa v Sarajevu.

Ljubljanska mestna občina je zvišala ceno za prevoz bolnikov z reševalnim avtomobilom. Za prevoz iz občinskega mesta občine bo veljala še nadalje cena 50 din, za prevoz s podeželja bo pa poleg 50 dinarjev treba plačati še za vsak kilometer 9 dinarjev. Ljubljanska reševalna postaja sme prevažati bolnike samo v oddaljenosti 20 km od središča mesta.

Pse morajo prijaviti njihovi lastniki na izvršilnem odseku mestnega poglavarstva v I. nadstropju kresije v Lingarjevi ulici. Lastniki psov naj prijavi svoje pse po začetnicah svojih priimkov. Začetnice od A do G od 2. do 7. aprila, od H do L od 8. do 16. aprila, od M do R od 17. do 23. aprila, od S do V od 24. do 30. aprila, od Z in Z pa od 2. do 8. maja. Občinska taksa za pse čuvaje znaša 10 din, za druge pse pa 150 din.

Velika elektrifikacijska dela je začelo izvrševati električno podjetje banovine Hrvatske v Triblju in Vinodolu. V Vinodolu bo podjetje zgradilo veliko hidrocentrale, kjer bosta montirana sprva dva, pozneje pa trije agregatorji po 30.000 konjskih sil. Elektrifikacija banovine Hrvatske s pomočjo velike hidrocentrale bo važna ne samo za razsvetljavo in industrijo, temveč tudi za tujski promet. Elektrificirali bodo tudi progono od Srbskih Moravice do Sušaka, pozneje celo od Zagreba do Sušaka.

Izpremenbo voznega reda na Jadranu je določilo ravnateljstvo pomorskega prometa v Splitu. Parniki bodo odhajali iz Splita do 5. maja ob 9. zjutraj, po 5. maju pa ob 9.30. Par-

niki na progi Sušak—Split bodo do 5. maja odhajali iz Splita ob 16.30, po 5. maju pa ob 15.30.

2834 mohamedancev je obiskovalo lani osebne tečaje za pobijanje nepismenosti v Bosni. Med temi tečajniki je bilo 675 žensk. Glavni odbor za pobijanje nepismenosti bo zdaj ustanovil v Sarajevu posebno knjižnico, ki bo imela lastni fond in bo tiskala knjige za tiste mohamedance, ki so se v tečajih za nepismene naučili pisati in brati.

Veliko skladišče soli grade v bližini Velesa v Južni Srbiji. Uprava državnih monopolov bo solarno opremila z vso moderno opravo in z mlinci za mletje soli. Ko bo nova solarna gotova, bodo opustili dozdanje skladišče soli v Skoplju.

Umetniški paviljon bodo zgradili blizu banske palače v Splitu. Delo bodo v kratkem pričeli. Paviljon bodo zgradili v čistem grškem slogu.

1200 vagonov sladkorja bo uvozil Pogod iz Češkomoravske. Na predlog finančnega ministra bo Pogod pri uvozu tega sladkorja oproščen plačila uvozne carine. Celotno količino uvoženega sladkorja bodo po potrebi razdelili po vsej državi.

Tri nove parnike bo zgradila uprava Jadranskih brodogradilišč v Splitu. Družba bo te tri ladje potrebovala za plovbo po Sredozemnem morju.

V slovenskih vinogradih so že pričeli z delom in pričakujejo, da bo letošnja letina boljša od lanske. Vinogradnike pa vseeno skrbi, ker primanjkuje delovnih moči in se je modra galica tako podražila.

V tujini bomo nakupili potrebne manjkajoče količine kakovostnega semena, da bomo lahko posejali vso razpoložljivo površino zemlje. Pri tej zadevi bosta sodelovala kmetijsko ministrstvo in privilegirana izvozna družba. Doslej so kupili v Nemčiji 30 vagonov jare pšenice. Za nadaljnje kupčije pa se pogajajo.

Izvoz modre galice in bakra je začasno prepovedal svet za zunanjo trgovino. Izvoz modre galice in bakra bo v bodoče mogoče samo z dovoljenjem sveta za zunanjo trgovino.

Osebne vesti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: dr. Anton Komotar, notarski pripravnik na Vrhniki, in gđc. Ančka Domboševa.

V Rečici ob Savinji: g. Bogomil Fatur, profesor v Ljubljani, in gđc. Jožica Čajnarjeva. Bilo srečno!

UMRLI SO:

V Ljubljani: 84letna Marija Tomažinova iz Roba na Dolenjskem; Roza Mesaričeva; 84letna Marija Kleberjeva; Ivana Košćeva, upokojena tobačne tovarne; Poliksenia Kiribacheva; Terežija Zevnikarjeva; Ljudmila Polakova, absolventka Trgovske akademije; Antonija Lovšćeva; Julij Klein st., trgovec in strokarski mojster; Marija Kovačeva, pletilja; Marija Potokarjeva; Roza Pirnatova; Fran Roudla, davčni upravitelj v pok.

V Rogaski Slatini: Elizabeta Dreflakova, posestnica

V Rečici ob Savinji: Jošip Toplak.

Na Rovih pri Kamniku: 84letna Ana Andrejkova.

V Ponderju pri Sv. Juriju ob Taboru: Alojzij Zilnik, posestnik in gostilničar.

V Mariboru: dr. Teovald Zirnast, zdravnik.

Na Vrhniki: Marija Stantova.

V Celju: 81letni Karel Kajta, kliččavničar; 71letni Alojzij Golob, tesar v pok.; 64letni Matija Štanca; 71letni Jožef Laubner; 80letni Josip Nago, zasebnik; 84letna Katarina Činčigova.

Pri Sv. Petru pri Mariboru: Maks Čerič; Ivan Lešnik; Jože Bombek.

V Spodnjih Pieterjahn: 83letna Terežija Perinatova.

V Ribnici na Dolenjskem: Marija Rusova. Naše sožalje!

Zdravje je naše največje bogastvo. Z bolnimi zobmi noben človek ni zdrav.

General Antonescu, vodja Romunije, je imel ob razdelitvi podpor družinam tistih mož, ki so padli pri jannarskih izgrelih, značilen govor, ki je zbudil veliko pozornost. Poudaril je, da romunski narod ni sprejel sedanje ga položaja za dokončnega. položaja, v katerem so se znašli in ki se mu morajo ukloniti. Nikoli ne bo miru v tem delu Evrope, niti resnične pravice na svetu, dokler si romunski narod ne praviča, ali si sam izpostuje pravice. Ta pravica bo prišla. Tako je svečano izjavil general Antonescu vsem, ki so prispevali žrtve. Romunski narod zna čast spoštovati in pričakuje, da jo bodo spoštovali tudi drugi. Antonescove izjave so zbudile veliko senzacijo zlasti na Madžarskem, kjer so listi obilno komentirali njegov govor.

Novo kazen sibanja so uvedli v Romuniji. Uporabljali jo bodo proti nepokornim kazencem obeh spolov, a le v navzočnosti zdravnika. — Vilno bo postalo glavno mesto Litve, kakor je sklenil svet ljudskih komisarjev. Prestolnico bodo iz Kovna v Vilno prenesli 1. septembra. — Glavna skrb maršala Petaina je usoda Francije in p. noven procvit domovine, kakor je izjavil vichyjski poslanik v Parizu de Brinon zastopnikom pariškega tiska. Poudaril je tudi, da je maršal Petain pripravil na sodelovanje z Nemčijo in odklanja govorice propagandistov, da odobrava delovanje generala de Gaulle. — Novi romunski poslanik v Rimu je postal dosedanji poslanik pri Vatikanu Grigorca. — Verouk je ustevidia vichyjska vlada v šole za tiste učence, katerih starši privolijo v ta pouk. Dolej namreč verouk v francoških šolah ni bil učni predmet. Ta reforma je dvignila precej prahu. — Bivši romunski kralj Karol se bo z gospo Lupescu za stalno naselil v južnoameriški državi Čile, ki mu je dala dovoljenje zato. — Madžarska vlada je prepovedala državnim uradnikom, ki potujejo v tujino, dajati uradne ali poluradne izjave zastopnikom tiskarstva, da te izjave v tujini pričbujejo kot senzacijo, čeprav ne označujejo javnih izjav. — Japenska pošilja svoje čete proti Siamu in Nizozemski Indokini, kakor so obveščeni v Rimu. Japonci hoče o zaresti veliko burmansko cesto, držveo na Kitajsko, hkrati pa ohraniti ravnotežje angleskim čestam na Malajskem otočju. — Nemir so nastali v Siriji kjer so v nekaterih oserjih proglasili obsedno stanje. Polozaj je zelo resen, ker je gospodarska shtiska na višku. Francoski general Dentz se je v Damasku pogajal s tamnošnjimi domačinskimi politiki a brez uspeha. Izdal je naredbo, s katero prepoveduje manifestacije in stavke pod smrtno kazenjo. — Bolivijska vlada je odvzela dovoljenje za izkoriščanje petrolejskih vrelcev na svojem ozemlju veliki ameriški družbi „Standard Oil Company“.

Angleži so zasedli Asmaro, glavno mesto Eritrije in zdaj jim je odprta pot do Massae, zadnjega italijanskega pristanišča ob Rdečem morju. Obe mesti, Asmaro in Messauo so Italijani ob svojem prihodu v Abesinijo preuredili v močni utrdbi z vsemi modernimi pripomočki.

Amerika je zaplenila 69 nemških in italijanskih ladij in izdala zaporna povelja za njihove posadke, češ da so se pregrešile proti zakonitemu roku bivanja tujih mornarjev v Združenih državah. Nekatero italijanske in nemške ladje, ki so bile z blagom namenjene v Evropo, so njihove posadke same zažgale, da ne bi blago prišlo v ameriške roke. Pod kontrolo so tudi francoske ladje v ameriških pristaniščih. Danske ladje so zaplenili, niso pa izdali zapornega povelja za njihove posadke. Nemški in italijanski poslanik sta kajpak vložila protestni noti pri washingtonski vladi zaradi taksnega ravnanja ameriških oblasti. Američki zunanji minister Hull je o zaplenjenju izjavil da mora biti ameriška pomoč Angliji tiskna, kakor jo Združene države zmoroje, ne da bi same stopile v vojno.

Pota usode

Tragična epizoda dveh vojn

Čudna prigoda francoskega peka

Pariz, marca.

Do trenutka, ko se je v avgustu leta 1914, vnela svetovna vojna, je pekovski mojster Jean Trouy živel s svojo ženo in dvema hčerama v delavskem predmestju Pariza. Jean je razmeroma dobro zaslužil in ves prosti čas posvetil vzgoji svojih hčera in svoji ženi. Tedaj je pa nenadno, kot strela z jasnega, udarila v to družinsko srečo vojna in povzročila tragedijo, eno izmed tistih, kakršnih se v burnih časih nešteto pripeti.

Jean Trouy je moral takoj v vojno. Dodeljen je bil pa oddelkom na zapadni fronti. Nekaj časa je njegova žena še živela v Parizu, ko je pa sprevidela, da sama ne more več voditi pekarnice dalje, je s svojima hčerama odpotovala v Južno Francijo in tam dobila službo tovarniške delavke.

Leta so tekla in tudi dolgotrajna svetovna vojna se je končala. Leta 1918. se je Jean vrnil v Pariz in odšel na svoj dom. Zene in otrok seveda ni našel in zato je takoj začel poizvedovati za njimi. Na nesrečo mu pa niti na policiji niti v hiši, kjer je prej stal, niso vedeli povedati, kam je odpotovala. Jean je bil po nekaj mesecih iskanja naposled prepričan, da je njegova družina izginila v vojnem metežu.

Od tega je preteklo nekaj let. Jeanu je bilo samemu silno dolgčas, zato se je naposled drugič oženil z neko vojno vdovo. Rodili sta se mu kmalu dve deklici in vzgajal ju je z isto ljubez-

nijo kakor svoji prvi dve. Naposled je pozabil na pretrpljeno gorje in na izgubljeno družino in srečno živel.

Ko se je pa pričela spet nova svetovna vojna, je bil Jean že prestar, da bi odšel v vojno. Da bi obvaroval sebe in svojo družino nesreče, je z drugimi vred zapustil Pariz in odšel na jug. Tedaj je, človek bi rekel usoda hotela, da se je Jean naselil v isti vaši, kjer je živela njegova prva žena s svojima, zdaj že odraslima hčerama. Nekega dne sta se mož in žena srečala in se spoznala.

Ko je Jeanova druga žena izvedela, da je njegova prva žena še živa, je bila toliko razsodna, da se je takoj odrekla svojemu možu v prid njegovi prvi ženi. Toda tudi njegova prva žena se je izkazala velikodušno. Svojemu možu ni prav nič zamerila, da se je drugič oženil, in je dejala, da nima namena uničiti svoji naslednici srečo.

Ta nenavadna tragedija, ki jo je začela prva in zaključila zadnja svetovna vojna, se je prav nenavadno končala. Mož se je nenadno znašel med dvema razumnima in velikodušnim ženama in nobeni izmed njih se ni mogel odreči. Naposled so nerodni položaj še dokaj dobro rešili. Danes stanuje pekovski mojster Jean v Parizu z obema svojima ženama v istem stanovanju, pa tudi vse štiri hčere so pri njem. Baže vladata v tem domu sreča in zadovoljstvo, pa tudi medsebojno razumevanje.

Čudna so pota usode...

14letna Jugoslovanka pri prezidentu Rooseveltu

Washington, marca.

Vsi ameriški listi so te dni prinesli na svoji naslovi strani sliko ljubke 14letne Jugoslovanke Anke Sklepo-vičeve, hčere rudarja iz Virginije. Ta mala Jugoslovanka je praznila svoj 14. rojstni dan s prezidentom Rooseveltom in njegovim družino.

Mala Anka je v listih čitala, da praznuje Roosevelt 30. januarja svoj rojstni dan. Takoj je napisala pismo s čestitkami in ga poslala v Belo palačo v Washington. Prezident je med drugimi čestitkami opazil tudi pisemce male Anke in se ji zanj lepo zahvalil. Ko je Anka prejela pismo, je opazila, da je na koncu pisma z neko drugo pisavo pripisano, naj pride 30. januarja na svečano proslavo prezidentovega rojstnega dne v Belo palačo.

Anki se je vse to zdelo kakor v pravljici ali v filmu. Takoj se je odpravila na pot v Washington, da bi videla, ali je hotela odpotovati proti proslavi njegov in svoj rojstni dan.

Ko je pa prišla v Washington, se je izkazalo, da je pripisil v pismu napisal njen brat, ker je hotel svojo sestro razveseliti. Anka je bila obupana. Prenečala je v Washingtonu, drugo jutro pa je hotela odpotovati proti domu. Na srečo je pa za njeno zgodbo izvedel poročevalec nekega lista in vse skupaj napisal v svoj list. Ze naslednje jutro je prezident v postelji prebral zgodbo male Anke. Da bi razočarano Anko potolažil, jo je takoj poklical k sebi, ji čestital k njenemu 14. rojstnemu dnevu in ji dodelil posebno spremstvo. Anko so odpeljali v najboljšo washingtonsko trgovino, kjer so jo svečano oblekli, potem je pa zvečer prišla na svečani ples v Beli hiši. Pri večerji ji je sama gospa prezidentova rezala torto, prezident je pa dejal, da niti enega svojega rojstnega dne ne bo več preživel brez ljubke Anke.

Tako je Anka čez noč postala ljubljenska vsega ameriškega naroda. Vsi ameriški listi so prinesli njeno sliko in napisali njeno čudno zgodbo.

Rekordno potomstvo

Lyon, marca.

V Lyonu je te dni praznovala svojo 80. letnico gospa Dimonova. Pri tej priložnosti je zbrala okrog sebe vse svoje potomce. Na njen rojstni dan se je zbralo njenih šest otrok, štirje sinovi in dve hčeri, 50 vnukov in 26 pravnukov.

Gospa Dimonova se je poročila, ko ji je bilo 19 let. Mož ji je kmalu umrl, ona pa se ni še enkrat poročila, temveč se je vsa posvetila vzgoji svojih šestih otrok. Leta so tekla in mati je postala babica in prababica.

Gospa Dimonova je srečna, da ima tako obilno potomstvo. Pred nedavnim je izjavila, da bo na dan, ko bo dobila svojega stotega potomca, priredila velikansko svečanost.

Zaradi blagostanja bodo izumrli

Sydney, marca.

Polinezijski otoki leže vzhodno od Avstralije v Tihem oceanu. Podnebje na teh otokih je pravzaprav najidealnejše na svetu. Tropsko vročino hlade vetrovi, tako da njih prebivalci ne trpe niti od tropske vlage niti od vročine.

To idealno podnebje omogoča bujno rastlinstvo vseh vrst. Na otokih uspevajo najlepše kokosove palme, prav tako tudi sladkorni trs in tropsko sadje, pa tudi vse drugo eksotično rastlinstvo. Poleg tega je morje okrog teh otokov polno najokusnejših rib. Prebivalci so si za lov na ribe napravili neke posebne vrste čolne, ki so sicer ozki, imajo pa ob strani posebne podaljške, tako da so bolj stabilni in lahko z njimi plujejo tudi po razburkanih valovih.

Prebivalci teh otokov so zelo lepi in nenavadno bistri. Ker jim pa narava v tem zemeljskem rajju nudi brez njih truda vse dobroto, so se pomehkužili in degenerirali. Danes so Polinezijski tako rekoč obsojeni na smrt zaradi nebržnega življenja.

Najhujši sovražnik prebivalcev Polinezijskih otokov je alkohol, ki so ga sem zanesli Evropci. Od brezdelja in dobre hrane oslabiljeni organizem Poli-

Nj. Vel. kralj Peter II. prižiga svečo na dvoru Dedinju pred prisego na ustavo kraljevine Jugoslavije.

nezijec ni prav nič odporen in takoj zapade uničujočemu vplivu alkohola. Poleg tega so nastopile še vse mogoče bolezni in izumiranje se je pričelo na debelo. Pred 150 leti je na enem izmed teh otokov živelo več kot 100.000 prebivalcev, danes sta pa bolezni in

smrtje in oče in sin sta jo po enournem boju komaj izvlekla iz vode. Ujela sta 135 kil težkega krapa.

Mož, ki zmerom zna svetovati

Nekdanji newyorški gledališki igralec Donald Paterson si je izbral poklic, ki ga prav gotovo nihče drugi ne bi znal opravljati. Mož je ustanovil nekakšno posvetovalnico, kjer lahko vsakdo, ki je zablodel v največjo stisko najde pomoč.

Zamisel je prav ameriška. Paterson je namreč prepričan, da sleherni človek večkrat v življenju pride v različne stiske, iz katerih si ne zna sam pomagati. Takrat človek misli, da iz njegovega nerodnega položaja sploh ni nobene rešitve, v resnici se pa takšna rešitev prav v vsakem primeru najde. Za 20 dolarjev izdaja ta nenavadna posvetovalnica, v kateri dajejo nasvete sami izkušeni starejši trgovci in pravniki, vse mogoče alibije, vendar zmerom samo takšne, ki jih dopuščajo zakoni. Ta posvetovalni urad ne dela s sleparijami, temveč samo s pametnimi nasveti.

Tako je nekoč Mister Jones prošil Patersonovo posvetovalnico za svet, kako naj se ubrani svojih sitnih sorodnikov z dežele. Čeprav je namreč zmerom zadrževal svojim sorodnikom, da ima premajhno stanovanje za obiske in ima že tako skoro zmerom kakšne goste, so se sorodniki lepega dne spet povabili, da pridejo za nekaj dni na obisk. Na posvetovalnem uradu so mu takoj postregli z nasvetom in mu zagotovili, da bodo sitni sorodniki za zmerom opustili misel na obiske.

Ko so naslednjega dne res prišli sorodniki, jih je Jones prijazno sprejel na postaji, sicer jim je povedal, da ima doma goste, vendar jih je prijazno povabil s seboj. Ko so pa sorodniki stopili v njegovo stanovanje, so se na vso moč začudili. Vse stanovanje je bilo nabito polno Madžarov, ki so plesali čardaš in kuhali guljaž. Sorodnikom ni preostalo nič drugega, ko da so odšli v bližnji hotel in tam najeli stanovanje.

Ves srečen se je Jones oddahnil. Denar, ki ga je bil plačal Patersonovi posvetovalnici, se mu je dvakrat izplačal. »Madžari« so bili namreč sami igralci, ki jih je bil priskrbel Patersonov urad.

Čeprav je videti Patersonov poklic na prvi pogled čuden, vendar njegov

lastnik uživa povsod velik ugled in — kar je glavno — tudi dobro zaslužiti. Poleg tega ima Paterson velike zasluge za nezaposlene, ki so z njegovo pomočjo dobili že marsikatero službo, ker ima dobre zveze in si zna pač povsod pomagati.

ŠIROM PO SVEȚU

Umetno gnojilo iz človeških las so pričeli izdelovati na Japonskem. Prvi poskusi z novim gnojilom so se zelo dobro obnesli. — Danielle Darrieuxova, slavna francoska filmska igralka, se bo te dni ločila od svojega moža, režiserja Henryja Decoina. Pripovedujejo, da se namerava poročiti z nekim argentinskim milijonarjem. — 1.517.026 hudo delstev so zabeležile statistike v Ameriki leta 1940.; zločini so od prejšnjega leta poskočili za 2,2%. Povprečno se je vsakih 21 sekund izvršil en zločin. — Napravo, ki zna sama uravnjavati glas v zvočniku, sta izumila te dni dva danska inženirja Petersen in Paulsen. — 13.000 kovčegov so lani Francozi pustili na begu; zdaj je ta roba brez gospodarja; francoska železniska uprava je izdala seznam imen, zapisanih na njih, da jih bodo lastniki zdaj lahko dvignili. — Na pet milijard frankov so preračunani stroški za francosko transsaharsko železnico. — Prodajo mesa so na Angleškem spet skrčili v manjše obroke. — Pomaranče so letos v Španiji obrodile izvrstno in Španci si obetajo od njih izvoza lep dobiček. — Ameriški kipar, ki je klesal ogromne kipe v skale v Južni Dakoti, Guston Bergium, je te dni umrl za kapjo. — Huda železniška nesreča se je zgodila pri Windhamu v Ohio v Ameriki. Osební vlak je zavozil v tovorni vlak, ki je stal na progi. Tristo potnikov je bilo precej hudo ranjenih, en sam pa ubit. — Sporazum o skupni avtobusni cesti Dunaj—Kraľov so dosegli Nemci in Slovaki. Cesta drži čez slovaško ozemlje; po njej bodo izmenično vozili slovaški in nemški avtobusi. — Guverner avstralske narodne banke in nekdanji finančni svetovalec avstralske vlade na svetovni gospodarski konferenci Zveze narodov v Zenevi, sir Henry Sheean, je te dni umrl. — Bivši svetovni boksarski prvak Armstrong je pred kratkim odstopil in se umaknil iz aktivnega boksarskega udejstvovanja. — Pri letalskih napadih na Anglijo je bilo do sedaj ubitih 50 krat manj vojakov kakor civilistov. — Dvojni dnevni obroki kruha bodo dobili ljudje na Španskem na dan druge obletnice osvobodjenja Madrida. — Prodajo sira je racionaliziralo britansko ministrstvo za prehrano. — 2.560 smrtnih primerov zaradi nesreč z avtomobilom ali motorjem so v mesecu februarju zabeležili na ozemlju Združenih držav.

Naš mladi kralj v uniformi letalskega generala pri odhodu iz dvorca Dedinja v saborno cerkev.

alkohol zmanjšala to število na 2000 pa še ti so sami domačini.

Med prebivalci Polinezijskih otokov so se namreč naselile vse mogoče bolezni, ki jim zaradi degeneriranosti v čedalje večjem številu podlegajo.

Polinezijski danes izumirajo. Sicer so doslej Angleži zastavili vse sile, da bi to počasno izumiranje prebivalcev najboljših otokov na svetu preprečili, vendar imajo malo upanja, da bi uspeli.

Kitajski zid so gradili 10 let

Hongkong, marca.

Kitajski zid, ki je najdaljša zgradba na svetu, so Kitajci zidali celih deset let.

Zid je dolg 2.500 kilometrov, spodaj je širok 8, zgoraj pa 5 metrov. Na vsakih 200 metrov je zid pretrgan s stolpi, ki so po 15 metrov visoki.

135 kg težkega krapa sta ujela

Osijek, marca.

Nedaleč od Osijeka v nekem rokavu Drave je zmerom dosti krapov. Nešteto ribičev hodi sem na lov. Pred nekaj dnevi se je pa Peri Kolarku in njegovemu sinu Milanu pri lovu nasmehnila prav posebna sreča.

Proti večeru sta oče in sin odšla v ta rokav, da bi ujela kaj za večerjo. Nekaj ur sta zaman čakala plena. Ko sta pa ravno hotela oditi, češ da jima danes sreča ni naklonjena, je nekaj velikega potegnilo trnek navzdol. Milan je takoj priskočil in ni mogel verjeti svojim očem: na trnku je visela ogromna riba. Obupno se je borila s

Nj. Vel. kralj zapuša saborno cerkev v spremstvu predsednika vlade generala Dušana Simovića, vojnega ministra generala Bogoljuba Ilića in drugih visokih častnikov.

Kralj Peter II. v saborni cerkvi med govorom patriarha Gavriila, ki je opravil molitve za dolgo življenje in srečno vladanje mladega kralja

Biserne ovratnica za Simonetta

Napisal Robert Harrer

Mnogo svojih doživljajev, pa vendar ne vseh, je opisal Giacomo Casanova v svojih 'Spominih'. Tako ne manjka tudi zgodbe, ki se je odigrala v Sieni, zgodbe o biserni ovratnici. Tedaj je imel Casanova v mošnjičju lepo številno zlatnikov. In ker se je ravnal po pregovoru: 'Kar ti je podarila boginja Sreče, moraš vrniti boginji Ljubezni', je odpotoval iz Florence, kjer je bil denar pripravljen, v Sieno, kjer ni bil doživel še nobene ljubezenske prigode.

Casanova je koračil po sončnih ulicah. Obstal je pred majhno draguljarno blizu Loggie dei Nobili. V izlozbi je ležalo nekaj lepih bisernih ovratnic. Polglasno je dejal sam pri sebi: »In kje neki so lepi tilniki, ki bi jih te biserne ovratnice še olepšale?«

Tedaj je zaslišal za seboj srebrni smeh. Obrnil se je in zagledal pred seboj obraz ljubkega, mladega deklica.

»Oprostite, lepota. Zakaj se pa smeja?«

»Smejem se, ker sem bila slišala vaše vprašanje in ker ni to nikogar, ki bi lahko nanj odgovoril.«

»Kadar vprašujem, mi naključje vselej pošlje nekoga, da mi odgovori. Zda ste to vi? Kako vam je ime?«

»Simonetta! In kaj naj odgovorim?«

Casanova se je bil že razvnel. Kakšne vabljive ustnice! Kakšna sladka polstava!

»Recite, Simonetta, ali ne bi dejal vaš tilnik, če bi znal govoriti: 'Oh, če vaša bi se hotela oviti okrog mene biserna ovratnica!' No, ali ne bi tako dejal?«

Simonetta je prikimala.

»Ene izmed teh ovratnic naj bo vaša! Se prej naj vam izdam, da vam bom podaril ovratnico s toliko biseri, kolikor let imate! Oh, žal bo le malo biserov, ker le malo let šteje! Vendar, potolažite se! Mladost je okras, ki odtehta manjkajoče bisere! In vi ki ovljubite za to samo nekaj poljubov in prijeten sprehod po mesečini! Smejljate se, Simonetta! No, koliko let imate? Nikar ne recite dosti več! Ne zatajite svoje mladosti! Govorite vendar! Koliko let vam je?«

Simonetta je hrepeneče pogledala biserne ovratnice.

»Sedemnajst let,« je napolned tiho dejala.

»Skromni ste! Počakajte tu, prosim, takoj se vrnem!«

Casanova je vstopil v draguljarno in zahteval biserno ovratnico s sedemnajstimi biseri... Zvečer ga je Simonetta poljubila in mesec je svetil za ljubljencema vso dolgo noč... In tako je bilo nekaj večerov; noči so postale pa vse temnejše in zaupnejše, ker je mesec prihajal pozneje in svetil šibkeje. Če pa postane ljubezen čedalje bolj žareča, se rada odpove mesečini.

Lepega dne je zagledal Casanova na zidu nalepljen lepak z napisom:

...in tako naj na ta način spomnim dekleta na zakon, ki pravi, da nimo vsakemu dekletu pod dvajsetimi leti ječa, če ostaja na prostem, ko se je že znočilo. Mestna straža bo vsak večer imela po mestu obhod...«

Zvečer je Simonetta spet prišla, Casanove oči so žarele:

»Zelo me ljubiš Simonetta, Oh, ni kar ne zardevaj, sam vse vem! Tvoja ljubezen je tako velika, da tvegaš celo nevarnost ječe!«

Dekle ga je vprašujoče pogledalo. Tedaj jo je prišel k sebi in jo burno poljubil. In tako je bil zalopjen v to priljubljeno delo, da je čisto preslišal, da se jima je približala mestna straža. Tedaj so zrasli pred njima stražniki in eden izmed njih je zavpil:

»Tukaj je neko deklet! Primite jo!«

Se preden si je Casanova utegnil izmisliti kakšen izhod, je odgovoril drugi:

»To je vendar Simonetta! Za njo zakon ne velja več!«

Ko so odšli, je dejal Casanova:

»Ne razumem tega! Saj imam vendar komaj sedemnajst let in zato ti zakon prepoveduje, da bi se ponoči mudila zunaj na prostem!«

Tedaj je Simonetta tiho priznala:

»Nalagala sem te Giacomo! Tri in dvajset let mi je!«

Casanova je zmajal z glavo. Pobožal je Simonetto:

»In misliš sem, da poznam ženske! Tega pa nisem vedel, da hoče biti ženske tudi tedaj mlajše, kadar vam utegne to škoditi. Če bi povedala, da imate tri in dvajset let, bi dobila vendar ovratnico s tri in dvajsetimi biseri! Zakaj pa nisi dejala tri in dvajset ali kar šest in dvajset?«

»Nisem hotela biti tako neskrupna. Tudi ovratnica s sedemnajstimi biseri je lep okras! Kolikor manj biserov, toliko manj solz!«

Da je pa z izredno ostrim opazovalnim darom ob njenem prvem srečanju takoj spoznala biserno ovratnico s sedemnajstimi biseri za najlepšo in najdražjo, tega vendar ni mogla priznati, morda tudi zato ne, ker so ji Casanovi poljubi zaprli besede.

Se zmerom je dvomljivo, ali je Casanova verjel dekličinim besedam ali ne. Predobro je poznal ženske, da bi jim mogel zaupati tolikšno nesebičnost v takšnih primerih. Bodi kakor koli: Simonettina ljubezen je bila zlata vsebina dveh, treh srečnih tednov v Sieni. In to je bilo pač vredno laži, posebno če so jo izrekle ustnice, ki so znale tako čudovito poljubljati.

PO 50 LETIH JE PRELOMIL OBLJUBO ZAKONA

Razočaranje sedemdesetletne neveste

Newyork, marca.

Na bostonskem sodišču se je moral pred nedavnim zagovarjati 75letni John Wolph. Ker je prelomil obljubo zakona. Tudi tožilka ima sedemdeseto leto že za seboj. Lasje so ji že davno osiveli, opira se na palico; samo njen duh je ostal še mladostno svež in čil.

Pred 50 leti je Emma Mahneyeva našla v Johnu princa svojih sanj. John je ljubil Emmo in ona mu je ljubezen vračala. Naposled se je Emma pričela pripravljati za poroko, leta 1891. Naj bi se poročila. Na nesrečo sta morala pa zaročenca poroko zmerom in zmerom znova odlagati zaradi denarnih neprilic. Še dalje sta se ljubila. zmerom sta čakala, kdaj se bodo njune sanje naposled uresničile, toda zmerom jima je usoda metala polena na pot. Včasih sta bila dolga leta ločena drug od drugega in sta se samo v pismih izpodbujala k pogumu; potem

so spet prišla srečna leta, ko sta bila skupaj.

Leta so pa neizprosno tekla dalje in zarezovale gube v obraze obeh zaročencev. Minilo je 50 let od tistega dne, ko sta prvič določila dan poroke. Tedaj se je v njunem življenju prvič ponudila ugodna priložnost, da bi se lahko poročila. Emma je tedaj vsa srečna sporočila svojemu zaročencu, naj se naposled poroči z njo. Njen John je pa svoji zvesti ljubezni takoie odgovoril v pismu: »Se zmerom te prav tako ljubim, kakor sem te ljubil. Ko sem ti prvič razodel svoje srce. Toda od tedaj sem se izpremenil, ne duševno, ampak telesno. Ostarel sem, truden sem življenja in se le s težavo še držim pokoncu. Mislim, da že trka smrt na moja vrata. Zdi se mi torej brez pomena, da bi se zdaj s teboj poročil, ko nimam za zakon nobenega veselja več in bi tudi tebi ne mogel ničesar več nuditi. Usoda je bila vsa

ta leta zoper naju, toda najina ljubezen bo večno živela.«

S tem pismom je John svojo nevesto, ki je 50 let upala, da se ji izpolni najbolj goreča želja, zelo užalil. V svoji omari je namreč še zmerom hranila svoj poročni pajčolan in bila sleherno minuto pripravljena, da stopi s svojim Johnom pred oltar. To nenadno pismo, ki ji je za zmerom vzelo up na poroko, jo je očrpalo najlepših sanj.

Se isti dan je odšla Emma na sodišče in tožila svojega ženina zaradi preloma obljube zakona za nič manj ko 100.000 dolarjev odškodnine. Tako visoko vsoto je nastavila nalašč, ker je dobro vedela, da ima njen John samo 50.000 dolarjev. Emma zdaj se zmerom upa, da jo bo njen zaročenec rajši peljal pred oltar, kakor pa plačal 100 tisoč dolarjev. Emma še zmerom upa in upanje je — tako pravi pregovor — pol življenja.

V okolici Bitolja še zmerom žene kupujejo

Bitolj, marca.

V okolici Bitolja, še prav posebno pa v morihovskih pokrajini, predstavlja v življenju kmetov žentev veliko vprašanje in eno največjih težkoč.

Da se je kupovanje žensk ohranilo še do danes, je krivo dejstvo, da je v teh krajih število moških veliko večje od števila žensk in da pridobi moški z ženitvijo novo delovno moč. Narobe kakor v severnih deželah kjer mora nevesta prinesiti v hišo doto, morajo v južnih krajih plačati za ženo lepo vsotico denarja. Največkrat se suka takšna vsota med 1000 in 10.000 din.

S 16 leti postane moški ženitveni kandidat. Le redko se zgodi, da se fant poroči šele ko pride od vojakov. Dekle je pa skoraj zmerom starejša od moškega. Ob ženitvi ima veliko vlogo denar, glavno besedo pa imajo starši. O čustvih mladih ljudi ni niti govora, ker jih o vsem tem niti ne vprašajo.

Najgrša slika tega običaja je pa način, kako starši sklepajo takšne ženitve. Kakor vsako drugo blago pripeljejo tudi dekleta na trg. Drugi binokostni dan je veliki trg v Bitolju in prav tako tudi vsak petek od Krstovega dne (14. septembra) do Mitrovega dne (26. oktobra). Te dni se zberejo v pisanih narodnih nošah dekleta, ki se postavijo ob robce hodnikov in čakajo tistega, ki bo eno izmed njih izbral za ženo. Ti kandidati v gručin hodijo okrog deklet in izbirajo. Merijo jih od nog do glave in preračunavajo, katera je primernejša za ženitev. Kakor hitro zagleda kandidat deklet, ki mu je všeč, stopi k očetu in pričneta se pogajati.

Ker se pa na sejmu nobena pogodba ne more vršiti brez mešetarja, se tudi ta kupčija ne vrši brez svetovalca ali — kakor ga imenujejo — »strojnika«. Starši grede kakor običajno v kakšno gostilno in pri zganju se prično pogajati za svojo hčer. Med pogajanjem ima veliko besedo tudi »strojnik«, ki mora včasih porabiti vse svoj namazan jezik. Po daljšem pogajanju določijo ceno, za katero mora moški kupiti ženo. Ko je tudi ta določena, se svatje med seboj poljubijo in prično piti. Pri vsej stvari pa nihče ne vpraša dekleta, ali je zadovoljna, ker mora pač storiti to, kar zahtevajo od nje starši, pa čeprav v svojo nesrečo.

Trtni listi so dobro zdravilo

Erivan, marca.

Strokovnjaki Mikrobiološkega zavoda armenske republike v Erivanu so hoteli ugotoviti, v kolikšni meri so trtni listi redilni. Ugotovili so, da vsebuje en sam trtni list štirikrat toliko vitamina C kakor limona in dvajsetkrat toliko kot zelje ali chrovt.

Z ekstraktom iz trtnih listov so delali razne poskuse na erivanski kliniki, in sicer z odličnimi uspehi.

Nekega bolnika, ki so ga zdravniki že več mesecev brezuspešno zdravili, so z novim zdravilom ozdravili v štirih dneh. Vsak dan je dobival po trikrat ekstrakt vinske trte v obliki tekočine.

Na podlagi tega novega odkritja so zdravstvene oblasti sklenile, da bodo še letos pričeli izdelovati vitamin C na debelo iz vinske trte. To zdravilo bodo lahko zanesljivo uporabljali za zdravljenje raznih težkih obolenj.

Kako se golobje razvedajo?

Bazel, marca.

Znani ljubitelj in raziskovalec ptic profesor Oskar Heinroth si je zadal za nalogo raziskati nenavadno razvedovalno sposobnost golobov. Skupaj s svojo ženo Käthe Heinrothovo je delal z golobi različne poskuse.

Najprej je profesor delal poskuse z mladimi golobi, ki še nikdar niso bili daleč od svojega doma. Nesel jih je sprva blizu, pozneje pa daleč od doma

in jih spustil, da so odleteli, kamor so hoteli. Dognal je, da se izmed izpuščenih golobov niti eden ni izgubil; prav vsi so našli pot domov.

Pozneje je profesor nesel mlade golobce 30 km daleč in jih izpustil. Tedaj jih je samo polovica našla pot domov. Ko jih je pa poslal 60 km daleč, se ni niti eden izmed njih vrnil. Profesor je prav tako ugotovil, da izpuščeni golobi v neznanem kraju dolgo krožijo po zraku v krivuljah; šele ko pridejo v znano pokrajino v bližino doma, lete naravnost in zanesljivo najdejo cilj. Prav tako je dognal, da golobi za neznan pot porabijo polovico dalj časa kakor za znano. Iz vsega tega je profesor lahko sklepal:

Golobi imajo zelo oster čut za spoznavanje znanih krajev, manjka jim pa čuta za razved, ki ga imajo ptice selilke, da tudi v neznanih krajih najdejo pravo smer. Iz istega vzroka ptice selilke meglja prav nič ne ovira v hitrosti njihovega leta, golobe pa zelo ovira. Prav tako le težko najdejo golobce svojo pot ponoči.

Brazilsko kavo bodo tkali

Sao Paulo, marca.

Evropska vojna je tudi izvozu brazilske kave zelo škodovala. Od avgusta leta 1940. izvažajo Brazilija svojo kavo samo še na Portugalsko, vse druge

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

Darmol dobite v vsaki lekarni!

države pa zdaj ne kupujejo njene kave.

V državi Sao Paulo se je zadnje mesece nabralo za milijonov kil kave; z njo se do nedavna niso vedeli kaj početi. Sicer so jo skoro vsako leto precejšnjo količino pometali v morje ali pa uporabili za gorivo, vendar je zdanja količina neporabljene kave prevelika, da bi z njo kurili.

Pred nekaj meseci so v Nemčiji delali prve poskuse, da bi iz kave izdelovali olje in celulozo. Poskusi so se posrečili in s tem je zdaj rešena kriza brazilske kave.

V Braziliji so zdaj ustanovili celo vrsto tovarn, v katerih iz surovih kavovih zrn izdelujejo celulozo, iz vlakna pa celulozno volno in tkanine.

Dijaki delajo na njivah

Tokio, marca.

Da bi se povečal kmečki pridelek, so japonske oblasti odredile, da morajo dijaki in dijakinje po šolskem pouku pomagati kmetom pri poljskem delu.

Ker je Japonska zadnje čase vpo-klicala nešteto kmetov, so ostala mnoga polja neobdelana. Da bi zato ne nastalo pomanjkanje, bodo kmetom pomagali tudi dijaki. Če bi pa še ta pomoč ne zadostovala, bodo priskočili na pomoč tudi tovarniški delavci in delavke.

Živilska nakaznica za neoženjene

Bazel, marca.

Prihodnji mesec bodo neoženjeni švicarji dobili svoje posebne živilske nakaznice. Te se bodo razlikovale od živilskih nakaznic oženjenih.

Vsi tisti, ki stalno jedo po restavracijah, so imeli z dozdanjimi nakaznicami za živila veliko težav, ker so morali neprestano rezati posamezne dele. Odslej bo njihovo delo olajšano. Za kosilo bo dobil restavrateur poseben odrezek, za večerjo spet drugega. Tako ne bo treba rezati posameznih kuponov od nakaznic za posamezna jedila.

Za poroko ni nikdar prepozno

Rio de Janeiro, marca.

V brazilskem mestu San Salvadorju je živila lepa in bogata vdova. Ni torej nič čudnega, če so jo snubci kar na debelo oblegali. Na nesrečo se pa vdova nikakor ni mogla odločiti, s kom bi stopila pred oltar. Vsi snubci so ji bili enako ljubi in vse je imela rada. Ker se je za morala odločiti samo za enega, je dolgo premišljevala in čakala leta in leta.

Šele pred nedavnim si je naposled vdova ženina izbrala. Srečni ženin se imenuje Donato José Santano; ne odključeta ga niti lepota niti bogastvo, temveč samo starost. Srečni ženin je namreč star nič manj ko 106 let in še neoženjen. Vse življenje je bil velik šaljivec in je zmerom dejal, da je za poroko še zmerom čas. Pred nedavnim je opazil, da se »stara«, in se prestrašil, da bi moral ostati na stara leta sam. Zato je poprosil bogato vdovo za roko in izmed vseh drugih mladih in lepih prosilcev uspel.

Se do danes ni popolnoma razjasnjeno, odkod imajo nekatere rastline toliko moči, da predrejo debele plasti cementa in kamna in pririjejo na svetlo. Nenavaden primer te prirodne moči je pokazala tudi goba, ki je rasla pod železniškim skladiščem.

Da bi naposled prišla na svetlobo, je goba razmaknila tri centimetre debelo plast asfalta, zarezala vanjo razpoko in prišla na dan.

Goba je prerasla tri centimetre debel asfalt

Čikago, marca.

Se do danes ni popolnoma razjasnjeno, odkod imajo nekatere rastline toliko moči, da predrejo debele plasti cementa in kamna in pririjejo na svetlo. Nenavaden primer te prirodne moči je pokazala tudi goba, ki je rasla pod železniškim skladiščem.

Da bi naposled prišla na svetlobo, je goba razmaknila tri centimetre debelo plast asfalta, zarezala vanjo razpoko in prišla na dan.

Najkrajše leto v zgodovini Siam

Bangkok, marca.

Siam je letos prvega januarja končal svoje najkrajše leto. Po budističnem štetju je bilo to leto 2483. imelo je pa samo devet mesecev.

Doslej se je siamsko leto začelo zmerom šele z našim aprilom in šlo 12 mesecev. Zda je pa glede na povečani promet s tujino siamska vlada prelomila tisoletno tradicijo in začela novo leto že s 1. januarjem.

Na konju okrog sveta

Buenos Aires, marca.

Argentince Marcelline Seule je sklenil na svojem hitrem konju prepotovati ves svet. Ali se mu bo njegova nenavadna namera tudi posrečila, je drugo vprašanje.

Mladi jahac je doslej celi dve leti in pol na popotovanju in je prišel na svojem konju že od Buenos Airesa, kjer je svoje popotovanje začel, pa do Newyorka. Jahac je oblečen v gavčevsko nošo in se baje na svojem popotovanju prav dobro počuti.

Otok stoletnikov

Kjöbenhavn, marca.

Danski otok Aerö Daniel navadno imenujejo kar otok stoletnikov. Na njem namreč ljudje povprečno žive mnogo dalj kakor v ostali Danski.

Po zadnjem popisu danskega prebivalstva so ugotovili, da je več prebivalcev tega otoka starih več ko sto let, povprečno pa dosežejo okrog devdeset let starosti.

Kamela — živ vodohram

Znano je, da ima kamela v svojem telesu poseben rezervoar za vodo, da more kljubovati veliki vročini v puščavi. Razumljivo je, da se mora kamela vsaj takrat, ko pride do vode, pošteno napiti; vendar si gotovo še ne mislite, kako velika je kamelina žila. Kamela lahko popije do sto litrov vode hkrati in jo ohrani v rezervoarju za poznejše dni. S takšno rezervo vodo more kamela prepotovati pet dni dolgo pot, ne da bi popila kapljico vode.

In vsaka Aspirin tableta nosi "Bayer"-jev križ. "Bayer"-jev križ je edino jamstvo, da ste res dobili Aspirin. Ne pozabite nikdar, da ni Aspirina brez "Bayer"-jevega križa!

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Dvogovor

»Kaj pa pišeš, Magda?«
»Očetu pismo.«
»Pa kar s svinčnikom in na takle liste?«
»Kaj si pa mislila? Saj za očeta je dobro. Vesel bo, da mu sploh pišem.« In elegantno napravljena akademičarka je zmetala počekana lista v kuverto in jo zalopila.
»Oče je pa medtem dvigal težko kovaško ključvo, vdihaval slab zrak, pot mu je lila s čela in mislil je, kako bo prvega ljubi hčerki poslal denarja za stanovanje in hrano. Ej, pa obleke bo tudi treba. Drugi doma bodo že potrpeti. Magda mora dobiti, v mestu je drugače.«
In za takšnega očeta je vse dobro!
R. J.

Lepo vedenje

Nedavno sem na Tyrševi cesti čakala svoj prijateljico, ko pride mimo mene kakih pet mladih razposajenih fantov, starih približno 18 let. Kakor znano, je današnja mladina, a še posebno teh let, na splošno zelo predrzna.
Ker so imeli dovolj prostora, da bi šli mimo mene, sem ostala na istem mestu. A gospodje so kajpak hoteli iti vsi v ravni vrsti kakor preje; zdelo se je, da se bom morala umakniti jaz, čeprav sem stala čisto pri zidu. Ker se pa takoj nisem umaknila, sta se kar dva nesramneža zaletela vame, namenoma in me skoraj podrla na tla. Zaradi precejšnjega prometa na cesti se nisem hotela glasno razburjati nad njimi, a mislim, da tudi ne bi bilo vredno, kajti težko je slabo vzgojeno mladino dandanes poboljšati.
Neka stara gospa, ki je bila priča tega »lepega« vedenja, me je nagovorila z besedami:
»Kar potolažite se, gospodična, in nič se ne razburjajte; živimo pač v času, ko vsakdo misli, da mora biti surov, če hoče kaj veljati.« B. N.

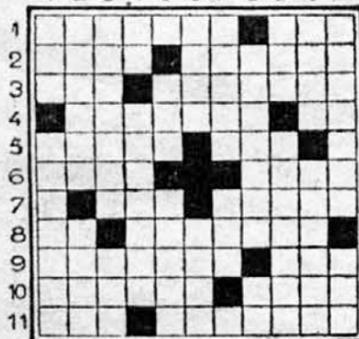
Prijaznost

Spremljal sem svojo ženo, ki se je vračala iz porodnišnice. V gneči na postaji sem jo z veliko težavo spravil na vlak, kjer sva na srečo še našla skoraj prazen oddelek. En sam potnik je bil v njem; po videzu sodeč »boljši« gospod in že v letih.
Žena z novorojenčkom v naročju je sedla na klop, na kateri je sedel tuji gospod, jaz sem pa sedel ženi nasproti. Vlak je potegnil in pričelo se je bolj ali manj neenakomerno tresenje. Nesreča je hotela, da je žena nekoliko omahnila in dva ali trikrat rahlo zadela v sopotnika.
Toda gospodu je bilo to dovolj, da je ženo vse prej ko prijazno ostel, češ da se ga naj ne dotika in ga ne vznemirja. Ko sem mu pojasnil, kako je z ženo in da ga prav gotovo ni namenoma dregnila, je v svojem res »prijaznem« tonu odvrnil, da mu je vse to prav malo mar in da se ne pusti vznemirjati. Seveda sem se gosporu lepo opravičil in tudi žena je storila prav tako, toda užaljenega samoljubja le ni bilo mogoče potolažiti.
Čudakov pač nikdar in nikjer ne manjka!
E. H.

UGANKE?

KRIZANKA

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

Vodoravno: 1. Panonski knez v 10. stol.; kraj v dravogradskem in tudi kranjskem okraju. 2. padavina; del sveta (sklon). 3. spis; naš obmejni kraj. 4. strupena snov; oseb. zaimek. 5. turško mesto; staroslovenska črka. 6. znano svetopisemsko mesto; jeze. 7. žensko ime; začetek tekmovalja. 8. dva samoglasnika; del vojaške obleke. 9. bombardirano angleško pristanišče; veznik. 10. moško ime; turško pristanišče v Egejskem morju. 11. kradljivec; oblika tal.

Navpično: 1. členica, ki dá besedi izraz velike starosti; cirkuški umetnik. 2. šahovska poteza; žensko ime. 3. prebivalci jadranskega polotoka; isto kot 2. beseda pod 5. vodoravno (j = i). 4. znak za kemično prvino; veda. 5. žensko ime; začetnik. 6. žlahtni plin; čolnčič (i = j). 7. bajzlovni kralj, ki mu je Heraklij očistil hlev; soglasniki iz besede jasli. 8. nevsedna tvorba; števnik. 9. svetopisemska oseba; prebivalci dela Balkana. 10. spet (srbohrv.); strogi atenski zakonodajec (okrog 620. pred Kr.). 11. rimski podpornik umetnosti za cesarja Avgusta.

MAGIČEN LIK

1	2	3	4	5
1	A	A	A	A
2	A	C	D	G
3	I	I	J	O
4	O	O	R	R
5	V	V	V	Z

- vrh v Julijskih Alpah;
- mesnata rastlina, doma iz tople Amerike;
- posebna ustanova;
- trakovi, obveze;
- (†) hrvatski ideolog in voditelj.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov: be, bir, blje, bo; dal, dor, e, gon, gra, gra, i, ja; mir, moz, ne, o, o, o, po, ra, rem; stre, sum, šje, to, van, zam, zi, zi, zum, ži se stavi 13 besed, tako da čitaš v prvih in zadnjih črkah od zgoraj navzdol rek.

Pomen besed: 1. moško ime. 2. afriški veletok. 3. pesek. 4. odlikuje človeka. 5. del hiše. 6. ukrajinsko mesto. 7. navidezni obok nad zemljo. 8. igo. 9. moško ime. 10. poljsko orodje. 11. hrbtnos-kožuhar. 12. divji narod. 13. gora na Koroškem.

ČAROBEN LIK

I	II	III
1	A	A
2	B	C
3	E	H
4	K	K
5	N	N
6	O	P
7	S	S

Poišči besede naslednjega pomena: 1. glavno delo Kabbale, mističnega verskega nauka (iz 14. stol.). 2. skupen pojem zračnih pojavov. 3. lišp. 4. ruski pisatelj in Nobelov nagradenec (rojen 1870). 5. posebna vrsta afriške žirafe. 6. pritok Dona. 7. grški polotok.

Navpično čitaš pod I. človeški ideal, pod II. dramo francoskega pesnika (1802—1885) in pod III. je mnogokrat na svetu preganjana.

Rešitve ugank iz prejšnje številke

KRIZANKA:

- Vodoravno po vrsti: 1. st. komora. 2. ara. Jabod. 3. mana. huj. 4. opankar. 5. ta, est. kor. 6. a. primerca. 7. pro. Area. 8. savin. Got. 9. Ovidij. 1a.
- Črkovnica: Kdor ne zna, naj bo doma. Dopolnilnica: Ljubljanski zvon. Račun s črkami: 51515 x 532. Izločilnica: Danes meni, jutri tebi. Krizaljka: 1. Bogatija. 2. namen. 3. položen. 4. Levár. 5. tobakar. 6. monolog. 7. galab. 8. samovar. 9. težak. 10. mineral. Čarobni kvadrat: 1. velik. 2. Elda. 3. Hvar. 4. Idaho. 5. Karol.

Naša dolžnost v dnevih preizkušnje

Prišli so dnevi, ko moramo biti močne, zbrane in resne, če hočemo prispevati svoj delež k splošnemu blagru. To so dnevi preizkušnje, ki jih doživlja dandanašnji vse človeštvo; od duševne zrelosti vsakega posameznika je odvisno, ali preboli narod te težke dni dostojanstveno in jih povzdigne v časten odlomek svoje zgodovine.

Zenska — pa bodisi žena, mati ali dekle — ima v teh dneh prav tako odgovorno nalogo kakor njen tovariš, moški. Tako imenovana živčna vojna se prav za prav odigrava v zaledju in terja od ženske prav toliko energije, pa še več potrpežljivosti in vztrajnosti kakor od moškega.

Mož ali zaročenec marsikatero izmed vas, ki berete te vrstice, je vpo-klican. Kjer koli že služi domovini, povsod dobi vsak dan dnevno povelje, ki ga mora po svoji najboljši vesti izvršiti. Naše dnevno povelje je težje v toliko, ker si ga moramo zadati same. In same se moramo nadzorovati, ali ga izvršujemo dobro ali slabo ali pa sploh ne.

Kakšno naj bo dnevno povelje nas vseh v teh dneh? Vsak dan drugo, toda vselej takšno, da bo skupaj s prejšnjimi dostojno oblikovalo naše zadržanje v teh dnevih preizkušnje.

»Ohranimo mirno kri!« naj bi se glasilo prvo povelje, ki si ga naj bi odslej vsako jutro zadala sleherni izmed nas.

Tista, ki zna v teh razgibanih dneh ostati gospodarica svojih živcev na zunanji, pa tudi sama pri sebi, je stori-la svojo dolžnost prav tako dobro kakor kateri koli vojak, ki je vso noč budno stal na straži proti sovražniku. Nemir je eden naših najhujših sovražnikov in izvrsten pomagač tistih, ki bi nam radi škodovali.

Ne bojmo se bodočnosti, temveč živimo za tisti trenutek, za tisto uro, za tisti dan, ki ga pravkar preživljamo. Mirne in samozavestne ostanimo

kovanja in nevredno resnega človeka. Na nas ženskah je, da nam moški ne bodo napravili še te nečednosti! Navadimo se gledati stvari, kakršne so, toda tudi v najtežjih trenutkih ne pozabimo, da sta upanje in vedrost najboljša prijatelja hladnokrvnosti, ki je v današnjem času eno najboljših orožij za zmago.

Petega povelja: »Bodimo tovariške in nesebične!« menda ni treba posebej poudariti. Zavedajmo se, da je moč v skupnosti; skupnost je pa vzdržna samo tedaj, kadar prispeva vanjo vsako vse najboljše po svojih močeh. Ali ste že kdaj opazovale cvetlice, ki se bore za obstoj v skalah? Le redkokdaj srečate posamezen cvet! V razpokah se združujejo v šope in pripete k tlom, tesno druga ob drugi, kljubujejo viharjem. In vsako leto vzcveto iznova, lepše in krepkejše!

Tako mora biti tudi z nami. V nevarnosti pozabimo na vse predsodke, na vse malenkostne zdražbe! Združimo se, da bomo povezani med seboj lahko kljubovali tudi najhujšemu viharju, če bi zavel nad nami. Če pa hočemo, da bi bila takšna skupnost možna, moramo vsaj za zdaj odložiti marsikatero svojo željo, zahtevo in korist in jo žrtvovati bližnjemu na ljubo.

Vsaka izmed nas naj skuša živeti tako, kakor ji narekuje ta vest in srce; včasih bo to težko in kdaj pa kdaj bo tej ali oni spodrsnilo; toda nič ne de, vsi smo ljudje. Vsaka naj se zaveda, da tako vrši največjo dolžnost: služi domovini.

Saška

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Krompirjeva juha, zabeljen regrat. Zvečer: Polenta, mleko.

Petek: Fižolova juha, makaroni, solata. Zvečer: Praženec.

Sobota: Goveja juha z rižem, špinata, krompirjev pire. Zvečer: Govedina od kosila v solati, kava.

Nedelja: Telečja obara, vodni cmoki. Zvečer: Hrenovke.

Ponedeljek: Jota. Zvečer: Pljučka s krompirjem.

Torek: Šara s svinjsko glavo, hren. Zvečer: Polpeti, krompirjeva solata.

Sreda: Ričet. Zvečer: Zelinate kr-pice, solata.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Zelenjavna juha, krompir v papriki, solata, kompot. Zvečer: Jajčni kolač, solata.

Petek: Kruhova juha, riž z gobami, solata. Zvečer: Zdrobov narastek z malinovim ocedkom.

Sobota: Goveja juha z ribano kašo, sladka repa, pražen krompir, motovilec s krompirjem v solati, kompot. Zvečer: S slanino pretaknjeni telečji zrezki, makaroni.

Nedelja: Kokošja juha z rezanci, pečena kokoš, krompirjevi svaljki, radič v solati, kakaova torta. Zvečer: Narezek, čaj, pecivo.

Ponedeljek: Goveja juha z vlivanci, polpeti, solata iz vložnega stročjega fižola, sadje. Zvečer: Dunajski zrezki, brusnice.

Torek: Telečja obara, ajdovi žganci, pomarančni narastek. Zvečer: Pražena jetra.

Sreda: Holandski lonec, fižolova solata. Zvečer: Ledvičke v papriki, krompirjevi cmoki.

Pojasnila:

'Krompir v papriki': Na masti prepražimo majhno drobno zrezano čebulo. Potem dodamo sladke paprike in na kocke zrezanega krompirja. Vse

Sportni kostum v novi obliki: izbrano progasto blago je počez položeno, kar redkokdaj vidimo. Ker je brezhibno ukrojeno, še podčrta vitko postavo.

Kockasto blago lahko prav originalno ukrojimo, posebno za mlada dekleta, ki potrebujejo živahna oblačila. Primer vidite na naši sliki, kjer je drobno-kockasto blago kombinirano z gladkim. Bluza je precej športno ukrojena, kar pač ustreza današnji modi za mlada dekleta. Novost je tudi klobuk, podoben tropski čeladi; celota vsekako učinkuje ljubko in sveže.

skupaj dobro premešamo in zalijemo z juho ali pa z vodo. Osolimo in pustimo, da počasi vre. Ko je krompir mehak, je jed gotova.

'Jajčni kolač': 5 jajc razmočamo s kozarcem kisle smetane, soljo in dvema žlicama moka. Potem vlijemo na razbeljeno mast. Ko kolač na eni strani zarumeni, ga obrnemo in ga pečemo še na drugi strani. Na mizo ga denemo lahko s solato ali pa tudi h kakšni prikuhi.

'Riž z gobami': Majhno drobno sesekljano čebulo zarumenimo na masti in dodamo četrt kilograma neumitega riža. Ko postane riž prozoren, mu dodamo poparjenih suhih gob (poleti pa seveda svežih) in pustimo, da se še nekaj časa praži. Potem zalijemo riž z juho ali vodo, osolimo in pustimo, da se pokrit duši. Riža ne mešamo, samo kdaj pa kdaj ga zrahljamo z vilicami.

'S slanino pretaknjeni telečji zrezki': Telečje zrezke dobro potočemo, izdatno pretaknemo s suho slanino, potremo z moko in hitro spečemo na vreli masti. Ko so pečeni, odlijemo polovico masti, prilijemo malo vode in dodamo sok dveh limon. V tem soku pečemo zrezke še kakšnih 20 minut. Preden denemo jed na mizo, lahko dodamo omaki po okusu tudi kisle smetane.

'Kakaova torta': Potrebujemo 5 dek presnega masla, 25 dek sladkorja, 5 dek kaka, četrt litra mleka, 25 dek moka, 2 jajci in zavitek pečilnega praška. Za nadev potrebujemo dobro marmelado ali pa kremo. Penasto umešemo maslu dodamo cela jajca, sladkor in kaka. Ko postane zmes penasta, dodamo še moko, ki smo ji prej premešali pečilni prašek. Torto pečemo počasi v dobro namazanem tortnem obodu. Ko je ohlajena, jo prerežemo čez pol in jo namažemo z marmelado ali pa s kremo. Kremo naredimo iz 15 dek presnega masla, 15 dek sladkorja in 5 dek kaka. Torto lahko prevlečemo s čokoladnim ledom ali jo pa samo potremo s sladkorjem.

'Ledvičke v papriki': Na razbeljeni masti pražimo drobno zrezano čebulo, dodamo ji sladke paprike in na zadnje zrezane ledvičke. Ko je dovolj dušena, ji primešamo nekaj žlic kisle smetane in osolimo. Smetani moramo pa prej primešati žlico moka. K ledvicam denemo pretlačenega krompirja ali cmoke.

VELIKONOČNO SUNKO v trgovini JANEŠ, Aleksandrova 12, tel. 34-55.

SELITEV o čas presneti!

Bliža se spomlad in z njo novo razpoloženje. Marsikatera gospodinja si želi spomlad spremeniti svoje stanovanje. Včasih se pa zgodi, da se moramo na spomlad seliti. In kadar se selimo, je to vselej v zvezi z raznimi težavami.

Zato pa še ne smemo izgubiti glave. Delajmo počasi, premišljeno, to se nam bo tudi obrestovalo. Vsako stvar dajmo v poseben, za to določen zaboj. Vso drobnjarijo spravimo v zaboj in ne bo nam treba skrbeti, češ bogve, ali nismo česa zgubili. Če bomo vedeli, kam smo kakšno stvar spravili, bomo vedeli tudi, da lahko spet najdemo.

Če imamo otroke, jih za tisti dan, ko se selimo, spravimo k sorodnikom, znancem ali prijateljem. Vedeli bomo, da so otroci v dobrem varstvu in tako bomo ene skrbi rešeni in ne bomo nervozni pri urejanju novega gnezda.

Novo stanovanje najprej prečistimo in določimo sobe, kako jih bomo opremile. Nikdar ne smemo znesti najprej vsega pohištva v stanovanje, potem pa šele prenašati pohištvo iz ene sobe v drugo. Naredimo si najprej nekakšen načrt in potem na delo veselo!

Prav gotovo se bomo lotile najprej spalnice, da bomo lahko zvečer že le-

gli. Vse druge sobe pridejo pa počasi na vrsto, druga za drugo. Novo stanovanje bo zelo lepo, če si pred selitvijo operete vse zavese in prtice in popravite blazine. Zdelo se vam bo, kakor da je vsaka stvar spet nova.

Včasih se vam pa zgodi, da ste se v računih, ki ste jih vodili, s svojim novim stanovanjem usteli. Včasih je stanovanje preveliko in vam zmanjka pohištva. In kaj naj naredim zdaj? se vprašate. Nekaj novih blazinic, mogoče kakšno veliko vazo na tla ali pa kakšno sobno palmo in prazen kotiček bo z majhnimi stroški opremljen.

Se nekaj je važnega za selitev. Najemite si dobrega prevoznika z velikim vozom, da bodo stvari na njem varne, in če le morete, se nikar ne selite pozimi ali ob dežju. Res, da opravo lahko pokrijete, toda vlaga že najde pot povsod tja, kjer ni dobro došla. In če se že selite, se selite v stanovanje, ki je boljše, svetlejšo, toplješe, in, kar je zdaj najvažnejše, tudi cenejše.

VARUJTE SE ANGINE! Pleten plašček za deklico

Nestalno vreme, ki traja navadno vso pomlad, zelo slabo vpliva na manj odporne ljudi, posebno tiste, ki pogosto obole za gripo ali angino. Včasih močnejše, včasih lažje, tako da niti ne poiščejo zdravniške pomoči, čeprav dobro vedo, da nekaj z njihovim zdravjem ni v redu.

Navadno so takšnim spomladanskim obolenjem vzrok mandlji. Nšte tokrat so namreč pokazale izkušnje zdravnikov, da so ljudje, ki so vsako leto oboleli za angino, takoj po operaciji mandljev ozdraveli in več let sploh niso vedeli kaj je prehlad ali angina.

Angino lahko spoznate sami, če pogledate svojo ustno votlino in grlo v ogledalu. Če zapazite, da imate otekle, temnordeče mandlje, pokrite z rumenkasto prevleko, ste lahko prepričani, da imate angino. Če se temu pridruži še povišana temperatura, splošno nerazpoloženje in nemoč, potem je angina že napredovala in morate nemudoma v posteljo. Hudo angino težko prebolite stoji, kakor nekateri trdijo. Skoraj zmerom vam bo v tem primeru pustila posledice. Najčesteje pusti angina vnetje sklepov ali srčnih mišic.

Če se hočete izogniti posledicam angine, se morate pač strogo držati navetov, ki vam jih bo dal zdravnik. Če imate namreč gnojno angino, vam bo skoraj gotovo zdravnik nasvetoval vroče obkladke okrog vratu; če imate pa še negojno angino, vam bo pa svetoval mrzle obkladke. Tople obkladke si lahko pripravite z vročico toplega pepela ali še boljše mivke, ki dolgo obdrži toploto, mrzle obkladke pa delate s postano vodo. Ne z vodo iz vodovoda! Poleg tega morate vsak dan nekajkrat izpirati grlo s kakšnim desinfekcijskim sredstvom, na primer s hipermanganom, kamličnim čajem ali vsaj s slano vodo. Danes zdravniki že poznajo tako imenovano zdravljenje s sulfamidskimi preparati, ki so nevarnost angine že precej zmanjšali.

Bolniki morajo med boleznijo jesti samo tekočo hrano, potem pa polagoma gostejše. Vsi tisti, ki se jim leto za letom ponavlja angina, naj se zaveda, da so temu krivi samo oboleni in ožgjeni mandlji. Čeprav tudi niso mandlji v našem telesu brez pomena in imajo kakor vsi drugi organi svojo posebno funkcijo, je še zmerom boljše biti brez mandljev kakor pa imeti bolne mandlje.

Prinašamo vam kroj in navodila za ljuček plašček za vašo tri- ali štirljetno deklico. Pleten je iz pastelno-sinje volne, okrašen z modrim baržunastim ali suknenim ovratnikom, zavahom pri žepih, zapeljivih in gumbi iste barve.

Za plašček potrebujete 325 gramov precej debele volne, 2 pletilki št. 3, 25 cm modrega baržuna ali sukna in 3 gumbce.

Cel plašček je pleten desno na lice in levo narobe.

Za desni prednji del nasujete 77 petelj in najprej pletite 6.5 cm visoko. Končajte za vrsto levih petelj, pletenje upognite, in sicer levo proti levi strani. Pri naslednji vrsti podpletite petlje na pletilki z odgovarjajočimi petljami spodnjega roba, kjer ste nasnuli. Tako na koncu plaščka nastane rob. Pri naslednji pletilki levih petelj nasujete na koncu še 7 posebnih petelj za rob.

Pri naslednji pletilki desnih petelj pletite 42 petelj kakor običajno, poleg 2 petlji skupaj, spet 31, 2 petlji skupaj in 7 petelj. Potlej sledi 5 pletilk brez snemanja.

Pri naslednji pletilki desnih petelj pletite najprej 42 petelj, potlej 2 petlji skupaj, nadaljnih 29, 2 skupaj in 7 petelj. Sledi 5 pletilk brez snemanja.

V naslednji desni pletilki pletite 42 petelj, 2 skupaj, 27, 2 skupaj in 7 petelj. Sledi 5 pletilk brez snemanja.

Tako nadaljujte, med tem ko pri vsaki 6. pletilki snemate. Pri tem začinite zmerom z 42 petljami in s 7 končajte, dokler ne ostane samo še 70 petelj na pletilki.

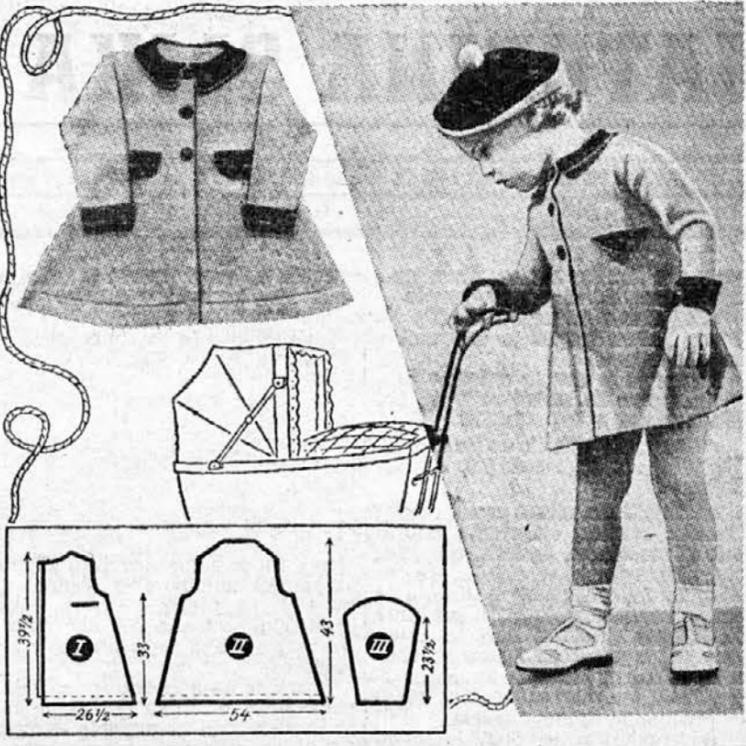
Nato snemajte pri vsaki 4. pletilki, dokler ne ostane samo še 52 petelj, na kar 3 pletilke pletite brez snemanja.

Pri naslednji pletilki pletite 42 petelj, nato jih 21 snemite za žepa in pletite vrsto do konca. V naslednji vrsti nasujete odgovarjajoče število snetih petelj. Pletite dve vrsti brez snemanja.

Nato oblikujte prvo gumbnico, in sicer takole: pletite 2 petlji, 3 petlje snemite, pletite 4 petlje, snemite še 3 petlje in pletite vrsto do konca. Naslednjo pletilko pletite levo, dokler ne ostane samo še 6 petelj, nato 3 nove petlje nasujete, 4 pletite, spet tri nove nasujete, in spet 2 podpletite.

Med tremi gumbnicami pustite po 6 cm prostora. Nadaljujte, ne da bi kaj snemali, dokler pletenje ni 33 cm visoko. Takoj v naslednji vrsti pa snemite v začetku vrste po pet petelj za rokavno odprtino. Nato snemajte pri vsaki drugi pletilki takoj v začetku po 1 petljo, dokler ni samo še 41 petelj na pletilki.

Začnite snemati za vratni izrez; snemite prvih 18 petelj in dalje po eno petljo v vsaki naslednji vrsti, dokler

ne ostane 17 petelj. Oblikujte ramena, in sicer tako, da snemete trikrat.

Levi prednji del pletite prav tako kakor desnega, samo v obratnem smislu in brez gumbnic.

Za hrbet nasujete 146 petelj in pletite kakor pri prednjih delih najprej 6.5 cm visoko za rob. Pri naslednji desni pletilki pletite 7 petelj, 2 skupaj, 31 petelj, spet 2 skupaj, nadaljnih 62 petelj, 2 skupaj, 31 petelj, 2 skupaj in spet 7 petelj.

Pri naslednji desni pletilki pletite: 7 petelj, 2 skupaj, 29, 2 skupaj, 62 petelj, 2 skupaj, 29, 2 skupaj, in 7. Sledi 5 pletilk brez snemanja.

Naslednja desna pletilka: 7 petelj, 2 skupaj, 27 petelj, 2 skupaj, 62 petelj, 2 skupaj, 7 petelj.

S temi snemanji nadaljujte, pri vsaki 6. vrsti, dokler ne ostane samo še 118 petelj na pletilki. Obdržite torej 62 petelj v sredi in 7 petelj ob strani. Potlej snemajte po istem redu v vsaki 4. vrsti, dokler ne ostane samo še 82 petelj.

Spet slede 3 vrste brez snemanja. V naslednji pletilki pletite: 7 petelj, 3 skupaj, 62 petelj, 3 skupaj, 7 petelj. Ostane še 78 petelj na pletilki.

Pletite dalje, ne da bi snemali, dokler del ni 33 cm visok. Oblikujte rokavno odprtino, in sicer tako, da v začetku naslednje pletilke snemate po 5 petelj, dalje pa po 1 petljo v začetku in na koncu vsake druge pletilke. Ko ostane samo še 60 petelj na pletilki, nehaite snemati. Pletite dalje, ne da bi snemali, dokler pletenje ni 29.5 cm

visoko, nato končajte: v začetku naslednjih 4 vrst snemite po 6 petelj, v naslednjih pletilkah pa po 5, ostale pa snemite hkrati.

Za rokavček nasujete 40 petelj. Pri 9. in vsaki naslednji 8. vrsti dodajate v začetku in na koncu vrstice po 1 petljo, dokler jih ne ostane 58. Potlej pletite dalje, ne da bi dodajali, dokler rokavček ni 23.5 cm visok. Pri vsaki pletilki v začetku snemajte po 2 petlji, dokler jih ne ostane samo še 22, ki jih snemite hkrati. Drugega pletite prav tako.

Za ovratnik nasujete 110 petelj in dodajate v začetku in na koncu dveh naslednjih levih pletilk po eno petljo.

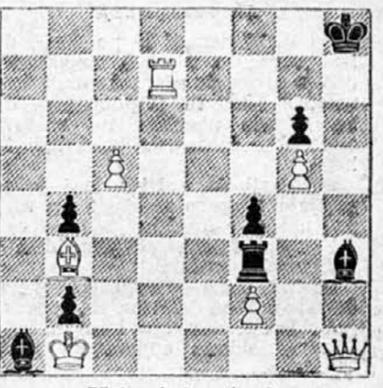
V naslednji vrsti pletite 4 petlje, 2 skupaj in tako menjate do konca vrste. Naslednjo pletilko pletite levo. Naslednjo desno, spet naslednjo levo. Te 4 pletilke ponovite še dvakrat.

Tako ste končali pletenje in se lotite ostalega dela. Posamezne dele predvidno in natanko »polikajte«, to se pravi, stisnite in obežite. Sešijte in vstavite rokava. Rob 7 petelj spredaj narahlo prišijte. Potlej gumbnice sešijte. Vrezite ovratnik iz blaga po pletenem ovratniku in ga prišijte. S posebnim rezanim kosom blaga prišijte rob med ovratnikom in ostalim plaščkom.

Prišijte še zavite na žepke in zapetja, prevlecite tri gumbce in jih prišijte. Še enkrat skrbno z moko krpo polikajte in plašček je gotov.

ŠAH

Urejuje A. Preinfalk
Problem št. 112
Sestavil dr. A. Kraemer
(W. Schachzlg 1931)

Mat v treh potezah
Rešitev problema št. 111
1. D×F5.

Vesti

Medklubsko prvenstveno tekmovanje Slov. šah. zveze se bliža koncu. Naj sledi kratek pregled dosedanjih tekem. V ljubljanski skupini je največ klubov, ki so porazdeljeni v tri razrede in igrajo v njih po turnirskem redu. V prvem razredu je nabralo največ točk (23) ambiciozno prvo moštvo Centralnega š. k.; za njim je Ljubljanski š. k. I (21½), ki je bil dobil vse tekme, a oddal več točk. Oba kluba bosta v pol-finalu odigrala med seboj še dve tekmi, ki bosta odločili, kdo bo zastopal Ljubljano proti zmagovalcu iz tekme Celjski š. k. — š. k. Zelezničarji iz Maribora. Siede Triglav 14½, Centralni š. k. II, 13 in L. š. k. II 8 točk.

V drugem razredu je po nepričakovanim kontumacu šiske proti ljubljanskim Zelezničarjem (0:8) dospel na čelo Zelezničarji z 21½ t. pred najmočnejšim moštvom te skupine: Mladinsko sekcijo L. š. k. (19 t.), Dvorskim š. k. (17½) Korotanom I (11) in šiško (11 točk). Prvak bo tekmoval z zadnjim iz prvega razreda za morebitno zamenjavo mest.

Tretji razred: L. š. k. III, 22½ t., Centralni š. k. III, 22, Korotan II 14½, Dvorski II 11½, Korotan III 9½ točke.

V celjski skupini je brez težave premagal vse nasprotnike Celjski š. k. I. V mariborski skupini je najprej zmagal š. k. Vidmar z 12½ t. pred Zelezničarji (11½) in Mariborskim š. k. (0 točk po kontumacu, kar je nezdrav pojav). Zelezničarji so lahko premagali Murško Soboto, š. k. Vidmar pa je brez boja izločil Mežico, ki ji je to tekmovanje pretežno finančno breme.

V dveh izločilnih tekmah so Zelezničarji pripravili presenečenje, saj so Vidmarjeve, svoje krajevne rivalne obkrajat prepričevalno premagali s 5½ : 2½ in 5 : 3. Tako se bodo torej v pol-finalni Zelezničarji iz Maribora spoprijeli s Celjskim šah. kl. Izenačeni moštvi napovedujeta napeto borbo.

Letošnji prvenstveni turnir Beograda je tretjič zaporedoma postal plen nac. mojstra S. Gligorica. Poleg izvrstnega poznavanja teorije, dobro kombinira, še bolj pa kot osmošolec preseneča z dozorelo igro in sijajno tehniko. Ni čuda, da si tako želi pomeriti se kaj kmalu z ostalimi mojstrskimi tovariši; po dosedanjih uspehih bi bil na šampionatu gotovo odličien in vsakomur nevaren borec, škoda, da zaradi neuravnanih razmer ni nad za skorajšnji prvenstveni turnir Jugoslavije.

Nevaren tekmeč mu je bil zemunski gost nac. mojster S. Matvejev, soliden in trd igralec. Odlično so igrali amaterji Raša Savič, že preizkušen udeleženec nac. amat. turnirjev, ter dva mlada novince Arhipov in Simonović. Vsi trije so si pridobili pravico zastopati B. š. k. na bodočem amat. turnirju. Za njimi je še nekaj mladih talentov, ki pa še pogrešajo turnirske rutine. Brana Pavlovič je razočaral.

Turnir je zelo uspel v vsakem pogledu. V čast mu je precej dobrih partij in narasla je splošna kakovost. Končni izid: Gligorič 12, Matvejev 11½, Savič 10½, Arhipov 9, Simonović 8½, Spronov 8, Džaja 7½, Udovič in Stakič po 7, Pavlovič 6½ itd.

Prvenstvo Skoplja je letos pripadlo mladem udeležencu Vučkoviću. Znanj amater inž. Gj. Poljakov je moral izstopiti, toda njuno srečanje zanj ni bilo uspešno.

Ze več let prirejajo v Beogradu brez vsakih ovir in predšodkov tekmovanje za prvenstvo srednjih šol. Znanj časopis »Politika« je v ta namen celo daroval prehodne pokal. Letos je tekmovalo 11 zavodov. Zmagala je po napeti borbi Druga moška gimnazija z 41 točkami, Dejansko najmočnejša in lantska zmagovalka Prva moška se je mo-

Nadaljevanje v 4. stolpcu pod črto

Ženska in njena lepota

Večkrat srečamo ženske, ki so v resnici lepe, čedne na pogled, toda ne znajo si pridobiti vaše niti naklonjenosti drugih. Drugič srečate pa spet žensko, ki ni niti lepa, pa si je vaša naklonjenost kaj hitro osvojila. Niste ji naklonjeni samo vi, temveč tudi moški svet.

Da si pridobimo to naklonjenost, moramo združiti več stvari v eno. Nič ni lepšega od navrnosti. Še prav posebno pa vesel obraz. Tolikokrat srečamo res lepe ženske, prav umetno našminkane, toda s takšnim izrazom, kakor da bi se bale, da bi jim že sama sapica pokvarila tisto, kar so s pravcato umetnostjo dosegle. Včasih grede še tako daleč, da se boljjo iskrenega smeha.

Poleg naravne lepote se mora vsaka ženska še negovati. Ne samo da se šminka, ker brez nege kože, oči in las tudi šminkanje ne pomaga mnogo, posebno pa danes, ko se ženske ne šminkajo več tako kakor v prejšnjih časih.

Kako negujemo oči? Če čez dan mnogo delamo, čitamo ali vezemo, se nam oči utrudijo. Z majhnim naporom bodo vaše oči spet postale svetle in sveže. Zvečer preden ležete, zbršite z oči šminko in denite na očesi vato, namočeno v mrzli vodi. Vato neprenehno menjajte tri minute. Poleg tega zelo preprostega nasveta vam svetujemo še tole: V liter vrele vode stresite kavno žličko kuhinjske soli. Ko se voda ohladi, jo zlijte v manjšo skodelico, najboljšje je v ta namen kupljena skledica in v tej vodi držite nekaj časa odprto oko. To lahko ponavljate vsak dan.

Ne samo oči, tudi zobe moramo negovati. Za čiščenje zob nikar ne uporabljajte tople vode, temveč mrzlo. Za zdrave zobe in dlesne rabite trdo ščetko. Z njo drgnite tako močno, da jo boste po dveh mesecih morali zamenjati z novo.

UMETNO STEKLENJE V SVINEC OKVIRNENJE SLIK
Ivan Gamberger
LJUBLJANA, Kolodvorska 18

Za nego las ni dovolj, da gremo samo enkrat na mesec k frizerju ali pa samo takrat, kadar gremo na obisk ali v gledališče. Vsak dan bi morale negovati lase. Za lase morate vsako jutro in vsak večer žrtvovati 5 minut.

Lase ščetkamo pet minut v vseh smereh, poškopljamo s kolinsko vodo in šele potem s tekočo briljantno. Še prav posebno morate negovati svoje lase, če ste kadilka ali ste pa veliko v družbi z ljudmi, ki kadijo. Lasje se kaj radi navzamejo duha po tobaku, ki ga pa s pridnim ščetkanjem kaj hitro odpravimo.

Belino svojih rok lahko ohranite, če jih med kopanjem dobro ščetkate z vseh strani in jih namilite. Ko se skopljete, jih namažite z debelo plastjo kreme. Ko se krema dovolj vpije v kožo, vzemite moko brisačo in zbr-

šite roke, posebno pa dlani, da vam ne ostanejo mastne.

Teh nekaj nasvetov vam bo pomagalo, da se ohranite sveže in zadovoljni boste sami s seboj!

Kako pravilno lase umivamo?

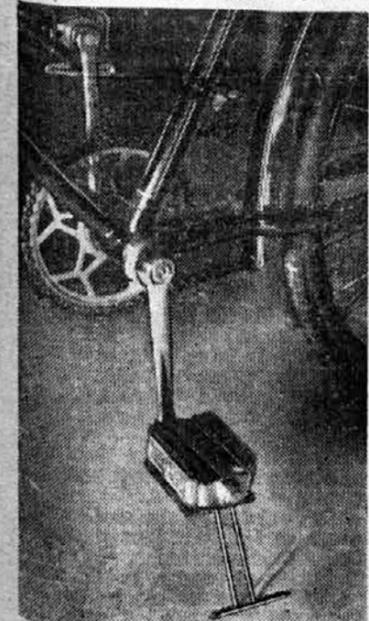
Če las ne umivate pravilno, jim bolj škodujete, ko koristite, prav tako škoduje tudi prepogosto umivanje. Pozimi je dovolj, če si glavo umijete vsakih šest tednov, poleti pa na tri tedne.

Za umivanje las ne potrebujete drugega ko dober prašek za umivanje, mehko vodo, limono ali kis in dve segreti brisači. Prašek najprej dobro raztopite v predpisani količini vode, potem lase namočite v čisti vodi in jih dobro izperite. Šele zdaj vlijte raztopljen prašek na glavo in ga dobro vtirite v lase. Ko se vam zdi, da ste glavo že dovolj umili, pustite, da nekaj minut učinkuje, potem pa pričnite izpirati. Šele popolnoma čisti vodi dodajte kisa ali limone (na en liter vode eno limono ali veliko žlico kisa).

Tako oprane lase dobro obrišite, potem jih pa po možnosti posušite na soncu, ker bodo v tem primeru postali svetlejši in se bodo lepo svetili. Nikar n sušite las pri ognju. Ogenj lase preveč osuši, da se potem lomijo.

Nadaljevanje iz 5. stolpca
rala zadovoljiti z drugim mestom in 39½ točkami. Zanj igra tudi m. Gligorič. V odločilnem spopadu je zmagala Prva nad Drugo samo s 4 : 2, potem ko je v dobljeni poziciji Udovič prezl trdnjavo in tako zapravlil prvo mesto in pokal. — Šah doživlja v naši prestolnici silen razmah in prevzema vodilno mesto v državi.

Praktični nasveti

Stojalo za kolo je praktična novost, razstavljeno na letošnjem spomladanskem velesejnu v Lipskem. Ker pomeni za kolo skoraj nepogrešljiv pripomoček, se bo gotovo kmalu tudi pri nas udomačila, saj je kolesarski šport pri nas tako razvit kakor malokje. Tako bo kolesar lahko pustil kolo na določenem mestu, ne da bi ga bilo treba kam naslanjati.

Še ena novost z velesejma v Lipskem: držalo za klobčič volne ali kvačkanc. Obesen bo lahko kar na roki in tako se ne bo treba bati, da bi se kvačkanc na tleh umazal, razen tega se bo sam avtomatsko odvijal.

MATERINA SLIKA

* IZ FRANCOŠČINE PREVEDLA K. N. *

10. nadaljevanje

Po drugi strani je pa upal, da bo potovanje v razkošni in nepoznani deželi preganlo njegovi mladi ženi mračne misli in ji pomagalo, da bo hitreje pozabila na očetovo smrt. Čas žalovanja bo krajši in lažji.

Brzojavil je v Nico, naj takoj pošlje njegovo prtljago na njegov naslov v Anglijo.

Zbogom žalost, zbogom idila v francoskih gozdovih!

Se tisti večer je razložil svoj načrt svoji ženi. Viviana ni ugovarjala. Drugi dan sta lord in lady Blackfieldova odpotovala proti Londonu...

DRUGI DEL

I

Ze tri tedne sta Viviana in Harry stanovala v razkošni in nekoliko m... palači Blackenfieldovih sredi Londona.

Viviana se ni ganila z doma. Vsa izčrpana, živčno izmučena je ostala prve tri dni kar v postelji. Potem je po malem vstajala in si jela ogledovati sobo. Bila je velika, bolj podobna dvorani, opremljena s starinskimi, dragocinimi pohištvi. Najlejša so bila okna, zastarta z velikimi, razkošnimi zastori iz čipk. Spominjala so jo nekoliko na njeno dom v Ragonu, samo da je bilo tu vse večje, razsežnejše in razkošnejše.

Viviana je hitro vzljubila to staro angleško okolje. Kakor je bila ljubila stari ragonski dvorec in grad grofa de la Muetta, tako se ji je hitro priljubil tudi 'Old England'.

Tisto jutro je njen mož sedel udobno zleknjen v klubnjaku velikega halla svoje starinske hiše in jo čakal. Prvič sta se namenila skupaj ven.

Harry je z zanimanjem ogledoval sinje kolobarčke dima, ki so se dvigali z njegove cigarete in se razblinjali v zraku. Misli je na Viviano.

Zdaj je konec njenega prostovoljnega zapora. Vse kaže, da se je pozdravila duševno in telesno. Harryju se je zdelo to zelo naravno; pri devetnajstih letih ima človek vendar še toliko življenjske sile, da premaga dokaj hitro tudi najtežje duševne pretrese.

Zdaj ga bo Viviana torej lahko spremljala v družbo; skrajni čas je že, da jo predstavi svojim najbližjim znancom in prijateljem, sicer bi mlada zakonca Blackenfieldova utegnla obveljati za čudaka. Tega se je pa Harry prav tako bal, kakor se je bal, da bi utegnila Viviana njegove znance razočarati.

Zdaj je bila prav lepa priložnost, da uvede svojo mlado ženo v družbo. Njena in ženo je povabil neki njegov stric na otvoritev razstave svojih slik.

Ta stric je bil tako rekoč 'ime-nitna živina'. In Harry mu je v dobro štel posebno to, da ga je povabil hkrati v Viviano. Stric je bil član kraljevske slikarske akademije in sloveč slikar. Njegove slike so prišle tako v modo, da je vsaka angleška plemiška družina hotela imeti vsaj eno v svojem salonu.

Harryju je bilo njegovo ljubez-nivo povzročilo zelo dobrodošlo. Zdelo se mu je, da se je pokazala prelepa priložnost, da uvede svojo ženo v družbo: k otvoritvi stričeve slikarske razstave se bo zbral svet londonske družbe. Imel bo priložnost, da predstavi svojo ženo mnogim svojim znancom, toda čas ne bo dopuščal, da bi se z njimi zapletel v daljši razgovor. Zdaj bo prav dobro došla okoliščina, da Viviana še ne obvlada dobro angleščine...

Harryju se je zazdelo, da že lep čas čaka svojo ženo. Kaj neki počenja tako dolgo?

Tedaj je pa že zaslišal, kako prihaja po stopnicah. Ko jo je zagledal, je presenečen vzkljnil.

»Halo! Kaj je pa to? Kaj nameravaš v tej obleki, draga?«

Viviana je prihajala po stopnicah, oblečena v črno. Črna obleka iz prosjonega žoržeta je delala njeno drobno postavico še tanjšo, črn slammik s tenčico je pokrival njene razkošne plave lase.

Harry ji je stekel naproti. Na njegovem obrazu se je pokazala senca nejevolje, ko je nekoliko pikro dejal:

»Mislim, da si nisi izbrala baš pripravnega trenutka za pomenjaje oblek, Viviana... Menda veš, da nameravava na otvoritev slikarske

razstave strička Johna Huntryja... Misliš sem, da si pripravljena!«

»Saj sem,« je odgovorila mlada žena. Lahen trepet je zazvenel v njenem glasu.

Harry jo je osuplo ogledoval: »Hm, menda nočeš reči, da boš šla z menoj v tej obleki?«

»Harry, saj veš, da se ne morem drugače obleči. Pozabljaš, da žalujem!«

»Zaluješ? Ne, nisem pozabil tega! Vendar mislim, da zdajle žalovanje ni na mestu! In tudi če bi bilo, ne bi smela tega obleči... To bo zbudilo in podžgalo radovednost naših znancev. Kdo je bil pokojni? Iz kakšne družine? Kaj so pisali časopisi o pogrebu? Sama vprašanja, ki nanje ne bi želel odgovorjati! Ali me zdaj razumeš?«

Viviana je temno zardela. Da, razumela je. Spet jo je bil ranil v živo.

»Torej, darling... obleci, prosim, drugo obleko!«

Mlada žena je stala mirno, negibno in strmela v svojega moža. V njenih očeh ni bilo ne ugovora ne odpora. Vendar bi bil natančen opazovalec v njih zasledil nov izraz, podoben neskončnemu začudenju.

»Prosim, pohiti! Meni se mudi!« Viviana je še zmerom molčala.

Harry je govoril zapovedovalno, kakor je bila njegova navada. Viviana mu še zmerom ni bila odpuščala opazki, ki jih je bil izrekel nekaj dni po očetovi smrti. In bila je še zmerom zelo občutljiva, kadar je nanesel pogovor, pa čeprav neposredno, na pokojnega očeta.

»Hitro, ljuba moja! Obleci kakšno svetlejšo obleko, primernejšo tvojim letom...«

»Ne,« je odgovorila Viviana preprosto.

»O!«

V Harryjevem glasu je zazvenelo ogorčenje.

Mladi lord pač ni čutil, da s svojimi hladnimi besedami, s svojim hladnim in oblastnim glasom žali srce tiste, ki nosi njegovo ime in ki je tako nenadno osirotela.

Ponovil je: »Ne moreš ven v tej obleki, ali me razumeš, Viviana? Takšna ne moreš z menoj v družbo!«

»Torej ne bom šla s teboj,« je mlada žena mirno odgovorila.

In ne da bi še kaj pridejala, se je tiho obrnila in odšla po stopnicah v svojo spalnico. Spet jo je njen mož ponižal tam, kjer je bila najbolj občutljiva: v ljubezni do pokojnega očeta in v osebnem ponosu.

»Kakor želiš,« je nejevoljno vzkljnil Harry, nekoliko presenečen ob tej odločnosti sicer tako krotke in ljubeznive žene.

Zelo slabe volje se je odpravil na razstavo sam v prekrasnem avtomobilu, ki ga je čakal pred vratli.

Prvič po svoji poroki je odhajal lord Blackenfield v družbo sam, kakor njega dni...

Ali naj bi bilo to simbolno?

Viviana je pa tisti čas v svoji sobi premišljevala, ali je storila prav, ko se je tako odločno uprla Harryjevi zahtevi.

Zdelo se ji je, da je bila vendarle nekoliko preobčutljiva. Vedela je, da je njena današnja trma spet poglobila prepad, ki je nastajal proti njeni volji med Harryjem in njo.

Res, bil je samo nedolžen preprič, ki ga čez noč pozabiš, vendar je bil tudi ta preprič nevaren, kajti prav tako se lahko čez noč razra- ste v trmoglavo nasprotstvo, v so- vrtaštvo...

Harry se najbrže tega ni zavedal. Sebičen in brutalen, kakor je bil, ni prenesel, da bi mu kdo ugovarjal. Kakšna je bila pa ona sama? Ali je bila ponižna, spravljiva?

Zdaj, ko se je poleglo prvo razburjenje, ko je gledala na pravkaršnji prizor mirno in nepristransko, je Viviana na lepem razumela:

Harry je velik, razvajen otrok, ki ga je muhasta usoda premlade- ga obdarila s tako ogromnim pre- moženjem.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH LJUBLJANA

Ona sama je bila pa — čeprav mlajša od njega — razumnejša in bistrejša. In če si hoče obdržati ljubezen tega razvajenega mladeniča, če ga hoče poboljšati, se mora odpovedati svojemu ponosu.

Globoko je vzdihnila in pogled ji je obstal na črni tenčici klobučka, ki ga je bila jezna vrgla na stol. Na beli svili se je zdel kakor velik črn madež.

Zdaj žaluje... Ali pa res pomeni ta črna obleka žalovanje? Ali ni prava žalost v srcu in čisto neod- visna od barve oblek?

Ali ne bi bilo pametneje, če bi svojo žalost zaprla v svoje srce, hkrati pa storila svojemu možu veselje in se preoblekla v svetlejšo obleko?

Viviana je bila še premlada in preveč zaljubljena v svojega čednega moža, da bi si mogla točno odgovoriti na to vprašanje.

Vedela je samo eno: zdaj ji je bilo resnično žal, da se je bila sprla s Harryjem in da ni odšla z njim na razstavo.

HUMOR

V živalskem vrtu

Dalmatince je prvič v življenju prišel v živalski vrt; po vrsti si ogleduje živali, se čudi in maje z glavo. Ko pride do zebre, vzkljine od presenečenja:

»Aj, kako je ta svet ponorell!«

»In zakaj?« ga vpraša Bosanec, ki je tudi stal pred kletko.

»Mar ne vidiš?«

»Kaj neki naj bi videl?«

»Kaj ne vidiš? Oslu so oblekli mornarsko srajco...«

Prebrisani vnuk

Tinček se mladostni babici: »Ce mi takoj ne kupiš sladkorčkov, bom na ves glas zavpil: »Babica!«

Iz otroških ustec

Oče: »Minka, kaj pa spet tu počenjaš?«

Minka: »Punčki barvam obraz.«

Oče: »S čim pa?«

Minka: »Z vinom.«

Oče: »Kdo ti je pa to dejal, norčiča mala?«

Minka: »Mama je včeraj dejala, da sta ti in tvoj nos od vina rdeča, zakaj ne bi mogel biti tudi obraz moje punčke?«

Zdravljenje

»Prvi leden se morate kajpak postiti...«

»Ali je to nov način zdravljenja?«

»Ne, pač pa star trik bolniškega ekonomaa.«

Med lovci

»Kako lov?«

»Za zajce dobro!«

Ubože žene...

Mirko: »Bojim se, da bo mnogo žensk nesrečnih, ko se bom oženil.«

Jaka: »Kolikokrat se pa misliš oženiti, človek božji?«

V gimnaziji

»Zakaj občudujemo stare Rimljane?«

»Ker so znali tako izvrstno latin- ski!«

Slaba tolažba

Mala Metka zamišljeno ogleduje brata, ki ga je pravkar prinesla štorčinja. Na lepem pomaje z glavo in zaskrbljeno reče očetu:

»Glej, očka, bratec pa sploh nima las!«

»Ne boj se, mu bodo že zrasi!«

Metka pozornost pogleda očeta in dé nekoliko nejevolno: »Kaj pa, če bo to tudi pri njem tako dolgo trajalo kakor pri tebi?«

Večni mladenič

Pred kratkim se je poročil šestdesetletni Čriček s sedemnajstletnim dekletom. Nekdo izmed njegovih znancev ga je ob tej priložnosti vprašal:

»Ali niste pomislili na to, da bo imela čez dvajset let vaša mlada žena sedem in trideset let, vi pa osem- deset.«

Stari gospod se je nasmehnil in odgovoril: »Nič ne de. Če človek kakšno žensko ljubi, mu je vseeno, koliko let ima.«

Siromak

»...tedaj je bila moja žena na smrt bolna.«

»Siromak!«

»Kmalu nato je ozdravela...«

»Siromak!«

Spet je globoko vzdihnila. Ven- dar ji je ta vzdih prinesel občutek olajšanja, ker je v njenem srcu že dozorela odločitev. Pozvonila je so- barici.

Skupaj sta pobrali in spravili vse črne obleke, ki so še visele po omarah. Namesto črnega plašča iz svetlega seala je pripravila svetlo- siv krznen plašč iz pižmovke, po- tem je pa stopila k telefonu in na- ročila, naj ji modistka pošlje na ogled nekaj novih klobukov v mo- dernih pastelnih barvah...

Sirota se je odločila, da bo možu na ljubo zaprla svojo žalost v dno svojega srca in da bo zanj samo še tisto, kar si želi imeti: lepa, elean- gantna in vedra žena.

Kljub Vivianini dobri volji se pa razmerje med mladima zakoncema kar ni hotelo izboljšati.

Zdelo se je, da Harry sploh ni opazil — ali pa ni hotel opaziti — da se zdaj njegova žena oblači v svetlejšje obleke. In po tistem dne- vu, ko je odklonila, da bi ga spremljala na otvoritev stričeve razstave, je ni nikoli več vabil s seboj.

Odhajal je sam kakor njega dni, ko je bil še prost in samec. Dopol- dne je navadno preživel na konju in zabavah z lepimi amozonkami, opoldne si ga pa srečal na tenišču ali golfišču, če je pa deževalo, pa med ljudmi njegove vrste v tem ali onem elegantnem klubu.

Viviana je bilo hudo, da jo tako pogosto pušča samo, vendar se mu je pa vselej, kadar se je vrnil, ju- naško nasmehnila.

Vstajala je po navadi pozno; dopol- dne je še dokaj hitro minilo, saj je imela dosti opravka s toa- leto in nego same sebe.

Kolikor bolj se je bližala ura ko- sila, toliko bolj je postajala živčna in nemirna. Ali bo Harry kosil z njo ali bo pa spet telefoniral iz kluba, da ne utegne priti domov? Navadno se je zgodilo drugo...

Pogosto se mu je ponudila, da bi ga spremljala na tenišče ali golfi- šče, kakor tedaj, ko sta bila še v Biaritzu. Milostno je privolil, toda nič več si ni tako želel njene druž- be.

Viviana se še zdaj ni ogrela za golf. Vendar je hlinila vnemo in zanimanje, da bi si tako ohranila naklonjenost svojega razvajenega moža. Zdelo se je pa, da je tudi to zaman...

Po večerji — lord in lady Blackenfieldova sta se je udeležila v večerni obleki, tudi če sta bila sama — se je Harry po navadi vsak večer odpravil v mesto.

»Sezona' je bila na višku.

Pogosto se je moral Harry na en sam večer odzvati dvema ali trem povabilom. Jemal je Viviano s se- boj, kakor je bilo v navadi v lon- donski družbi; toda za mlado že- no so bile te družabne obveznosti skoraj preutrudljive.

In plaha, kakor je bila, je pogo- sto rajši ostala doma, kakor da bi spremljala moža na razne plesne in zabave.

Delala je napako, ne da bi se je zavedala...

Vse jo je plašilo: okoliščina, da ne obvladuje angleščine, da ne pozna angleških šeg in navad, da ne zna duhovičiti kakor žene, ki jih je srečavala v družbi, sicer ne tako lepe kakor ona sama, zato pa bolj načitane in izobražene.

Posebno pazite kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdra- veča človeka zelo važno, temveč tudi za bolnika mnogo- krat važnejše od hrane!

Zato pijte Vi in Vaš bolnik čim čezče našo najboljšo mine- ralno vodo, ki je ob- nem tudi zdravilna

ono z rdečimi srci

Pospekte in vsa potrebna navodila pošlje gratis in z veseljem

Uprava zdravilnega kopališča **SLATINA RADENCI**

Kmalu je pa spoznala, da bo morala prebiti novo, težko preiz- kušnjo. Harry se je vračal domov pozno ali se pa pogosto sploh ni vrnil do jutra.

In zdaj pa zdaj se ji je zazdelo, da je njen mož pil. Njegovi gibi so bili negotovi, njegove nežnosti na- silne in ponižujoče. Mlada žena je trpela, kakor trpi lahko samo po- nosen človek, ki ga ljubezen poni- žuje...

In tako je spoznala Viviana no- vo trpljenje: ponižanje, ki ga ču- timo, če vidimo ljubljeno bitje osmešeno... Bile so pa tudi noči, ko se lord Blackenfield sploh ni vrnil domov, ko je prespal noč pri kakšnem svojem prijatelju ali celo kje drugje. In Viviana so se te noči zdele še strašnejše in daljše.

Kajpak je to duševno trpljenje vplivalo tudi na njeno zdravje. Bleda, velikih, začudenih oči se je zdelo še lepša kakor prej in kakor bitje iz onostranstva. Njena nena- vadna, nezemska lepota je zdaj pa zdaj razveljavila mladega moža, da se je za nekaj dni izpremenil v ognje- vitega, nežnega zaljubljenca prvih dni...

Tedaj je v mladi ženi vzplapolalo upanje, da se bo še vse uredilo in popravilo. Vendar je tu upanje spet ugasnilo, ko so prišle dolge ure noči, ko je zaman čakala svo- jega moža do zore...

II

Nekaj tednov je minilo, ne da bi se bilo v zakonskem življenju Blackenfieldovih kaj izpremenilo. In vendar se je lepega dne obraz mlade lady Blackenfieldove zjasnil, kakor da bi bilo sonce posijalo nanj.

Ze nekaj časa se je Viviana ču- tila posebno slabotno. Večkrat ji je bilo čudno slabo, lotevale so se je omotice, ki jih prej ni poznala.

Posvetovala se je z zdravnikom. Odšla je k njemu zaskrbljena in slabe volje, vrnila se je vsa žareča od sreče. Takoj je velela sobarici, naj pokliče Harryja, ki je bil tisti dan slučajno ostal doma.

Harry jo je našel sedečo na di- vanu, pokritem z belim krznom, vso nasmejano, oblečeno v novo domačo obleko iz slezastordeče svile.

»Sedi k meni, Harry, čisto k me- ni... povedati ti moram nekaj le- pega!«

Ko je tako sedela sredi razkoš- nega okolja, podobna drobnetu, fino izdelanemu kpicu, vsa roznata in žareča od veselja, je bila res le- pa. Njene velike oči so se zdele temnejše in globlje od sreče, ki je žarela v njih.

»Kaj imaš, ljuba moja?« je začu- deno vprašal Harry, ki ni bil več vajen tako srečnega obraza pri svoji ženi.

Potegnila ga je k sebi: »Pridi že bliže k meni, ljubi! Po- vedati ti moram nekaj lepega, ne- kaj čudovitega...«

Harry — sicer odvajen nečnosti — se je vendar čutil polaskanega. Sklonil se je k svoji ženi in zaše- petal: »Kakšno presenečenje mi pa pripravljaja moja mala vila?«

Viviana je prižela njegovo uho k svojim ustnicam in mu šepetaje razodela veselo novico. Mladi lord je poskočil, kakor da bi ga bila pičila kača.

»Kaj govoriš?«

Viviana še zmerom ni razumela moževega vznemirjenja. Tedaj je pa Harry že povzel:

»Kako moreš kaj takšnega mi- sliti? Saj si vendar še tako neiz- kušena...«

»Oh, prav gotovo je res,« je za- šepetala Viviana. »Ljubi, mislila sem, da boš vesel te novice...«

Harry je zmignil z rameni. »Hotela sem zanesljivo vedeti, ali je res... veš, da se ne bi zamen- vesil... In zato sem stopila k zdrav- niku!«

»Aj!« je vzkljnil Harry presun- ljivo, »torej ni nobenega dvoma več. Srečen oče bom!«

»Da, da Harry! Ali nisi res sre- čen? Oh, jaz se že tako veselim! Pomisli, imela bom otroka... otroka od tebe!«

Dalje prihodnjic

Karadjordjevići, naši osvoboditelji

Ob nastopu vladavine Petra II., vnuka Petra Osvoboditelja in sina Aleksandra Zedinitelja'

napisano v resnih dneh našemu narodu v izpodbudo in Jugoslaviji v ponos

V jasno jutro pomladnega dne nam je prišla vest, da je mladi kralj Peter II., zavedajoč se odgovornosti do svoje domovine in kot vreden naslednik svojih prednikov, prevzel kraljevsko oblast. Enodušno se je širilo po naši, v bojih preizkušeni domovini razlila hkrati z veselo novico ena sama želja, ena sama prošnja, prisrčna in topla, da bi nad kraljem Petrom II. zasijala srečnejša zvezda kot kažipot v srečnejšo bodočnost njega in njegovega naroda. Da bi neprestano in z vsem žarom obsevala njegova vladarska pota in bedela in čuvala nad zvestobo in ljubeznijo njegovega naroda. Oba naj bi pa složno in vdano izpolnjevala svoje dolžnosti za čast in slavo jugoslovanskega rodu.

Tisti dan smo še bolj ko kdaj poprej verovali in še verujemo, da pošten in hraber narod, preizkušen v trpljenju in bojih, zmerom upajoč v dobro in najboljše, ne more ostati brez srečne zvezde.

In mladega kralja Petra II. smo pozdravili kot srečno zvezdo, ki nas bo modro vodila v obljubljeni deželni — v srečnejšo in lepšo bodočnost kraljevine Jugoslavije.

Pri tej priložnosti, ko se tega jasno zavedamo, se zavedamo tudi zasluga, ki jih imajo za naš narod in njegovo svobodo njegovi predniki: utemeljitelj dinastije Jurij Karadjordjević, kralj Peter I. Osvoboditelj in kralj Aleksander I. Zedinitelj.

Jurij Petrović Karadjordje

Začetnik narodne dinastije Karadjordjevićev, ki je tako tesno zvezana z jugoslovansko svobodo in neodvisnostjo, je potomec plemena Vasojevićev iz Crne gore. Njegova rodovina se je v sredi 18. stoletja preselila v zeleno Sumadijo. Tam se je rodil leta 1768. Že v svoji nežni mladosti je okusil trpkost tujega jarma, in zato je v njem še bolj telo hrepenenje po svobodi.

V mladosti je bil pastir na očetovem domu, pozneje se je pa kot mladenič pridružil hajdukom, ki so se upirali turškim mogulcem. Ko so mu Turki ubili očeta, je bila mera polna. Odkrito se je začel boriti proti mučiteljem uboge srbske raje. Prišel je v Srem, kjer se je pridružil prostovoljskim oddelkom, ki so pomagali avstrijski vojski v boju s Turki. Kmalu se je pa vrnil v Srbijo in se začel baviti s trgovino. Kot svobodoljuben in odločen Srbi, si je kmalu pridobil naklonjenost svojih rojakov.

Leta 1803. so ga krvoločni turški mogulci izzvali v boj. Dahije beograjskega pašaluka so priredili »pokol knezov«, uglednih srbskih vodij, ki so jim bili v napotje. Med njimi so hoteli umoriti tudi Jurija Petrovića, ki so ga sami imenovali Crnega Jurija zaradi njegove temne polti. Bali so se ga kot odločnega, hrabrega in razumnega moža. Srečno se je izognil nevarnosti. Takrat so se pa Srbi beograjskega pašaluka zbrali okrog njega. Na zborovanju sumadinskih veljakov so ga 2. februarja leta 1804. na narodnem zboru prostovoljno izbrali za svojega vodjo.

Ta dan je pomemben datum v zgodovini našega naroda. To je začetek ne samo bojev za osvoboditev male Srbije, temveč tudi začetek bojev za jugoslovansko svobodo. S tem dnem se začne slavná zgodovina naših pradedov, ki so žrtvovali svoje imetje, svoje domove in svoje življenje za skupen narodov blagor. Jurij Karadjordje je dal svetel zglede svojim potomcem s tem, da se je ves žrtvoval za narod. Bil je pa zglede tudi vsem svojim rojakom, da so kakor en mož sledili njegovim ukazom. In prav zato se mu je posrečilo osvoboditi izpod turškega suženjstva trpečo srbsko rajo, ki je komaj še dihal pod težkim jarmom.

V bojih leta 1805. je v bitki proti redni turški vojski sijajno zmagal. Prav tako je v boju pri Mišarju leto dni pozneje upognil moč bosanskih mogulcev, kljub temu, da je imel le malo orožja. Razpolagal je pa s pogumom in požrtvovalnostjo srbskega vojaka.

Leta 1807. so se začeli nekateri srbski knezi upirati narodnemu vodstvu. Karadjordje se je umaknil na avstrijska tla in je nekaj časa prebival celo v Sloveniji. Vrnil se je

spet nazaj v Srbijo, a se je moral spet umakniti v Srem in naposled v Rusijo (1814.). A narod ga je bil že tako vzljubil, da ni mogel več biti brez njega. Pozval ga je, naj se iz Rusije vrne v domovino, Karadjordje se je odzval, a takrat se je knez Milan Obrenović, ki je imel sebične namene, polastil oblasti kot turški vazal. Ko se je Karadjordje vrnil iz Rusije, ga je dal leta 1817. v Radovanju v Sremu nasilno umoriti. Turki so njegovo glavo poslali v Carigrad.

Karadjordje je bil mrtev, a njegov duh je živel med narodom. Dal je narodu okusiti svobodo, ki sicer ni dolgo trajala, a dovolj dolgo, da je narod ni mogel pozabiti. Hrepenenje je telo kakor iskra v srcih mladih in starih Srbov. S tem hrepenenjem je bil pa globoko v srcih srbskega naroda zakoreninjen tudi spomin na preprostega, a junaškega vodjo, ki je svoje življenje žrtvoval za narod. V bitkah proti Turkom je prav njegova navzočnost v prvih bojnih vrstah prinesla odločno srbsko zmago. Od strahu okamenjena Evropa je občudovala čudež: pred sumadinskim kmetom v opankah in račevinasti obleki je bežala v divjem begu turška vojska, pred katero je nekoč drhtela Evropa in ki je uživala sloves ene najhrabrejših in najnevarnejših vojsk na svetu. Takrat se je ta sloves prenesel na malo, a hrabro Srbijo, ki jo je bil sovraženik tolikokrat izbrisal z zemljevida svobodnih evropskih držav. Svet je videl, kaj lahko stori narod pod takšnim vodstvom, kaj lahko stori narod, ki hoče živeti svobodno in ki je voljan za to svobodo tudi umreti.

Zato upor srbske raje pod vodstvom Karadjordja ni bila majhna vstaja beograjskega pašaluka, temveč začetek osvoboditve jugoslovanskega naroda.

Karadjordjev duh je tudi po njegovi smrti živel v srcih njegovih sobojnikov. Ko je moral Obrenović zapustiti Srbijo, je narod spet prostovoljno izbral Karadjordjevega sina Aleksandra (1842—1852) za svojega gospodarja. Njegova edina skrb je bila, da Srbijo prosvetli. Za njegove kratke vladave je dobila Srbija okrog 340 šol, država svoj državljanski zakonik, srednje in strokovne šole in celo inženirsko šolo pri notranjem ministrstvu. Država je vzela v svoje roke pošto in odprla brzojavni promet. Dolej je bila Srbija v močnem varstvu slovanske Rusije, a pridobila si je toliko simpatij pri evropskih velesilah, da so ji zajamčile meje. Kljub svojemu delu na kulturnem področju pa Aleksander ni pozabil neosvobodjenih bratov; pomagal je vojvodinskim Srbov, ki so se hoteli otresti tujega jarma in se pridružiti svobodni Srbiji.

Obrenovići so pa nevdružno vztrajali na tem, da se spet vrnejo v Srbijo. Knez Aleksander je bil prisiljen zapustiti domovino. Naselil se je v tujini. Z njim je bil tudi njegov sin Peter, poznejši kralj Osvoboditelj.

Kralj Peter I. Osvoboditelj

Kralj Peter se je rodil kot sin kneza Aleksandra v Beogradu leta 1844. Ze kot deček je moral z očetom v tujino v pregnanstvo in je prav tako že zgodaj okusil, kaj pomeni biti ne-svobodni. Oče mu je poskrbel skrbno vzgojo. Vzgajali so ga v demokratskem in narodnem duhu.

Mladi kneževič Peter se je v Franciji vpisal v slovito vojno akademijo v Saint-Cyru. Po končanih študijah se je pa še izpopolnjeval v vojnih vedah v vojni šoli v Metz. V francosko-pruski vojni se je kot prostovoljec pridružil tujski legiji in se udeležil bojev proti Prusom. V teh bojih se je rešil nemškega ujetništva s tem, da je skočil v ledenozmrzlo Loiro in splaval na drugi breg. Po končani vojni se je vrnil v Pariz, kjer je živel vse do bosenskega upora leta 1875.

Ko je izvedel, da se Bosenci upirajo svojim turškim mučiteljem, ni več vzdržal v tujini. Skrivaj se je pripeljal v Zagreb, odkoder je izdal proglas na narod. Kljub temu da so ga turške oblasti neprestano zasledovale, se je zdal tu zdaj tam s prostovoljnimi bosenski četami pojavil pod imenom Petra Mrkonjića in jih vodil v boj proti Turkom. S svojimi majhnimi, a žilavimi četami je dosegel več lepih uspehov. Ko je pa izvedel, da ga hočejo Turki obglaviti, je zapustil vstaško področje.

Naselil se je v Črni gori na dvoru kneza Nikole, kjer se je leta 1883. poročil z njegovo najstarejšo hčerjo kneginjo Zorko. V tem zakonu so se mu rodili hči Jelena, poznejša druga kosovska devotka, kneževič Jurij in Aleksander, naš poznejši kralj. Po smrti svoje žene Zorke se je preselil

v Svico. Nastanil se je v Zenevi in se veliko bavil s socialno literaturo.

Ko je leta 1903. narod obračunal z Obrenovići, mu je posebno odposlanstvo iz Beograda ponudilo srbsko krono. Knez Peter je ni hotel sprejeti poprej, dokler se narodna skuščina ni soglasno izrekla zanj. Tako se je vrnil v drago domovino. Na poti čez Dunaj ga je jugoslovansko dijaštvo pozdravilo kot prvega jugoslovanskega kralja.

Niti deset let ni mogla Srbija mirovati in procvitati pod demokratsko vlado kralja Petra, ko jo je spet čakala nova naloga, maščevanje Kosova in pozneje pot do osvoboditve vseh Jugoslovancev.

Južna Srbija z Macedonijo je se zmerom ječala pod turškim jarmom in pošiljala klice na pomoč svobodni Srbiji. Leta 1912. so se pogumni ro-

Nj. Veličanstvo kralj Peter II.

jaki v svobodni državi dvignili s svojim kraljem in kakor silen vihar zlomili turško moč pri Kumanovem, na Črnem vrhu, pri Prilepu in Bitolju. Srbska vojska si je v nekaj dneh utrla pot prav do Soluna in do obal Jadranskega morja. Bolgarske intrige v Macedoniji so kralja Petra znova prisilile, da je zgrabil za orožje. Pri Bregalnici je srbska vojska pod kraljevim vodstvom pokazala, kako se Srb bori za svojo zemljo.

Z zmago nad Bolgari so bili prekrižani računi stare, onemogle Avstro-Ogrske. Ze v aneksijski krizi Bosna in Hercegovine leta 1908. se je kralj Peter zameril avstrijskim mogulcem, zagovarjajoč narodne koristi. S sara-jevskimi streli je bila mera polna. Ze mesec dni po atentatu je Avstro-Ogrska napovedala Srbiji vojno. In začela se je krvava svetovna vojna. V strašnih bojih, v katerih se je Srbija žrtvovala za osvoboditve in zednitve vseh Jugoslovancev, je bil stari, bolni, osiveli kralj Peter najsvetlejši zglede junaštva in požrtvovalnosti.

Kljub temu da ni bilo orožja in je številčna moč srbskega vojaštva daleč zaostajala za napadalcevo, se je Srbom s pravilnim junaštvom posrečilo veliko avstrijsko vojsko pod vodstvom generala Potiorevka nagnati čez Savo in Drino. Kralj Peter je s svojo navzočnostjo vplival poguma svojim vojakom. Kot sedemdesetleten stavec, ves revmatičen in šibek je

predal oblast svojemu sinu, regentu Aleksandru. A ko je Srbom že primanjkovalo streliva in je sovražnikova moč naraščala, se je še enkrat vzravnal. Njegov duh je nadvladal šibkost starega telesa. Z velikim zanosom in energijo se je nekega večera pozno jeseni leta 1914. pojavil v prvih strelskih jarkih. Na svarilo zdravnika in predsednika vlade Nikole Pašića je odgovoril:

»Pred Topolo so! V mesto ne pridejo, dokler bom živ!...« Ko je kralj prispel v prve bojne črte, so avstrijska letala trosila letake in pozivala srbske vojake, naj odidejo domov. Kralj je to izvedel in vojake takole nagovoril:

»Prisegli ste, da boste branili kralja in domovino... Odvezujem vas prvega dela prisege, ki se nanaša na mojo osebo! Jaz bom ostal! Kdor hoče zmagati in umreti s svojim kraljem, naj ostane z menoj!...«

Vojaki so navdušeni nad temi besedami enodušno vzkliknili:

»Veseli smo tvoje navzočnosti, ker je to znak za ofenzivo!«

Kralj je vzel puško in začel streljati. Bomba poč in že sta mrtva vojaka na njegovi levi in njegovi desni. Kralj pa brez strahu nadohaja streljanje. Skozj strelske jarke je pa šnila vest: »Kralj je v jarkih!« In ta vest je bila tisti vzmet, ki je vtil novega poguma njegovim vojakom. Posledica tega je bila velika zmaga, ki je razbila močno vojsko in v bitkah na Ceru in Rudniku zadivila svet. V srbskih zmagovalnih vrstah je ostalo 40.000 ujetnikov, Beograd in vsa Srbija sta bila v desetih dneh spet v srbskih rokah.

Ta poraz je Avstro-Ogrsko še bolj podžgal. Od treh strani obkoljena srbska vojska in veliko število naroda se je umaknilo čez zasnežene albanske gore. In sivolasi, bolni kralj Peter, ki mu velika preizkušnja njegovega naroda ni vzele poguma, tudi v teh najtežjih trenutkih ni zapustil svojega naroda. Z njim je hotel po isti poti čez Kalvarijo, zaznamovano s trupli srbskih vojakov, ki so padli po poti, bodisi od gladi in pomanjkanja, bodisi od mraza ali arnavtskih pušk. A tudi v teh najtežjih trenutkih, ki jih je preživljal njegov narod, kralj Peter ni izgubil vere v svobodo. Ob pogledu na vojaka, ki je sam ves onemogel nosil na hrbtu tujega najdenčka, se je kralju Petru razjasnil obraz.

»Ne, ne, ni še vse izgubljeno!« se je tolažil. »Takšen narod mora biti svobodni in velik!«

Slika kralja Petra I. na preprostem kmečkem vozu z volovsko vprego na poti čez zasnežene albanske gore se je vtisnila v srca vseh Jugoslovancev in bo v njih živela na veke.

Njegov narod je čakala velika tragedija na otoku Krfu in Vidu, kjer počiva na stotine srbskih junakov, tistih, ki so žrtvovali življenje za Srbijo in Jugoslavijo. Preživeli so pekeli, o katerem je nekdo rekel: »Ce bi Dante videl trpljenje in muke srbskih vojakov na Krfu, bi bil njegov 'Pekel' še dosti strahotnejši!«

Po tej preizkušnji je moral kralj Peter za tri leta v izgnanstvo. Po prebitju solunske fronte, junaškem delu svojega sina Aleksandra, se je vrnil v ljubljeno domovino, kjer je 16. avgusta 1921. preminul. V Topoli, kjer je počival njegov slavni ded Karadjordje, je zgradil zadužbino Oplenac. Hvaležni narod ga je sodobnikom in potomcem za svetel zglede in primer imenoval za Petra Velikega Osvoboditelja.

Kralj Aleksander I. Zedinitelj

Mladi princ Aleksander, ki je po očetovi smrti postal kralj, si je zadal za nalogo, da dokonča tisto, kar je njegov oče začel: združiti vse Jugoslovane.

Rodil se je leta 1888. na Cetinju. Leta svoje mladosti je z očetom preživel v pregnanstvu, kjer se je izobraževal in pripravljval na državniške posle. Bavil se je predvsem s političnimi in gospodarskimi vedami. Ko je kralj Peter zasedel srbski prestol, je tudi princ Aleksander prispel z njim v domovino, da vidi zemljo svojih prednikov. Kmalu je pa spet odšel v tujino, da se bo še dalje izobraževal. Ko se je njegov starejši brat knez Jurij leta 1909 odpovedal prestolu, je Aleksander postal prestolonaslednik.

Odtlej je po večini živel v Srbiji. Ze v balkanski vojni je bil poveljnik prve armade. Bil je neustrašen borec in se je po večini boril v prvih vrstah in tako po zgledu svojega pradedu Karadjordja in očeta kralja Petra vplival poguma svojim vojakom. Največjo bitko v balkanski vojni, bitko pri Kumanovem, s katero je maščeval Kosovo, je izvojevala njegova armada. Odprta je bila pot v Dušanovo Skopje, kamor je slovesno vkorakal.

Tri dni pred vojno napovedjo Avstro-Ogrske Srbiji je postal prestolonaslednik Aleksander regent. V začetku vojne je pa postal vrhovni poveljnik srbske armade. Usoda mu je namenila, da nadaljuje delo svojih pradedov.

Leto dni po albanski tragediji se je srbska vojska nekotiko opomogla. S pomočjo jugoslovanskih prostovoljcev in antante je kralj Aleksander z junaškim prebitjem solunske fronte zasedel leta 1918. v nevdržnem poltu vsa Srbijo in vkorakal v Beograd. Ves slovanski jug je takrat pozdravil regenta Aleksandra kot velikega zmagovalca.

In še stari kralj Peter I. je dočkal tisti zmagovalni dan, ko je izdal regent Aleksander proglas za zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v svobodno in neodvisno narodno državo. Vreden svojih velikih prednikov, je iz Jugoslavije ustvaril tisto, kar so njegovi dedje ustvarili iz male Srbije. Klonil ni niti v trenutku, ko je bila vsa Srbija razen majcenega koščka zemlje zbrisana z evropskega zemljevida.

Kralj Aleksander se je poročil leta 1922. s princeso Marijo, hčerjo romunskega kralja Ferdinanda I. in kraljice Marije. V srečnem zakonu so se rodili trije krepki sinovi, naš mladi kralj Peter II., princa Tomislav in Andrej.

Kralj Aleksander je po vojni vse svoje sile zastavil za obnovo države in za notranji napredek na vseh področjih. Kakor maločkateri kralj je ljubil svojo rodno zemljo in je ves prosti čas porabil za to, da je spoznaval lepote naše domovine. Posebno so se mu priljubile naše slovenske planine, zato si je v njih zgradil tudi nekaj ljubkih planinskih domov in se vanje zatekal ob sleherni priložnosti, ko je utemnil.

Marsejski streli so ga iztrgali njegovi rodbini in narodu. Vsa Jugoslavija se je 9. oktobra 1934 zavrila v globoko žalost za nepozabnim kraljem, ki je vodil našo hrabro vojsko od zmage do zmage in naposled — do svobode.

Tem bolj smo se pa po njegovi smrti strnili okrog kraljevskega doma, posebno okrog mladega kralja Petra II., njegovega naslednika.

Kraljevsko oblast je prevzelo kraljevsko nameštinstvo, ki je do 27. marca 1941. opravljalo namesto mladoletnega kralja Petra II. njegovo funkcijo

Kralj Peter II.

Mladi kralj Peter, ki je v teh resnih časih, ki jih preživlja naša domovina, prevzel kraljevsko oblast, je vreden potomec svojih slavnih, junaških prednikov. To je dokazal že s svojim prvim dejanjem, ko je prečasnno prevzel odgovorno vladarsko mesto.

Vsi zavedni Jugoslovani, strnjeni okrog njegovega prestola, se te njegove odgovornosti v polni meri zavedamo.

Njegovi predniki so pogosto gledali smrti v oči in žrtvovali svoje življenje za našo svobodo. Zmerom in povsod so izpolnili svojo dolžnost. Iz naroda je izšla naša dinastija, iz ljubezni do naroda in do rodne zemlje je žrtvovala tudi svoje življenje.

In prav zaradi te zavesti se moramo še tesneje strniti okrog prestola mladega kralja. Prav zato, ker je naša usoda in naša svoboda že več kot sto let tako tesno zvezana z našo narodno dinastijo, se zavedamo, da mora tako biti in da tako bo tudi vnaprej. Tisti dan, ko je prevzel kralj Peter kraljevsko oblast, smo mu prisegli, da bomo, kakor je mali srbski narod spremljal njegovega starca in bolnega deda čez albansko Golgoto, zdaj in vselej tudi mi spremljali njegovega vnuka na njegovi težki in odgovornosti polni poti.

Od sestanka v Orašcu, ko je srbski narod izbral Jurija Karadjordja za vodjo v boju proti Turkom, pa do današnjih dni, polnih preizkušenj, je bila edina in vodilna misel vseh Karadjordjevićev: osvoboditve in zedinjenje najprej Srbov, potem pa vseh Jugoslovancev.

V vseh teh bojih, pregnanstvih, mukah in trpljenju je bila naša narodna dinastija na strani svojega naroda. Z njim je delila pomanjkanje in trpljenje, z njim je zapuščala požgane domačije in poleptana polja, vselej z isto zavestjo, da pride čas, ko se vrne.

Naj se zgodi kar koli: ničesar se ne bojimo, dokler bo naša narodna dinastija, naš up in naša nada, na prestolu svobodne Jugoslavije.

Mladi kralj Peter je po šestletnih napornih pripravah za državniški posel zasedel prestol, pripravljen, da uresniči narodne ideale in upe in da zbere okrog sebe Srbe, Hrvate in Slovence, in skupaj z njimi zgradi boljše, srečnejšo bodočnost in ohrani čast naših domovini.

Sledili mu bomo vselej in povsod!

GAMELIN

Napisal André Géraud (Pertinax)

Iz Vichyja smo izvedeli, da je preiskovalno sodišče, ki naj bi dognalo odgovornost krivcev in »krivcev« katastrofe Francije, izpustilo vse zaprte francoske politike in generale razen Georges Mandla, notranjega ministra v Reynaudovi vladi.

Med izpuščenimi je tudi general Gamelin, vrhovni poveljnik francoske vojske pod Daladierjevo vlado.

Kdo je Gamelin in kakšna je bila njegova vojna politika v najhujših časih francoske zgodovine, popisuje v spodnjih vrsticah stvarno in hladno André Géraud, bolj znan naši javnosti pod psevdonimom Pertinaxa. Pisec je bil dolga leta glavni urednik sloveče pariške politične revije *L'Europe Nouvelle*, po polomu Francije se je pa preselil v Združene države.

Danes nam je zadržanje francoske in britanske vlade v doigi dobi čakanja pred izbruhom nove evropske vojne že precej natanko znano. Tako tudi vemo, da sta se obe državi odločili braniti šele osemnajst mesecev potem, ko je Nemčija podrla prve

razil s podobnimi besedami v navzočnosti Mr. Chamberlaina in sira Thomasa Inskipa, Daladierja in francoskega londonskega poslanika Corbina. Ko je pozneje izvedel, da je zunanji minister Bonnet tendenčno razlagal nekatere njegove izjave in da je to vplivalo na zadržanje Mr. Chamberlaina in lorda Halifaxa, je poslal pismo Mr. Hore-Belishu, angleškemu vojnemu ministru, in natanko orisal svoje naziranje.

General Gamelin je v tretje jasno preciziral svoje stališče dan pred sklenitvijo monakovskega dogovora. Poslal je pismo predsedniku vlade Daladierju in v njem zarisal meje koncesij, ki se po njegovem morajo dovoliti Hitlerju. Podčrtal je, da se narodnim socialistom ne smejo izročiti ne glavna češkoslovaška utrdbeniška črta, ne češkoslovaške strateške železnice, ne glavne češkoslovaške municijske tovarne.

14. marca zvečer, nekako šest mesecev po Monakovem, sem dobil generala Gamelina na večerji, ki jo je priredil neki veleposlanik v Parizu. Nemške čete so takrat ravno marširale na Prago. Nihče ni mogel več upati, da bi bilo moči nemški val ustaviti z diplomacijo ali s kompromisi; mogla bi ga ustaviti samo sila.

Vprašal sem generala Gamelina, ali bi preizkušnja v tistem trenutku ne potekla v slabših okoliščinah za nas kakor pred Monakovim.

»Nedvomno,« je odgovoril Gamelin in dodal: »Monakovo je nagnilo tehtnico proti nam.«

Pojasnil mi je, zakaj. Nemško vojaštvo se je zboljšalo tako po kakovosti kakor po količini. Nemci so imeli takrat 140 divizij proti 100 leta 1938. (50 med njimi jih je bilo tedaj vrhu vsega še slabo izurjenih; manjkalo jim je tudi primerno število izkušenih častnikov). Dalje so Nemci imeli pet oklepni divizij (leta 1938. samo tri) in to število se je imelo v kratkem podvojiti. Tri češkoslovaške oklepne divizije bodo ne samo postale del nemške vojske, ampak bodo le-to še obogatile z dragoceno opremo. Goeringova letalska vojska je takrat imela okoli 6000 aparatov proti 3500 do 4000 leto dni poprej. Siegfriedova utrdbeniška črta, sestojela leta 1938. zvečine zgolj iz poljskih utrdb, je dobila konkretno obliko iz betona in jekla. Nemška vojna industrija je bila v polnem pogonu, medtem ko se naši inženirji še zmerom niso mogli odločiti, kateri tip naj se začne na debelo izdelovati, in so še zmerom preračevali vse mogoče produkcijske probleme. In naposled bo ne samo oborožba 30 češkoslovaških divizij prišla v nemške roke, s češkimi obmejnimi utrdbami in materialom vred, ki je bil v njih, ampak bi tudi odlične češkoslovaške tovarne začele delati za Nemčijo.

Kljub vsemu temu, kljub zavesti, da je naša moč padla v primeri z predmonakovsko močjo Nemcev (izvzemši letalstvo; tod se je francosko-angleška inferiornost nasproti Nemčiji najbrže popravila iz razmerja 1:10 na razmerje 3:10), je bil Gamelin slej ko prej prepričan v zavezniško zmago. Govoril sem z njim v juliju, tudi takrat je bil še zmerom istih misli. Računal je, da se bo vojna začela okoli 20. septembra, češ da Mussolini vztraja na tem, da se dotlej počaka, ker bi takrat zapadel prvi sneg na italijanskih Alpah in tako otežkočil Francozem prehod čeznje.

Potlej je 23. avgusta prišel podpis nenapadnega pakta med Ribbentropom in Molotovom. Takrat je postalo dokončno, da Rusija ne bo v našem taboru in da bi utegnili biti celo na nasprotni strani. Angleško-francoskih vojaških razgovorov v Moskvi je bilo konec tisti trenutek kakor političnih. Celo monsieur Bonnet, tisti Bonnet, ki je zmerom nasprotoval misli o sodelovanju z Moskvo in skušal celo zavirati angleška pogajanja z Rusijo (kakor da bi bil Mr. Chamberlain sploh potreboval kakršno koli pomoč!), se je v začetku poletja vzne-miril spriču grozečega nemškega napada na Poljsko in je vse storil, kar je le mogel, da bi Staljin pridobil na svojo stran.

Sovjetsko-nacistični pakt je bil hud udarec za francosko in britansko diplomacijo. Glavni cilj nemškega generalnega štaba po letu 1918., namreč preprečiti dvofrontno vojno, naj stane, kar hoče, je kronal uspeh. Ko bo Nemčija končala vojno s Poljsko na vzhodu, bo lahko zbrala svoje armade na zahodu in zadala Franciji katastrofalen poraz. Leta 1936 je rekel general von Fritsch, takrat vrhovni poveljnik nemškega *reichswehra*, belgijskemu vojaškemu atašeju: »Nikoli ne bomo Hitlerju odpustili, da je dal Franciji priložnost spraviti Rusijo na svojo stran.« Hitler je to svojo prvotno napako popravil

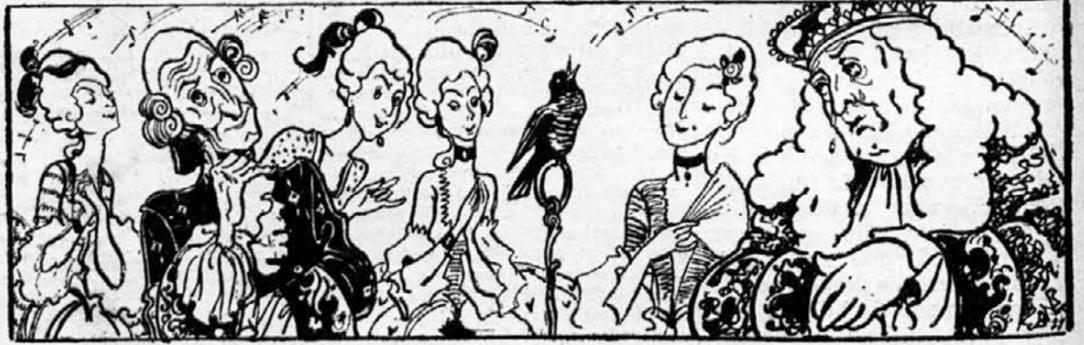
Dalje prihodnjic

H. C. ANDERSEN

SVINJSKI PASTIRČEK

»Počakajmo še in pogledjmo, kaj je v drugi posodi, preden se razjezimo,« je dejal cesar. In tedaj so zagledali slavčka, ki je tako lepo zapel, da nisi mogel res nič slabega reči o njem.

»Superbe! Charmant!« so dejale dvorne dame, kajti rade so se pomenkovale v francoščini, ena bolj nerodno kakor druga. »Da,« je dejal cesar in se zjokal kakor otrok. Tudi drugim so solze zalile oči.

»Upajmo, da vendar ni naraven,« je dejala princeska. »Da, živ ptič je,« so odgovorili tisti, ki so ga bili prinesli.

»Tako, potem ga pa spustite,« je dejala princeska in še dovoliti ni hotela, da bi se ji princ prikazal pred oči. Tako zelo se ji je nosek pobesil.

Ali princ se ni dal kar tako ustrahovati. Porbarval si je obraz z rjavo in črno barvo, si potisnil čepico globoko na oči in potrkal. Počakal je, da so se vrata odprla.

»Dober dan, cesar,« je dejal, »ali bi ne mogel dobiti tu na gradu kakšnega dela?«

»Da,« je dejal cesar, »potrebujem nekoga, ki bi pasel svinje, kajti teh imamo dosti.«

In tako so princa vzeli v službo kot cesarskega svinjskega pastirčka. Dobil je bedno izbico spodaj pri svinjah in tam je moral ostati; tam je sedel ves dan in delal. In ko je prišel večer, je že imel izdelan ljubek lonček; krog in krog so bili kraguljčki, in ko je voda v lončku vrela, so zažvenkljali in zaigrali tisti stari napev:

»Oh, preljubi Avguštin, Vse je proč, proč, proč!«

DALJE PRIHODNJIC

državne mejnike, t. j. takrat, ko se je bila tehtnica vojaške moči v Evropi že nevarno nagnila v njuno škodo. Toda delovanje francoskega vrhovnega poveljstva v odločilnih letih med poletjem 1935. in poletjem 1939. je doslej ostalo še zavito v temo. Na francoskem vrhovnem poveljstvu leži najvišja odgovornost pri presojanju šans za vojaško zmago v slehernem trenutku omenjenega razdobja. Prišel je čas, da si ogledamo njegovo politiko.

7. marca 1936., na dan, ko je nemška *reichswehr* vkorakala v demilitarizirani pas Porenja, je bil general Gamelin že štirinajst mesecev vrhovni poveljnik francoske vojske. Omenjeni dan je pokazal, da je oprezen mož. Ne da bi bil odklonil predlog za vojaško zasedbo Posavarja, kakor so nekateri trdili. Samo ni maral, če naj se takšna akcija izvrši, pristati na predlog predsednika vlade Sarrauta, naj se mobilizirajo samo trije najstarejši letniki. Rekel je da mora francoska vlada, če že misli na kakšno vojaško akcijo, izvesti jo temeljito in do kraja; zato mora biti pripravljena proglasiti, če bo treba, splošno mobilizacijo. Francoski vojaški aparat je bil okoren, neprožen; zato bi bilo po Gamelinovem nevarno, pognati samo nekatera kolesa, druga pa pustiti pri miru. Takrat smo bili prvič priče nevspešnosti premejnih prožnosti — hibe, ki smo jo morali tako drago plačati leta 1940. Toda Gamelin je tudi pokazal, da ima popolno zaupanje v nepremagljivost vojaške mašinerije, če bi se z mehanimizmom primeravo ravnalo.

V prvih dneh septembra 1938., v času nürnberskega kongresa, je general Gamelin vnovič nastopil. V družbi generalov Georges in Billotta je obiskal predsednika vlade Daladierja in mu zagotovil, da bi bile demokratske države zmožne »diktirati mir«. Poklican v London 25. septembra istega leta (tik po Chamberlainovem obisku v Godesbergu), se je ponovno iz-

5. nadaljevanje

Anni je strah zadržal grlo. Prišlec je videl v njenem molku pritrldilo, zakaj pogumno je prijel za kljuko.

Tujčev prihod je bil za Blackhama zatopljenega v branje večer-nika, ko strela z jasnega. Vzravnal se je v svojem naslonjaču, časnik mu je padel na tla — in njegove oči so zastrmele v prišleca.

Nenavadni gost je počasi odložil klubok in ovratno ruto.

»Vidim, da te je začudenje prevzelo.«

»Anton!« je vzkliknil Blackham.

»Da, Anton. Ali tigar' po domače. Prav gotovo nisem njegov duh. Živ sem, tako živ, kakor malokdaj prej. Kako je kaj s teboj, stari prijatelj?«

»Po kaj si prišel?«

»Predvsem sem hotel najino staro prijateljstvo osvežiti. Poslednji-krat sva se videla vendar v Parizu, na Montmartru, v kavarni Geron-din, če se ne motim. Zdi se mi, da sva se takrat po prijateljsko sprla zaradi neke malenkosti. Ni pa bilo vredno, da sva se zaradi takšne mušice razšla.«

»Ničesar nočem več slišati o tem. To je že zdavnaj za nami — in pozabljeno. Zatekel sem se semkaj, za mirni kotiček, da bom skrom-no živl ob svojih pokojnikih...«

Tiger' se je glasno zakrohotal. Tako hrupno in neprijetno se je zakrohotal, da se je Blackham zdrzil in ga je mraz stresel prav v srce. Zakaj bal se je samo dveh ljudi na vsem svetu. Prvi med njima je bil Maščevalec, drugi pa ta širokoustni mož dvomljive časti in še dvomljivejšega slovesa, ki se mu je zdaj zaničljivo posmehalo.

»Tak poslušaj me,« je zdajci po-uzel Tiger s popolnoma izpremenjenim glasom.

»Povej, kaj je, a brži!« je hripavo bevsnil Blackham.

»Kupčije, prijateljček, kupčije! Neko stvarco imam v načrtu in mi je potrebna pomoč. Preprosta, hu-do preprosta zadevica, vendar pa mnogo obetajoča.«

»Rekel sem ti že...«

Tiger je dvignil desni kazalec. Vrhni členek mu je manjkal... Njegov pogled je bil preteč — Blackham ga je že večkrat videl takšnega — tako preteč in ukazovalen, da ni kazalo ugovarjati.

»Kakor sem že rekel, zadevica je neznanatna, lahko in skorajda brez nevarnosti. Za nevarne stvari imam pogumnejše pomagače. Vem, da imaš hčer...«

Blackham ga je divje pogledal. To je bila njegova »Ahilova peta« — in pri svoji hčeri ni poznal sale. Anni mu je bila najsvetejše na svetu.

»Prositi te moram, da moje hče-re ne omeniš več.«

»Dragi Blackham, če mi je še tako žal, toda tega prav zdaj ne morem. Vse je namreč odvisno od tega, ali bo ona neko vlogico spretno zaigrala... Priznati moram, da sem bil nanjo že popolnoma je pozabil, toda neki znanec mi je pripovedoval o srčkani, zapeljivi natakariči v nekem gosposkem restavrantu... Malce sem se poznal mal za to dekle in sem kar brž mlazil, da je tvoja hči. Srečno naključje, pravim, prav srečno naključje in prav v tem trenutku, ko mi je spretna pomočnica bolj po-trebna ko kdaj prej.«

Blackham je skočil pokonci. Z zdravo roko je divje pokazal vsi-ljivo proti vratom in zagrmel:

»Zadnji čas je, da se spraviš od-tod! Anni je pošteno deklet in za vse na svetu je ne bi dal v tvoje umazane roke! Preteklost je pokop-pana — in vedi, Anton, s teboj no-čem imeti prav nobenega opravka več!«

»Ali mar res ne verjameš, norec domišljivi, da te ena sama besed-ica iz mojih ust lahko spravi na višice? Dovolj dokazov imam. Spam-etuaj se in me poslušaj. Predla-gam ti...«

»Ne govori!«

»Torej se lahko tudi brez bole-čine odrečeš lepi vsotici pet sto funtov?«

»Zmerom, vsak hip! Zmerom, če bi moral zaplesti Anni v kakšno nečedno zadevo. In sploh — skle-nil sem račune s takšnim življen-jem!«

KRIMINALNI ROMAN * ANGLEŠKI NAPISAL GEORGE GOODCHILD. PREVEDEL Z. P.

Skrivnostno znamenje

»Torej si začel popolnoma novo življenje? Verjel bi ti, če bi slu-čajno nečesa o tvojem sedanjem delovanju ne vedel. Zdi se, da se počutiš varnejšega pod perutmi gospoda Maščevalca...«

»Maščevalca?« je hlipnil Blackham.

»Da, da. Šele nedavno si za tega prismsuknjenca opravil neko zadevico. Nikar se ne zapletaj v proti-slovja! Prava reč, če sem ti pred-lagal čedno kupčijo za tvojo svet-nico Anni. Meni jo kajpak odrekaš, Maščevalcu pa dovoliš, da jo iz-rablja v svoje namene, kakor ga je volja.«

»Lažnivec lažnivi!«

»Saj boš kmalu izprevidel! Za zdaj se mačka z miško samo še igračka. Toda kremlje že izte-guje — je že na skoku... Pri moji veri, tvoji neskrbnosti se čudim! Ko bo Maščevalec šele Anni...«

Tedaj je bilo Blackhamu dovolj. Segel je po dolgem rašilu in se zdrzil z zariplim glasom:

»Ven! Izgini, preden...«

Tiger se je zasmeljal. Takšni iz-bruhni nemoči ga niso prav nič ga-nili.

»Storil boš, kar ti bom ukazal,« je mirno povzel. »Drugič ne mo-reš in ne smeš! In ko si boš teme-ljito premislil, me pokliči na šte-vilko 23.718. Toda še pred potkom, da veš! Takrat ti bom vse podrob-nejše povedal. Če pa kaj Mašče-valca vidiš, mu reci, da je dan ob-računa zaradi neke stare zadeve že prav blizu! Hvala, nikar se ne trudi! Sam bom našel pot odod.«

Blackham je pa vendarle stopil za njim, da bi mu preprečil pogov-or z Anni. Jezno je zaloputnil vežna vrata za neprijetnim mu gostom. Anni je vsa blede in pre-plašena stopila iz kuhinje.

»Kdo je bil ta strašni človek?«

»Vrag, živi vrag! Moj Bog, če bi to, kar je rekel...«

»Kaj je pa rekel tako strašnega, oče?«

»Nič, nič, deklet moje. Prinesi mi kaj za pod zob. Pošteno zbit sem.«

Anni je bila hudo v strahu. Pogovora med tujcem in očetom sicer ni slišala, zato sta pa bila obraza obeh mož toliko zgovornejša. Pre-pričana je bila, da je bil spor med njima na moč hud.

Drugo jutro je prišel v službo novi »sluga«. Mladenič ni bil nič kaj prikupne vnanjosti. Bledikav seštradanec strličih ušes in na ba-lin obrat. Svoje stvari je prinesel v poceni pločevinastem kovčegu. Kje ga je bil Blackham iztaknil, je pa ostala skrivnost. Anni se je čudila...

»Ali je ta možiček tvoj sluga, ki si ga snoči omenil?«

»Da, Koristen dečko. Dolgo časa je bil na morju in zna vse. Njegov poslednji gospodar mi ga je toplo poročil.«

»Brčas kaznilniški ravnatelj...« je podsmehljivo menila Anni.

»Anni!« jo je pokaral oče.

Brž je stekla v kuhinjo, da bi se ognila prepira. Čez nekaj dni je pa že morala priznati, da je »dekla za vse« prav uporabljiva »doma-ča živalca«. Fant se je pisal za Tima Brighta — in se je odlikoval v za-meno za svoje telesne hibe z upo-števanja vredno čednostjo zdra-vega humorja. Nobenega dela se ni ustrašil. In vendar ni bil Anni stari skromni dom nič več všeč. Čudno res ni bilo: doma mrki in redkobesedni oče, smešno resni sluga na moč dvomljivega porekla, Leeks in Rogers, neprijetna dru-žabnika in vrhu vsega in predvsem še skrivnostni Maščevalec. Kdo bi se torej čudil dekletu, da je toliko-kanj čislala svojo službo, kjer si je dostojno in pošteno služila svoj kruh in je imela priložnost obče-vanja z dostojnimi in časti vred-nimi ljudmi.

»Ali si bila že kdaj zaljubljena, Anni?« jo je nekega večera vpra-šala Molly, ne da bi bila imela za to vprašanje kakršen koli povod.

»Še nikoli!« je resno in odkrito-srčno priznala Anni.

»Potlej ti resno svetujem, da si daš zmeriti krvni pritisk. Vsak večer vidim, kako se gospod Reynolds tako in drugače trudi, da bi se ti prikupil, ti ga pa tako hladno za-vračaš, kakor ga menda še nobeno deklet ni.«

»Neumnost, Molly! Ali se ti ne zdi, da je moški lahko z dekletom prijazen tudi, če ni lačen ženske ljubezni? In dekletu tudi ni treba pri priči zbežljati, če jo kakšen hlačar malo ljubezniveje pogleda... Prepričana sem, da je ta gospod vljuden z vsakomer. Takšen pač je. Dobra vzgoja... Sicer pa, tam pri mizi dva in dvajset te kliče gost!«

Anni se je nasmehnila, ko je Molly odrzela k svojemu gostu. Ljubezne je bila Mollyna bolezen. Vse njene misli so bile menda ves dan in vso noč uklenjene v ma-gični krog ljubezni. Anni so pa ro-jile po glavi vse drugačne stvari...

cu vožnje je skoraj zadremala in pošteno se je zdrznila, ko je voznik vzklical njeno postajo.

Ker je imela še precejšen kos poti, se je podvzvala. Pa ne samo zato, da bi bila prej doma, temveč tudi zato, da bi se ogrela.

Ze čez nekaj metrov poti se ji je zazdelo, da ji nekdo sledi. Obrnila se je, toda videti ni mogla ničesar, zakaj megla je bila tako hudo go-sta, cesta pa slabo razsvetljena. Morda jo je plašil celo samo od-mev njenih lastnih korakov...

Pospešila je korak. Tu in tam je mežikala medla svetilka — in žive duše ni bilo na cesti. Polnoči je bilo že odbilo. In spet je zaslišala čudni taptap za svojim hrptom, toda zdaj se ni več zmenila za to. Prav gotovo se je megla spakova-la...

Ko je pa hotela prečkati neko stransko ulico, je opazila žaromete prihajajočega avtomobila. Stopila je nazaj na cestni hodnik in poča-kala. Tedaj je zdajci stopila k njej temna postava — in še preden je utegnula pomisliti na nevarnost, je začutila tujo podleht na svojem vratu in neka roka ji je zamašila usta. Borila se je junško ko le-vinja, toda napadalec je trše pri-tegnil roko, da ji je že kar sape zmanjkalo. Lahen kluc — in avto je obstal.

»Ali jo imaš?«

»Da.«

»In veš, da je prava?« je vprašal votel glas.

»Je, je. Rajši odpri vrata. Brž, da kdo ne pride!«

Močen sunek je zanesel Anni v oblazinjeno notranjščino avtomobila. Napadalec je zagrmel zavese — in avto se je počasi premaknil. Anni je globoko zaiela sapo in tve-gala v obupu skok proti vratom. Toda dve krepki roki sta jo pre-stregli in pahnil nazaj na blazine.

»Bodite mirni in tihi, če vam je kaj do življenja!« je osorno izpre-govoril hripav glas.

Avto je zavil v nerazsvetljen in zapuščen kraj...

9. poglavje

V petek je bila od sile gosta me-gla. Anni je to opazila skozi ste-kljena vrata, zato se je že kar vna-prej pripravljala na pusto in po-časno vožnjo proti domu. Re-nolds je bil ta večer prišel zelo pozno in je ostal prav do konca.

»Ze spet tako neznošno vremel-je rekel.«

»Kar stresa me, tako je nepri-jetno. Ali se megla še ne dviga?«

»Narobe; gostelja postaja. Ali stanujeje daleč odod?«

Slutila je, da bi ji utegnili ponu-diti spremstvo — toda tega se je hotela po vsaki cenl otrestiti. Zato je njegovo vprašanje rajši zanika-la. Trudno se je Reynolds nasmeh-nil in prosil za račun.

»Potlej vam je pač dobro. Avto-busi vozijo z neznanjskimi zamuda-mi. Edino še podzemeljska želez-ničica vozi natanko po voznem redu, nabita je pa tako, da stoji ljudje drug drugemu na nogah. Lahko noč!«

Utrujena je odšla v oblacišnico, kjer se je Molly pravkar znašala nad cemeravim podnebjem svojega rodnega mesta.

»Od sile je,« jo je podražila Mol-ly, »nagovarjati deklet, če je tako utrujena. O sebi vem, da bom le-gla — in skoraj ne verjamem, da bom zjutraj mlekarja silšala. Billy, prekasno luknjo imaš v nogavici. Kakor vrtinca je velika.«

»Prava reč. Na cesti se niti meter pred nosom ne vidi. Ali greva sku-paj, Anni?«

Šli sta skupaj do trga Picadilly in čakali tam na avtobuse, ki jim je v megli bilo romaj moči razbrati številke. Naposled je vendarle pri-vozil Annin avtoBUS. Pomahala je Billy in vstopila. Na zadnjem kon-

Leeks in Rogers sta pozno obi-skala Blackhama, veseleca se na prijetno kvartanje. Toda Blackham ni bil njunega obiska prav nič ve-sele, ker bi bil mnogo rajši v miru bral svojo knjigo.

»Peklenško vreme nočoj,« je me-nil Leeks. »Kje je pa Anni?«

»Nočno službo ima nočoj.«

»Ali je še zmerom tam in je še zmerom zadovoljna?«

»Kaj misliš, da menjava gospo-darje kakor ti ovratnike?«

»Ne gre mi v glavo, kako je mo-gla dobiti službo brez spričeval in brez priporočil.«

»Pred svojim pragom pometaj in skrbi za svoje stvari!« ga je na-hrullil Blackham. »Zakaj bi se Anni ne posrečilo dobiti poštene službe?«

»Saj ji ne zavidam, toda po na-vadi morajo dekleta za takšno reč spričevala imeti.«

»Kaj spet gozbeđaš?«

»Nič, nič. Daj kvarte!«

Beračili so, da ni bilo treba pre-več napanjati možganov. Blackham ju je pošteno obral. Venomer je dobival in gosta sta preklinjala vse zelene v peklju in se jezila na svojo smolo. V zameno za izgubo sta si pa pač temeljivo privoščila whisky.

»Pred nekaj dnevi sem imel obisk,« je tresčil Blackham.

»Strela! Kdo je pa bil?« je rado-vedno vprašal Leeks.

»Anton!«

Oba gosta sta odprla usta in za-vila oči. Ime tega nevarnega fanta ju je pretreslo.

»Tiger torej?«

»Sam vrag, reci rajši!« je zago-del Blackham. »Leta so že minila, odkar ga nisem več videl.«

»Kaj je pa hotel od tebe?«

»Rad bi me bil zapletel v neko kupčijo, a sem odklonil. Da, odklo-nil, pa pošteno!«

»Zanima me, kaj je hotel,« je vrtal Rogers.

»To ti ni nič mar. Toda kje je ta hudič iztaknil moj naslov? Ali je morda kdo izmed vaju zlinil? Ha?«

»Veš, da!« je ogorčeno vzkliknil Leeks. »Le zakaj si ga odslovil? Ta fant je prebrisal ko sam zlodej — in posreči se mu tudi vse.«

»Drugih skrbi imam dovolj. Naša pota niso njegova,« je nejevoljno pribil Blackham.

»Ali misliš na Maščevalca? Saj ni več slišati o njem. Ze tedne ga nisimo videli. In morda je tudi boljše, da ga nikoli več ne vidimo,« je pritegnil Rogers.

»Zakaj?«

»Čul sem, da mu je Tiger za pe-tami,« je odgovoril Rogers. »Kaj to pomeni, menda veš!« Z roko si je potegnul okoli vratu, da ga ni bilo težko razumeti. »Toda prav nisi storil, da si Tigra odslovil, ne da bi izvedel, kaj bi prav za prav rad.«

Blackham je srdito zagnal kvar-te na mizo.

»Tvojih naukov ne potrebujem. Zmerom storim to, kar se mi zdi prav. Če vama morda ni prav, iz-volita kar po svojih poteh! Ali še ne poznata Antona? Ali vama je že kdaj dal poštenega zasluzka kakor Maščevalec? Trdita, da je pre-brisan. Kajpak da je! Toda povem vama, da izda svojega najboljšega prijatelja, samo da sebe reši iz brozge. To je dokazal že nešteto-krat. Nič mu ni sveto. Najbolj umazane zločine ima na svoji ko-smati vesti. Norca, oslovska bedaka sta, če se ujemata na njegove ši-rokoustne limanice. In kar zane-sita se, da jo bo Tiger izkupil, če se bo lotil Maščevalca... Tako — zdaj pa ne kvartam več!«

Pogledal je na uro. Bilo je pol-noči. Živčno je vlek el svojo pipo. Ni prav, da je Anni ob taki pozni uri na cesti! Kakor sleherni večer, tako so ga tudi nočoj začele mo-riti neprijetne misli. Anni, njegova Anni je zdajle na cesti — ona, ki se je tako malo zanimal zanjo, pa bi lahko toliko zanjo storil. Pre-klil je sebe in svoje življenje — poti pa ni videl pred seboj, ki bi držala drugam. Tedaj je nenade-žano zapel telefon.

»Aha, Anni! Prav gotovo se je zaradi megle zakasnila.«

Oba gosta sta bila vesela, da je odšel, zakaj smejala se jima je imenitna priložnost, da pošteno po-tegneta whisky.

»Nočoj ga daje slaba volja, sta-rega,« je zamrmral Leeks. »Le pazi se, če nam bo Tiger za petami, potegnem rep med noge.«

Rogers je skomignil z rameni. Lastnega mnenja ni nikoli imel.

Blackham se je razočaran vrnil.

»Ali je bila Anni?«

»Ne, Maščevalec je klical.«

»Lej, lej, Ali je kaj novega?«

»Sem pride.«

»Po opravkih?«

»Kajpak! Ali mar misliš, da bo prišel izpraševati, kako je kaj z va-jinim cenjenim zdravjem?«

»Ze prav,« je zagodel Leeks. »Saj naju ni treba takoj nahruliti za vsako muho. Vesel bom, če bo spet kaj dela, zakaj suša v mojem žepu je strašna...«

Po tem majhnem prepiru je vsem zmanjkalo niti. Blackham je postal z misljen, zakaj skrb za Anni mu je začela glodati v srcu. Tudi če pribije pol ure ali pa še več na rova-š megle, bi morala Anni zdaj biti vendar že doma... Zdajci je hišni gospodar ves nemiren vstal in se začel izprehajati po sobi gor in dol. Zdelo se je, da svojih dveh tovarišev sploh ne opazi več.

Zdajci je rezko zapel zvonec pri hišnih vratih. Enkrat, dvakrat — trikrat.

»Aha!« je vzkliknil Rogers.

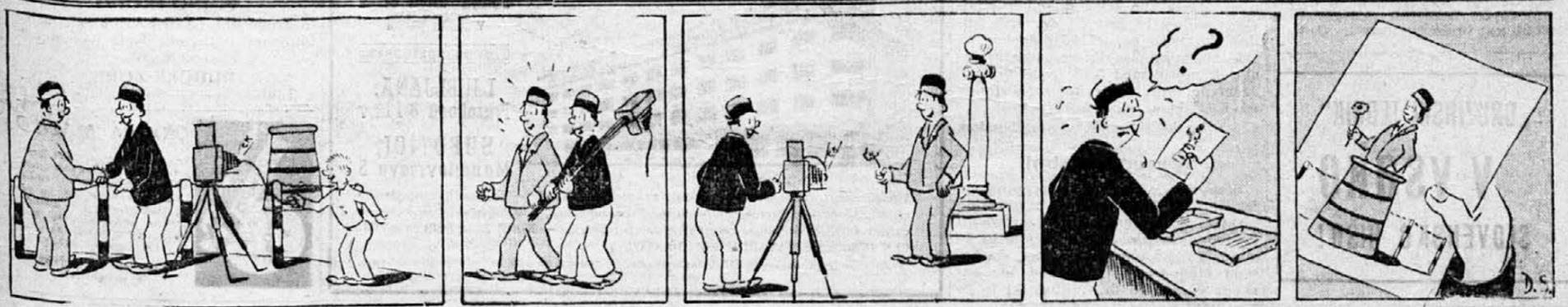
»Stopi odpirat, Rogers!« je uka-zal Blackham.

Rogers je poznemu obiskovalcu odklenil vrata. Maščevalec je stopil mimo njega in zavil naravnost v sobo. Njegova krinka ni bila no-čaj nič kaj živahna; nekam pusta in brezizrazna se je zdelala.

»Zapri vendar vrata!« je zavpil Blackham.

Rogers je uslužno ubogal in ne-mo zazrl predse.

Dalje prihodnjič

Tone Paf...

...je dober fotograf

SPORTNI TEDNIK

Nacionalna liga že ni točno določena. — Pred startom v državno prvenstvo

Vsi so bili prepričani, da bodo naj-pozneje v ponedeljek zjutraj znali za sestavo lige, ki bo tekmovala v ožjem državnem prvenstvu. Slovenci smo svojega udeleženca postavili že jeseni. Hratje so svojo trojico tudi odkrili že davno pred Jožefovim, ko so zaključili tekmovalno v svoji narodni ligi. Le v srbski ligi je bila gneča vse do zadnjega in prerivanje med poedinimi kandidati za vstop v ožje državno prvenstvo ni dovolilo do poslednje nedelje jasne-ga pregleda. Šlo je za tretje in četrto mesto; za ti mesti so se še tik pred ciljem bili vsaj še štirje konkurenti. No, v ponedeljek listi še niso bili v stanju, da bi poročali o rezultatih vseh petih tekem iz srbske lige; dve tekmi v Beogradu se nista odigrali. Ena med njima. Jedinstvo—Bata, je bila odločilna za tretje in četrto mesto.

Vojvodina je v skrajnem finišu očarala. Sredi Subotice je s 3:0 potisnila ZAKA vsaj na peto mesto in ga s tem izločila iz finala za državno prvenstvo, sama si je pa zagotovila najmanj četrto mesto in z njim udeležbo v državnem prvenstvu. Tudi BSK in beograjska Jugoslavija sta zmazala »na tujem«, oba tesno za 1:0. BSK je moral v poslednji tekmi nastopiti proti svoji »filialni« v Sarajevu; sarajevska Slavija mu je pa po davnem običaju dala dovolj opravka. Sicer pa zadeva ni bila tako tragična, ker sta obe moštvi že dokončno zasedli svoji mesti. In torej prav za prav ni bilo za kaj igrati. Beograjski »rdeči« so se s svojim soimenjakom v Pančevu malo poigravali in s tesnim rezultatom knjižili še poslednji dve tekmi v svoj prid.

Kaj bo s preostalima dvema tekma-ma, od katerih je vsaj ona med Jedinstvom in BATO zelo važna, ker bi morala dati četrtega finalista iz srbske lige? Vprašanje je odprto in zavisti od razmer, ki ne spadajo v pristojnost sportnih instanc.

Medtem so termine in pare za finalna tekmovalna že izžrebali in smo to dejstvo že zadnjič zabeležili. Nismo pa mogli še poročati o dveh variantah, v katerih se bodo ti termini in pari pojavili v javnosti. Dočim so eno objavili takoj po žrebu, v ponedeljek 24. marca, se je pozneje pojavila še uradna oblika razporeditve, ki se dotika razlikave od prvotne. Po prvem žrebu bi morali zagrebški »purgerji« igrati to nedeljo proti Ljubljani v Ljubljani, po uradnem popravku pa gre Ljubljana prvo nedeljo v goste Hajduku v Split. Belo-zeleno vodstvo kluba se je proti takim korekturam pritožilo, pa bo nemara usoda te pritožbe ta, da se bo o njej razpravljalo post festum!

Prvo kolo ožjega tekmovalja bo obsegalo ta spored: BSK—Jugoslavija, Vojvodina—Concordia, Hajduk—Ljubljana, Gradjanski—Jedinstvo ali BATA. V Beogradu bo že od začetka na sporedu domač derbi, v Novem Sadu in v Zagrebu se bodo sestali predstavnik srbske lige s predstavnik Hrvatov, v Splitu pa težko, da bo kaj lovorik za Slovence. Po vsej priliki, bi rekli, bodo domačini svojo prednost mogli izraziti tudi v rezultatih.

Na domačih tratah smo poslednji dve nedelji bili zaposleni s pokalnimi tekmami. V teh dveh terminih je šlo za to, da se izloči vsi razen osmih moštev, ki bodo skupaj s ligasi pozneje nekoč, zaigrali prvo osmino finala. Dočim so se tekme prve nedelje odigrale vse v redu, čeprav jih je bilo deset na sporedu, je od nedeljskih treh znan samo en rezultat (Celje—Jugoslavija 6:1). Usoda ostalih dveh tekem je vsaj do srede tedna ostala neznan.

Od prijateljskih nedeljskih srečanj bi bilo omeniti samo dve: Rudarji iz Trbovelj so jo Ljubljani zagodli z 2:1, in to na n'em igrislu! Za nedeljsko pot v Split je to malo preskromno pripravilo. Na domačem terenu so pa Trnovčani gladko odpravili Poljanec tudi z 2:1, kar bi bila majhna domača senzacija.

V lahki atletiki se nadaljuje sezona spomladanskih tekmoval »čez drn in sbrne«. Prvenstvo Maribora se je oddajalo. V raznih skupinah so nabrala moštva Zeleničarja 75 točk. Maratonci pa so pospravili 57 točk.

Prvenstvo Slovencev je namiznem tenisu že šlo skoraj neopazno mimo. Niti ni bila udeležba močna, niti zanimanje za prireditve pretirano. Nastopilo je vsega pet moštev pred zelo skromno publiko.

Zime za nekatere športnike še ne mra biti konec. Ilirijani so minulo nedeljo šli odkrivati novo progo za smuk. Spuščali so se z velikega vrha nad Rožoo. V glavnem je bila to domača klubska prireditev, ki ji n. pr. Jeseničani iz neznanih razlogov niso posvetili kaj prida pozornosti. O. C.

S škarjami po svetu

Stvariteljsko veselje

Zadovoljstvo je postranski produkt. Če se človek posveti samo zabavi in iskanju zadovoljstva, mu življenje kmalu postane zoprno. Če se pa človek preda z dušo in telesom kakšnemu delu, če mu posveti vso svojo energijo, če pri tem pozabi samega sebe zaradi stvari, ki je važnejša od njega, takrat bo ob spominu na svoje preteklo življenje priznal, da je bil srečen.

Hjemet, Kjöhbenhavn.

O branju

Dve vrsti branja poznamo: človek lahko bere zaradi trgovskih ali drugih praktičnih potreb, branje pa utegne biti tudi duhovna izpopolnitev našega življenja. Branje prve vrste nima ničesar skupnega s plodovi kulture, drugo branje je pa nekakšen privilegij, nekaj, kar prispeva k bogatejšemu življenju. Ura takšnega branja je ura veselja in pomeni beg iz ječe fizičnega okolja v kraljestvo misli in razmišljanja. To branje ne donša gmotnih dobrin, pač pa polne prsi čistega in svežega zraka.

Takšno branje predstavlja za bralca nenavaden čar. Kitajski pesnik Huang Sanku o tem tole pravi:

»Izobrazen človek, ki v treh dneh ničesar ne prebere, čuti, da je njegovo govorjenje brez smisla in se nerad pogleda v zrcalu.«

Branje v resnici dela človeka. Čeprav ni nikarkršno kozmetično sredstvo, našemu obrazu daje dosti več privlačnosti kakor pa lepota salon. Koliko je lepih obrazov, ki po nekaj minutah razgovora obledijo pred našimi duševnimi očmi, a koliko je privlačnih ljudi s čisto običajnim obrazom, ki očarajo šele, ko začno govoriti. Takoj lahko opazite, da je vaš sobesednik svojo glavo obogatil z branjem, da je inteligentno opazoval življenje, da je razmišljal o stvareh, o katerih govori, in da ima original-

vel na koncu 16. veka. Pollej se je pojavila cela vrsta stenografskih sistemov, izmed katerih je najbolj znan Gabelbergerjev.

Kakor hitro so se pojavili prvi bolj dovršeni stroji, so ljudje poskušali sestaviti tudi stroj za stenografiranje. Tako so hoteli tudi stenografijo čim bolj mehanizirati. S časom so sestavili dosti strojev, podobnih pisalnim strojem, a s to razliko, da so imeli samo nekaj tipk. Prav v tem je bila pa tudi vsa težkoča: če je malo tipk, je treba sestaviti veliko črk, kar je pa povzročalo težavo.

Ko je Edison izumil fonograf (stroj, ki ohrani glasove in tone), so se pojavili tudi diktafoni stroji, pri katerih se izgovorjene besede vtisnejo v voščen valjček). Te še danes uporabljajo, a niso prešli v splošno rabo. Med poskusi za hitrejšo registriranje živnega govora je tudi neki nenavaden aparat: to je glosograf, ki ga je izdelal sportno — a zama — sestavil inženir Amadeo Gentili. To je priprava z nekaj jezički, ki jih je treba deti v usta. Tako naj bi zaznamovali gibe, po katerih naj bi se s pomočjo valov sestavila kopija govora na filmu. Ta priprava pa ni imela uspeha. Zmagali sta kljub vsemu stenografija in pisalni stroj, odnosno človek je zmagal stroj. Stroji niso mogli nado-

mesliti hitrih prstov stenografa in tipkariče. Na tem področju še zmerom gospoduje ročno delo.

Neue Freie Presse, Dunaj.

Izreki o varčnosti

Varčnost je sama po sebi izvor velikih dohodkov.

Seneka, rimski filozof, živel okrog. Kr. roj.

Ce ste dovolj vešč, da potrošite manj kakor zaslužite, ste našli kamen modrijanov.

B. Franklin, severno-ameriški državnik.

RADIO LJUBLJANA

OD 3. DO 9. APRILA 1941.

ČETREK, 3. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski salonski orkester (g. V. Novak) 14.00: Poročila 17.30: Radijski orkester 18.40: Slovensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nacionalna ura 19.40: Plošče 19.50: Deset minut zabave 20.00: Plošče 21.00: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila, Konec ob 22.20 uri.

PETEK, 4. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 11.00: Soliska ura 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi

KRASNE ZAVESE

v raznih barvah in vzorcih ter širinah nudi trdka

ROBERT GOLI
LJUBLJANA, Selenburgova ul. 3.

Intimni svetovalec za žene.

»Nova knjiga „Za Vas gospa“, ki posreduje skrivnost vaše pojave in lepote, daje strokovne nasvete za lepoto, zdravje in dieto, daje poučne nasvete o prehrani dojenčkov, o podaljšanju človeškega življenja, duševnih pretresih pri ženskah, važnosti in pomenu vzgoje otrok, o sladkorni bolezni in njenemu vplivu na duševnost, strokovno pojasnjuje o plodnih in neplodnih dnevih pri ženskah, kdaj je žena sposobna za oploditev, kako se obravna oploditve itd. Knjiga je poučna in zanimiva in ima 96 strani. Stane samo 20—din. Poslite denar v naprej na ček, rač. štev. 31.640. Naročila sprejema „Tajnovitosti života“ Zagreb, poštni predal 140.

Odlični ton dajo edino plošče

elektrotone
LJUBLJANA, PASAŽA H. ROTENBERGA

Glavno zastopstvo
MEINEL & HEROLD — MARIBOR
Zahtevajte brezplačne sezname!

FR. P. ZAJEC
IZPRAŠAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA, sedaj Stritarjeva ul. 6
pri franciškanškem mostu

Vsakovrstna optika, daljnogledi, toplomeri, barometri, trigonometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika! Ceniki brezplačno.

STARA SLAVONSKA SLIVOVKA
IZ LETA 1931

Naraven odgojen destilat slavonkih slivovskih gospodarstev v steklenicah po 1 in 1/2 litra.

Ladov RUDANOVIC OKUCANI
Dobi se v vseh boljših delih katesnih trgovinah in pivnicah. Slavonija

NAROCILA IZVRSUJE:

Premog-Koks-Dra

RESMAN LOJZE—Ljubljana
Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 21
telefon 44-90

KOLESA

damska in moška, osovnojevi letosnji modeli v največji izbiri napravljeni po neverjetno nizkih cenah.

NOVA IRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) C. 36
nasproti Gospodarske veze

CENJENA GOSPODINJA tudi Vi se morate seznaniti in obiskati novo otvorenjo trgovino z železnino, kjer bode te z uspehom ugotovili, da karkoli potrebujete v Vašem gospodinjstvu, Vas postreže najceneje

ZELEZNA LJUBLJANA, Rimska cesta št. 19

—> **Sekavčnik Filip**
Telefon št. 36-83

„DRAVA“ je prava zavarovalnica malega človeka

MARIBOR
Sodna ulica št. 1
v lastni palači

Glavno zastopstvo
LJUBLJANA, Prazakova 8/1 in v SUBOTICI, Manojlovičeva 5

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitve — za rento, starostno prekrho, preužitek, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezervna) je varno naložen. — **KDOR ŽELI SEBI IN SVOJCEM DOBRO, SE ZAVARUJE PRI „DRAVI“!**

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov! Išemo zastopnike in potnike za vse kraje.

13.02: Komorni trio 14.00: Poročila 14.10: Radijski pregled Tiskoprometne zveze: Rokosna Solina 17.30: Citraški dueti (pob. slavka) Peklar, g. Marjan Heblin 18.10: Zenska ura 18.30: Plošče 18.40: Francosčina (g. dr. Stanko Leboj) 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Slovensčina za Slovence (g. dr. Alojzij Potočnik) 19.50: Za izseljenca 20.00: Delavska glasbeno društvo 20.45: Plošče 22.00: Napovedi, poročila, Konec ob 22.20 uri.

SOBOTA, 5. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Hitro hitro mine čas, če venček plošč zabava vs 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.20: Hitro hitro mine čas, če venček plošč zabava vs 14.00: Poročila 17.00: Oroška ura 17.30: Plošče 17.50: Radioprogram 18.00: Orgelski koncert (g. prof. Matija Tomc) 18.40: Pogovori s poslušalci 19.00: Napovedi, poročila 19.30: Plošče 19.40: Zrehanje nagrad za razpis med objavi 20.00: Znanje-politični pregled (g. dr. Al. Kuhar) 20.30: Haloški večer. — I. Bračić 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Radijski orkester, Konec ob 23.00 uri.

NEDELJA, 6. APRILA

8.00: Jutrnji pozdrav 8.15: Klavir in harmonij 9.00: Napovedi, poročila 9.15: Prepos cerkvene glasbe iz Iranč, cerkve: Max. 10.15: Verski govor (g. dr. Guido Rant) 10.30: Plošče 11.00: Havajski trio in teret sester Fin-kovih (pri klaviru g. prof. St. Mihelič) 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Koncert operne glasbe, Sodeluje ga. Ivanka Rilibeva in ga. Mila Kogejeva, članici ljub. opere in Radijski orkester, Dirigent D. M. Sijanec 16.30: Prosvetno delo ZGO (g. dr. Franc Blatnik) 17.00: Kmet ura 17.30: Koncert Akademskoga pevskega kvinteta 18.15: Plošče 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.30: Ura slovenske pesmi in besede 20.30: Radijski orkester 22.00: Napovedi, poročila 22.15: Plošče, Konec ob 23.00 uri.

PONEDELJEK, 7. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila, objave 17.30: Komorna glasba za pihala 18.10: Duševno zdravstvo (g. dr. Anton Breclj) 18.30: Plošče 18.40: Mesečni slovestni pregled (g. prof. Fr. Vodnik) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nacionalna ura 19.40: Plošče 20.00: Koncert operne glasbe, Sodelujejo: ga. Ksenija Vidali, g. Ivo Anžlovar, člana ljub. opere in Radijski orkester, Dirig. D. M. Sijanec 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila, Konec ob 22.20 uri.

TOREK, 8. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Radijski orkester 14.00: Poročila, objave 14.15: Soliska ura 17.30: Radijski orkester 18.40: Znanost in naša obdela (g. dr. Miroslav Adlešič) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nač. ura 19.40: Plošče 19.50: Vzgoja posvetovalnica (ga. Vida Peruš) 20.00: Plošče 20.15: Ivan Bobida: Rože ob poti. — Dramska pesnitev v 5 slikah. Izvajajo člani Radijske igralske družine 21.30: Plošče 22.00: Napovedi, poročila, Konec ob 22.20 uri.

SREDA, 9. APRILA

7.00: Jutrnji pozdrav 7.05: Napovedi, poročila 7.15: Plošče 12.00: Plošče 12.30: Poročila, objave 13.00: Napovedi 13.02: Plošče 14.00: Napovedi, poročila 17.30: Plošče 18.00: Atlas djska ura 18.40: Najbolje iz kamene obbe na Vinomeru pri Metliki (g. dr. Rajko Ležar) 19.00: Napovedi, poročila, objave 19.25: Nač. ura 19.55: Plošče 20.00: Prepos iz ljubljanske opere, v I. odmoru: glasbeno predavanje (g. V. Ukmar) v II. odmoru: Napovedi, poročila, Konec ob 23.00 uri.

MALI OGLASI

MEKADILEC POSTANETE v treh dneh z našim zanesljivim in popolnoma neškodljivim sredstvom »Nikotinde«. — Velika steklenica din 70—, mala din 60— Pošilja po povzetju »Jugopostante, Ljubljana, Dvorčakova 8. Išemo zastopnike.

ULTRAVIOLETNI ZARKI so vir zdravja in lepote. Sončite se doma z našo patentirano ultravioletno obsevalko »ORIGINAL RUBI«, ki vam nudi zdravje in rožno rjavo polt. Zahtevajte brezplačne prospekte. »Jugopostante, Ljubljana, Dvorčakova 8. — Išemo preprodajalce.

CYTELICI MED in la medicina dobite najceneje v Medarni, Ljubljana, Židovska ul. 6.

PARCELO manjšo ali večjo v bližini okolici Ljubljane kupim proti gotovni. Ponudbe na upravo »Druž. tednika« pod »Lepa lega«.

V UMETNO VALJENJE sprejme vsako količino jaje perutinarnstvo NIKO št. Vid nad Ljubljano, blizu tovarne Stora.

HISICO z nekaj vrta ali zemljišča kupim ob prozi Ljubljana—Kamnik ali Ljubljana—Medvede. Ponudbe na upravo Družinskega tednika pod »Prijeten dom«.

KUPUJEMO krošnice in volnene odpadke po največjih cenah. R. Vršnjavec, Masarykova 48, nasprotni glavnega kolodvara in Florjanska ul. 37.

POZOR! Vsakovrstne rabljene stroje, orodje ter železne, litinske in druge kovinske predmete, čunje, papir, gumij in steklovino kupimo po največjih dnevnih cenah trdnika Justin Gustričič, Maribor, Kneza Kocija ul. št. 14, telefon 21.30, ter podružnica vogal Ptujске in Tržaške ceste, Telefon 24.04.

„REALITETA“
zavod za kupoprodajo nepremičnin je samo v Ljubljani
Prečernova ul. 54/1. Tel. 44-20

VOJNO ŠKODO
in druge drž. papirje kupujemo proti takojšnji gotovini. Tudi posamezne komade
RUDOLF ZORE
Ljubljana - Gledališka ulica 12

OKAMA MAZILU

Iz zavržnih delcev, čudovitih uspehih pri raznih operacijah, oziljenih vokalnih in vokalnih itd. za nego dojenčkov, pri kožnem nelju, urvalnih in različnih obolenjih, za razpokane orane braljavice.

Dobi se v lekarnah in drogerijah

„DRUŽINSKI TEDNIK“
v vsako SLOVENSKO HIŠO!